

ความสนใจทางการเมืองกับการรับรู้ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานคร
ต่อบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง(กกต.)

นางสาวรุจินตรา สวงวนพงษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขานิติศาสตร์ธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2544

ISBN 974-281-563-1

Political Interest and Perception of electors in Bangkok of
the Role of the Election Commission of Thailand

Miss Rujindra Snguanpong

A Thesis Submitted in Partial Fullfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Business Communication Arts
Graduate School, Dhurakijpundit University

เลขทะเบียน	0141626
วันลงทะเบียน	9.ธ.ย.2544
เลขเรียกหนังสือ	2พ
	302.2308
	86559
	A1

2001

ISBN 974-281-563-1

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปริญญา นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความสนใจทางการเมือง กับการรับรู้ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งใน
กรุงเทพมหานครต่อบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง(กกต.)

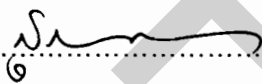
โดย น.ส.รุจินทรา สงวนพงษ์

สาขาวิชา นิเทศศาสตรรัฐกิจ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์อรุณ งามดี

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

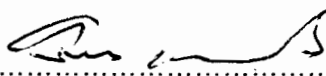

.....ประธานกรรมการ
(ศ.สุกัญญา สุนทรทัต)

.....กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(อาจารย์อรุณ งามดี)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(รศ.อรรถัย ศรีสันติสุข)

.....กรรมการผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย
(รศ.ดร.พีระ จิวโสภณ)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รศ.ดร.สิงหา เจียมศิริ)

วันที่ 10 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2564

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณา ความช่วยเหลือ การสละเวลาจาก บุคคลหลายท่าน ขอขอบพระคุณอาจารย์อรุณ งามดี อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์สุกัญญา สุดบรรทัด ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์อรทัย ศรีสันติสุข กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ รองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิรโสภณ กรรมการผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่สนับสนุนตั้งแต่เริ่มต้นในทุก ๆ ด้านเพื่อการแสวงหา ความรู้เพิ่มเติม และให้โอกาสที่ดีในชีวิต

ขอขอบคุณ คุณฉัตรเฉลิม สงวนพงษ์ คุณสมฤทธิ์ สาริอาภรณ์ คุณศรลัทธินันท์ จันทรากุล คุณชาญวิทย์ รักษาพล ที่ได้สละเวลาให้ความช่วยเหลือและแนะนำแนวทางอันเป็น ประโยชน์แก่ผู้เขียนจนสามารถดำเนินการได้เสร็จสิ้นทันเวลา และอีกหลายท่านที่ไม่สามารถเอ่ยนามได้ ทั้งหมด

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน และผู้ที่ต้องการ ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้ ประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอส่งผลดีแก่ทุกท่านที่เอ่ยมาร ข้างต้น

รุจินตรา สงวนพงษ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา	1
1.2 ปัญหาในการวิจัย	10
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	10
1.4 สมมติฐานการวิจัย	11
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	11
1.6 นิยามศัพท์	12
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	13
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 ทฤษฎีว่าด้วยอิทธิพลอันจำกัดของการสื่อสาร	14
2.2 ทฤษฎีการสื่อสารมวลชนเกี่ยวกับผู้ส่งสาร-ผู้รับสาร	16
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	19
2.4 ทฤษฎีการสื่อสารทางการเมือง และแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการ ของประชาธิปไตย	28
2.5 ทฤษฎี และแนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ	36
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46
3 ระเบียบวิธีวิจัย	
3.1 ลักษณะประชากร	50
3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	50
3.3 วิธีการสุ่มตัวอย่าง	50

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	51
3.5 การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	51
3.6 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	51
3.7 การวิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูล	54
4 ผลของการวิจัย	
4.1 คุณลักษณะด้านเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง	56
4.2 ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง	59
4.3 ความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง	60
4.4 ทศนคติของประชาชนที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง	62
4.5 ความสนใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง	64
4.6 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ	65
4.7 การทดสอบความสัมพันธ์ของสมมติฐาน	68
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	86
5.2 การอภิปรายผล	89
5.3 ข้อเสนอแนะทั่วไป	100
5.4 ข้อเสนอแนะเพื่องานวิจัยในอนาคต	101
บรรณานุกรม	103
ภาคผนวก	
ประวัติความเป็นมา	110
แบบสอบถาม	119
ประวัติผู้เขียน	125

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งจำแนกตามเพศ	56
2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งจำแนกตามอายุ	57
3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งจำแนกตามระดับการศึกษา	57
4	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งจำแนกตามอาชีพ	58
5	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งจำแนกตามรายได้ต่อเดือน	58
6	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของสื่อที่ใช้ในการรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง	59
7	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง	60
8	แสดงคะแนนการตอบคำถาม และระดับของความเข้าใจในบทบาทของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้ง	61
9	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง	62
10	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสนใจทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ในกรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	64
11	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ในกรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	65
12	แสดงระดับและความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครกับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง	68
13	แสดงระดับและความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครกับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง	69
14	แสดงระดับและความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครกับความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง	69

ตารางที่

15	แสดงระดับและความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครกับความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง	70
16	แสดงระดับและความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครกับทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง	70
17	แสดงระดับและความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครกับทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง	70
18	แสดงระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีเพศแตกต่างกัน	71
19	แสดงระดับความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีเพศแตกต่างกัน	71
20	แสดงระดับทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีเพศแตกต่างกัน	72
21	แสดงระดับของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีอายุแตกต่างกัน	72
22	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการเปิดรับข่าวสารของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีอายุต่างกันเป็นรายคู่	73
23	แสดงระดับของความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีอายุแตกต่างกัน	73
24	แสดงระดับทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีอายุแตกต่างกัน	74
25	แสดงระดับของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	75
26	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาต่างกันเป็นรายคู่	75

ตารางที่

39	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับของทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีรายได้อ่อนต่างกันเป็นรายคู่	84
40	ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง กับการรับรู้	88
41	ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างการเปิดรับข่าวสารความเข้าใจ และทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งกับผู้ที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน	95

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่

1	แบบจำลองผู้เฝ้าประตูของคีเอ็มไวท์	17
2	แบบจำลองการใช้ประโยชน์ของการได้รับความพอใจ	19
3	แบบจำลองการพัฒนาการของประชาธิปไตย	35
4	แบบจำลองแสดงแนวทางการเปลี่ยนทัศนคติโดยใช้การสื่อความหมาย	44

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความสนใจทางการเมืองกับการรับรู้ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครต่อบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)	
ชื่อนักศึกษา	นางสาวรุจินตรา	สงวนพงษ์
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์อรุณ	งามดี
สาขาวิชา	นิเทศศาสตร์ธุรกิจ	
ปีการศึกษา	2543	

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. ความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการรับรู้ (ซึ่งหมายถึง การเปิดรับข่าวสาร ความเข้าใจในบทบาทและทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง) ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครต่อบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) 2. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากรศาสตร์กับการรับรู้ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครต่อบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ แบบเก็บข้อมูลครั้งเดียว กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงเป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson ค่าสถิติ T-Test และ F-Test (One-way Analysis of Variance- ANOVA) ซึ่งประมวลผลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสนใจทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสาร แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความเข้าใจในบทบาท และทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสาร ความเข้าใจในบทบาท และทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

2. ปัจจัยด้านเพศไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสาร ความเข้าใจในบทบาท และทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ปัจจัยด้านอายุ อาชีพ และรายได้มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสาร แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความเข้าใจในบทบาท และทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ปัจจัยด้านการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสาร ความเข้าใจในบทบาท และทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

Thesis Title Political Interest and Elector's Acknowledgement in Bangkok for Role of Election Commission of Thailand
Name Miss Rujindra Snguanpong
Thesis Advisor MR.Arun Ngamdee
Department Business Mass Communication Arts
Academic year 2000

Abstract

The objective of this research is to study 1. The relationship between political interests and political participation with acknowledge (This means channels to accept the media, to understand the roles and their attitude toward the Election Committee) of those who are eligible to vote in Bangkok towards roles of Election Committee. 2. To study the relationship between factors of population studies with acknowledgement of those who are eligible to vote in Bangkok towards roles of the Election Committee.

This research is survey research. Gathering data based only one time. Sample group conducted from 400 people of those who are eligible to vote in Bangkok. Using questionnaire as tools to conducted data based. And then bring the data to analysis and description by percentage, average, signification and using the Pearson Method in finding the relationship, the use of T-Test and F-Test (One-way Analysis of Variance-ANOVA) that evaluation by using SPSS programs for data.

The findings of the research are as follows :

1. The political interests of the sample group is related to the acquisition of information but is not related to the understanding of roles and attitude towards the Committee. On the aspect of participation in political affairs, it is discovered that is not related to the acquisition of information, the understanding of roles and attitude towards the Election Committee.

2. Factor of sex is not related with the acquisition of information, understandings and attitude towards the committee. Factor of age, professional and income are related with the acquisition of information but are not related understandings and attitude towards the committee. Factors of education is related with the acquisition of information, understandings and attitude towards the committee.

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช มาเป็นการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยใช้รัฐธรรมนูญเป็นรากฐานในการปกครองของประเทศ ตั้งแต่ 24 มิถุนายน 2475 เป็นต้นมาการเมืองไทยพัฒนามากว่า 69 ปี ได้มีการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรบ่อยครั้งจนถึงรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ซึ่งเป็นฉบับที่ 16 และประกาศใช้มาตั้งแต่ 11 ตุลาคม 2540 นับว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่มีจุดเด่น 2 ประการ ได้แก่ การเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนและฉบับปฏิรูปการเมือง เพื่อให้การเมืองไทยพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ และเสถียรภาพมากขึ้น โดยเฉพาะในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ได้กำหนดองค์กรใหม่และกระบวนการในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพื่อให้ประกันความมั่นใจแก่ประชาชนว่าผู้มีอำนาจจะใช้อำนาจรัฐอย่างเปิดเผย โปร่งใส บริสุทธ์ และยุติธรรม โดยมีระบบการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐที่เป็นธรรมและเชื่อถือได้ ทำให้ประชาชนดำรงชีวิตอย่างปกติสุข

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นผลงานชิ้นบรรจงของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้ผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภา และประกาศใช้เป็นที่เรียบร้อยทำให้เราได้มีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ซึ่งว่ากันว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่ดีที่สุดเท่าที่เคยมีมา โดยเฉพาะการให้ความสำคัญด้านสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ว่าจะบุคคลผู้นั้นจะมีสถานภาพยากจน หรือเป็นเศรษฐีเพศชายหรือหญิง คนพิการ ผู้ด้อยโอกาส ก็ล้วนได้รับสิทธิ และความคุ้มครองจากรัฐธรรมนูญอย่างเสมอภาค สิ่งก็ตามมาเมื่อรัฐธรรมนูญประกาศใช้ก็คือความเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน และเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยมากขึ้นจึงได้มีการปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เริ่มตั้งแต่กระบวนการคัดเลือกผู้เข้าไปทำหน้าที่ทางนิติบัญญัติ และทางการบริหารราชการแผ่นดินโดยการเลือกตั้ง การสร้างกลไกการตรวจสอบอำนาจรัฐ และการสร้างกลไกมาตรการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีเจตนารมณ์แน่วแน่ในการปฏิรูปการเมืองจุดเด่นประการหนึ่งของรัฐธรรมนูญ คือ การกำหนดกระบวนการและกลไกในการสร้างความมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และภายในปี 2552 หรือ 9 ปีข้างหน้า ประเทศไทยจะพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมี

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขไปสู่ระบบที่เปิดเผย โปร่งใส บริสุทธิ์ และยุติธรรม โดยมีระบบตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐที่มีประสิทธิภาพดีเยี่ยม ทำให้ได้คนดีคนมีความรู้เข้าสู่ระบบ และคนดีคนเก่งเหล่านี้ยังคงรักษาความดี นำสิ่งที่ดีมาสู่สังคมของประเทศ โดยที่สาระและกระบวนการของการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเป็นเรื่องใหม่และเรื่องสำคัญ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปฏิรูปการเมืองไทย สมดังเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และกลไกที่ใช้ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

การตรวจสอบโดยระบบรัฐสภา (วุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร) เป็นการตรวจสอบโดยองค์กร จำนวน 8 องค์กร ซึ่งเป็นองค์กรที่ได้กำหนดขึ้นมาใหม่ ได้แก่ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม (ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง) ศาลปกครอง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

แต่ละองค์กรต่างๆ ดังกล่าวล้วนมีบทบาท และหน้าที่ที่ต่างกันออกไปตามกลไกของรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นการถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน เป็นการตรวจสอบกันเองในการทำงานของแต่ละองค์กร มิให้องค์กรใดองค์กรหนึ่งมีอำนาจมากเกินไป

จากการใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 นี้เอง ได้สร้างความตื่นตัวอย่างมากในหมู่ประชาชนทั่วไปทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ประชาชนเข้มแข็งวัฒนธรรมประชาธิปไตย ทำให้การเลือกตั้งครั้งต่อไปจะมีผู้ไปเลือกตั้งจำนวนมากขึ้น ส่งผลให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ และเที่ยงธรรม ดังจะเห็นได้จากการนำเสนอสาระใหม่หลายอย่างที่สำคัญเช่น การเปลี่ยนแปลงจากประชาธิปไตยแบบผ่านตัวแทน ให้เป็นประชาธิปไตยที่มีการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ โดยคณะกรรมการต่างๆ ที่เป็นอิสระจากการเมืองพอสมควร, การเพิ่มบทบาทหน้าที่ของประชาชนในการปกครองมากขึ้น อาทิ ให้อำนาจประชาชนในการถอดถอนผู้แทนราษฎร หรือผู้บริหารการเมืองตั้งแต่ระดับท้องถิ่นไปจนถึงส่วนกลาง ให้อำนาจประชาชนในการรวมตัวกัน 50,000 คน เพื่อเสนอกฎหมายให้สภาในระดับต่างๆ รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีการทำประชาพิจารณ์และประชามติได้ , ปฏิรูปการเลือกตั้งและระบบการเลือกตั้ง เพื่อให้ได้ผู้แทนที่มีคุณภาพ และมีความสามารถเข้าไปในรัฐสภามากขึ้น ให้มีระบบการเลือกตั้งแบบเขตเดียวคนเดียว ผสมกับระบบบัญชีรายชื่อ และให้มีการปกครองท้องถิ่น ซึ่งมีอำนาจหน้าที่และบทบาทมากขึ้น ดังนั้นทุกคน จึงหวังกันว่าการเมืองไทยจะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

จากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ ได้มีการจัดตั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่เป็นอิสระและมีบทบาทสำคัญในประวัติศาสตร์การเปลี่ยนโฉมหน้าการเมืองของไทยครั้งหนึ่งก็ว่าได้ องค์กรดังกล่าว คือ “ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ” (กกต.) จำนวน 5 ที่มาจากการแต่งตั้งโดยพระมหากษัตริย์ตามคำแนะนำของวุฒิสภา โดยผ่านกระบวนการสรรหาและผ่านการคัดเลือกทาง

วุฒิสภา มาทำหน้าที่ในการดำเนินการเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา และคณะกรรมการการเลือกตั้ง

คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรอิสระที่รัฐธรรมนูญให้ความสำคัญอย่างมาก โดยมุ่งหวังที่จะปฏิรูประบบการเลือกตั้งจากที่เคยดำเนินการโดยกระทรวงมหาดไทย มาเป็นองค์กรอิสระที่มีอำนาจทั้งในทางจัดการ กำกับดูแล และตัดสินความสุจริตตลอดกระบวนการ ปรัชญาของคณะกรรมการการเลือกตั้ง คือ “ทำให้การเมืองของนักการเมืองเป็นการเมืองของพลเรือน” ซึ่งที่ผ่านมา การเลือกตั้งที่ดำเนินการโดยกระทรวงมหาดไทยมักพบกับปัญหาสำคัญที่เป็นผลให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยปราศจากความยุติธรรม ซึ่งพอจะสรุปปัญหาได้ 4 ประการคือ (ไพฑูริย์ บุญวัฒน์ ,2538 : 54.)

1. ปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียง
2. ปัญหาจากตัวบทกฎหมาย
3. ปัญหาจากระบบเลือกตั้ง
4. ปัญหาการจัดการเลือกตั้ง

1. ปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียง

ปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงมีอยู่ในการเลือกตั้งทุกระดับ (เรื่องเดียวกัน:10-14) และมีรูปแบบที่หลากหลาย โดยเกี่ยวพันกันทุกฝ่ายคือ

1.1 ประชาชน

- ขาดความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย ไม่มีอุดมการณ์ทางการเมือง ไม่เห็นความสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีความแตกต่างทางสังคม เช่น เพศ ตระกูล การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ ซึ่งชนชั้นทางสังคม (Social class) มีผลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียง (ร.ต.อ.บรรยง สันติปรีชาวัฒน์ ,2542 : 6) โดยเฉพาะประชาชนในเขตชนบท จะถูกซื้อเสียงและระดมไปลงคะแนนเสียงได้ง่ายกว่าคนกรุงเทพฯและเขตเมืองใหญ่ ๆ

- ขาดความศรัทธาในระบบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาเพราะไม่เห็นความแตกต่างของผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพรรคการเมืองที่ได้รับเสียงข้างมาก และในการเลือกตั้งของไทยนั้น การลงคะแนนเสียงมักให้ความสำคัญกับตัวผู้สมัครมากกว่าพรรค (เรื่องเดียวกัน, : 6.)

- ไม่มีอำนาจตรวจสอบนักการเมือง และพรรคการเมือง ตลอดจนไม่มีอำนาจถอดถอนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ .

- ขาดความตื่นตัวทางการเมืองไม่สนใจความเป็นไปของการเมือง เนื่องจากเห็นว่าเป็นเรื่องไกลตัว
- จากความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจ ไม่มีเวลาสนใจเรื่องการเมือง เพราะต้องทำมาหากินเลี้ยงดูครอบครัว
- สภาพสังคมไทยมีวัฒนธรรมสังคมในระบบอุปถัมภ์ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
- มีความซื่อสัตย์ และตอบแทนบุญคุณเมื่อได้รับเงินซื้อเสียงแล้ว ก็จะลงคะแนนให้เป็นการตอบแทน
- ถูกหลอกลวง หรือข่มขู่ได้ง่าย เพราะเกรงกลัวต่ออิทธิพลของผู้สมัครรับเลือกตั้งและหัวหน้าคะแนน

1.2 นักการเมือง

- แสวงหาผลประโยชน์ มีการลงทุนเพื่อหวังตำแหน่งทางการเมือง เพื่อเข้ามาครอบงำ และแสวงหาผลประโยชน์ โดยใช้ตำแหน่งหน้าที่เป็นช่องทางคอร์รัปชัน
- ทุจริตการเลือกตั้ง โดยมีวิธีการโกงการเลือกตั้งที่หลากหลายรูปแบบ
- ขาดความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ ที่จะเข้ามาบริหารงาน ตามที่ได้รับมอบหมาย อันเป็นผลให้ขาดความเชื่อถือศรัทธาจากประชาชน

1.3 เจ้าหน้าที่

- ไม่วางตัวเป็นกลาง เอนเอียงเข้าช่วยเหลือฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดด้วยเหตุผลหลาย ๆ ประการเพื่อให้ฝ่ายที่ตนสนับสนุนชนะการเลือกตั้ง
- ถูกอิทธิพลนักการเมืองครอบงำ บีบบังคับ หรือ หวังผลประโยชน์ตอบแทนจากฝ่ายการเมืองนั้น ๆ
- ไม่อยู่ในระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ และสำนึกในหน้าที่
- ขาดความรู้ ความเข้าใจ ในระบบประชาธิปไตย ไม่เห็นความสำคัญของการเลือกตั้งที่จะนำคนดีมีความรู้ ความสามารถมาสู่ระบบการเมือง

2. ปัญหาจากตัวบทกฎหมาย

2.1 การดำเนินคดีตามกฎหมายเพื่อป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง ไม่ได้ผล

2.2 ความชัดเจนของกฎหมายตามกฎหมายเลือกตั้งเดิม ไม่รัดกุมไม่ชัดเจนตัวอย่างเช่น ในการจับกุมเงินซื้อเสียงจำนวน 11.4 ล้านบาทที่จังหวัดบุรีรัมย์ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 โดยตำรวจผู้จับกุมยืนยันว่าผู้ต้องหากระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง เพราะได้มีการซื้อเสียงแล้ว แต่พนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการเห็นว่ายังไม่เข้าข่ายความผิด เนื่องจากเป็นขั้นเตรียมยังไม่ได้ลงมือกระทำ จึงมีความเห็นสั่งไม่ฟ้อง ซึ่งกว่าจะรู้แพ้ รู้ชนะ ก็ต้องถึงศาลฎีกา

อันแสดงให้เห็นถึงความหลวม และข้อบกพร่องของกฎหมาย

2.3 ตัวกฎหมายมีช่องโหว่ และมีสภาพล้าสมัย ทำให้นักการเมืองอาศัยช่องโหว่โครงการเลือกตั้ง และไม่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง] เช่น

- การกำหนดวงเงินใช้จ่ายในการเลือกตั้งเพียง 1 ล้านบาท เป็นเรื่องที่กำหนดวงเงินไว้ต่ำกว่าความเป็นจริงมาก

- ไม่มีกฎหมายกำหนดอำนาจของประชาชน ในการตรวจสอบการกระทำของนักการเมือง และพรรคการเมือง

- อำนาจในการถอดถอนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีอยู่จำกัด(รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย .2540 มาตรา 304-307.)

- บทกำหนดโทษตามฐานความผิดเกี่ยวกับกฎหมายเลือกตั้งไม่เหมาะสมทำให้ขาดความเกรงกลัวกฎหมาย

3. ปัญหากระบวนการเลือกตั้งจากระบบการเลือกตั้งหลัก ๆ 4 ระบบใหญ่ ๆ คือระบบเสียงข้างมากรอบเดียว (Majority System) ระบบเสียงข้างมากหลายรอบ (Plurality System) ระบบสัดส่วน (Proportional System) และระบบผสม (Combinational System) ซึ่งมีระบบย่อยลงไปอีกจำนวนมาก (ร.ต.อ.ยรรยง สันติปริชาวัฒน์ ,2542 : 8) ได้มีวิวัฒนาการผสมผสานจนกลายเป็นระบบเลือกตั้งต่าง ๆ ทั่วโลกมากกว่า 300 ระบบ (จรรยา สุภาพ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2537 : 147-150) สภาพภูมิหลังของประชาชน ตลอดจนประสบการณ์ทางการเมือง]

ประเทศไทย เคยมีการเลือกตั้งอย่างไม่เป็นทางการก่อนการเลือกตั้งครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2476 คือการเลือกตั้งผู้บริหาร “ สุขาภิบาลท่าฉลอม ” ในสมัยรัชกาลที่ 5 และการเลือกตั้งผู้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง “ คูสิตธานี ” ในสมัยรัชกาลที่ 6 ซึ่งทั้งสองครั้งเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์และเที่ยงธรรม จนกระทั่งมีการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการเมื่อ พ.ศ. 2476 จนถึงการเลือกตั้งครั้งที่ 11 เมื่อ พ.ศ. 2519 การเลือกตั้งของไทยก็ยังคงความบริสุทธิ์ยุติธรรมได้ในระดับหนึ่ง จะมีการแจกสิ่งของเครื่องใช้อยู่บ้างก็เป็นส่วนน้อย หลังจากนั้นเป็นต้นมา นักการเมืองฐานะดีเริ่มทุ่มเงินมหาศาลไปลงรับสมัครเลือกตั้ง และนับวันยิ่งทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการซื้อสิทธิขายเสียงได้มีวิวัฒนาการเล่ห์เหลี่ยมกลโกงที่แยบยลมากมาย หลายวิธีการ ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งมีวิวัฒนาการไม่ทันกลโกงเหล่านี้ ทำให้สภาวะการณ์ทางการเมืองเลวร้ายลงตามลำดับ จนต้องมีการปฏิรูปทางการเมืองเพื่อปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองเสียใหม่ให้มีประสิทธิภาพและเสถียรภาพยิ่งขึ้นเปิดให้คนดีได้มีโอกาสเข้ามาบริหารประเทศ ซึ่งล้วนมีผลสืบเนื่องมาจากกระบวนการเลือกตั้งที่ใช้อยู่เดิม

ปัญหาด้านระบบการเลือกตั้ง (ร.ต.อ.ยรรยง สันติปรีชาวัฒน์, 2542 : 9) ได้รวบรวมปัญหาที่ทำการศึกษาโดยคณะทำงานของกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขารัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ เสนอในการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 เรื่องปัญหาและระบบการเลือกตั้งในประเทศไทย เมื่อวันที่ 25-26 กุมภาพันธ์ 2540 และจากการศึกษาพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับระบบการเลือกตั้งของไทย โดยสรุปมีดังนี้

3.1 ระบบการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต เขตละหลายคน เป็นการแบ่งเขตที่กว้างเกินไป ทำให้ผู้สมัครเลือกตั้งที่มีฐานะการเงินดี ได้เปรียบในการหาเสียงปิดโอกาสคนดีที่มีทุนน้อย

3.2 ขัดกับหลักความเสมอภาคในการลงคะแนนเสียง แบบคนเดียวเสียงเดียว (one man one vote)

3.3 การใช้ระบบเสียงข้างมากรอบเดียว ทำให้เสียงของประชาชนส่วนน้อยเสียไปโดยไม่เกิดประโยชน์ และอาจทำให้ได้ผู้แทนที่ไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง เพราะไม่ใช่เสียงของประชาชนส่วนใหญ่

3.4 จำนวนประชากรกับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่สอดคล้องกับความ เป็นจริง บางเขตเลือกตั้งมีประชาชนน้อย แต่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาก บางเขตเลือกตั้งมี ประชาชนมาก แต่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรน้อย

3.5 หลักเกณฑ์การประกาศแบ่งเขตเลือกตั้งว่าด้วยกฎหมายเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอาจทำให้เกิดการกระทบกระทั่งระหว่างข้าราชการประจำกับนักการเมือง เช่น การกำหนดเขตเลือกตั้งจะกระทำได้อีกเมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้มีการเลือกตั้งแล้ว ซึ่งกรณีเช่นนี้อาจทำให้นักการเมืองที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งไม่พอใจผู้ว่าราชการจังหวัด เมื่อการแบ่งเขตเลือกตั้งออกมาในลักษณะกระทบกระทั่งกันต่อโอกาสที่จะได้รับการเลือกตั้งของตน

3.6 การแบ่งเขตเลือกตั้งมีผลต่อการได้รับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งก่อนจะลงคะแนนเลือกตั้ง

3.7 การแบ่งเขตในระบบเดิมกำหนดให้พรรคการเมืองทุกพรรคจะต้องส่งผู้สมัครให้ครบทีมในแต่ละเขตเลือกตั้ง เป็นระบบที่ทำลายศีลธรรมและจริยธรรม เพราะมักปรากฏว่าผู้สมัครทีมเดียวกันแข่งกันเอง แย่งกันเอง

3.8 การแบ่งเขตเลือกตั้งจะดำเนินการได้เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้วเท่านั้น และเป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยทำให้ถูกมองว่ารัฐบาลชุดรักษาการจะเป็นฝ่ายได้เปรียบในการแบ่งเขตเลือกตั้ง

3.9 การเลือกตั้งที่ใหญ่เกินไป

- เลือกตั้งแบบแบ่งเขตเรียงเบอร์

- การประกาศแบ่งเขตเลือกตั้งในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภา

ผู้แทนราษฎรจะกระทำได้อีกต่อเมื่อมีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้มีการเลือกตั้ง

3.10 การกำหนดเขตเลือกตั้งให้มีจำนวนผู้แทนไม่เท่ากันนั้น ยังไม่ตรงกับหลักการปกครองประเทศ มีความลักลั่นขึ้นในเขตเลือกตั้งที่มีผู้แทนได้ 1 คน 2 คน และ 3 คน คือ ประชาชนในเขตเลือกตั้งมีสิทธิเลือกผู้แทนได้เพียงคนเดียว ในขณะที่พื้นที่ใหญ่กว่าประชาชนมีกลับสิทธิเลือกตั้ง 2 และ 3 คน

3.11 การกำหนดระบบเลือกตั้งแบบแบ่งเขต รวมเขตเรียงเบอร์ คือ ให้ถือว่าจังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ไม่เกิน 3 คน ก็ให้เขตจังหวัดนั้นเป็นเขตเลือกตั้ง และจังหวัดใดสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกิน 3 คน ก็ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้ง ซึ่งจากข้อกำหนดดังกล่าว ทำให้บางจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งโดยตัวจังหวัดเองเพราะมีผู้แทนได้เกิน 3 คน ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคแก่ประชาชนของแต่ละจังหวัด ที่มีสิทธิเลือกผู้แทนได้ไม่เท่ากัน

3.12 ระบบการแบ่งเขตเลือกตั้งยังไม่เหมาะสม กล่าวคือ ระบบเขตเลือกตั้งแบบพวงเล็กเรียงเบอร์ หรือแบ่งเขตเรียงเบอร์ ในระบบเดิมเป็นการแบ่งเขตเลือกตั้งที่ใหญ่เกินไปเกินกว่าความสามารถของบุคคลที่จะหาเสียงโดยวิธีการที่ถูกต้องได้

3.13 การแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีปัญหาความแตกต่างด้านศาสนาและเชื้อชาติ

3.14 การกำหนดค่าให้เพิ่มหน่วยเลือกตั้งได้ไม่เกินร้อยละ 3 ทำให้ไม่สามารถอำนวยความสะดวกในการมาใช้สิทธิของประชาชนได้อย่างเหมาะสม

3.15 สถานที่นับคะแนนเดิมกำหนดไว้ที่จุดลงคะแนน ซึ่งมีแนวโน้มเชื่อว่าไม่สามารถให้ความบริสุทธิ์ยุติธรรมเพียงพอ

3.16 การเลือกตั้งเป็นไปอย่างกระชั้นชิดมากหลังจากยุบสภา 60 วันนั้น ไม่เปิดโอกาสให้ผู้สมัครหน้าใหม่ที่ต้องการเสนอตัวเข้าสมัครรับใช้ชาติได้มีโอกาหาเสียงได้ครอบคลุมพื้นที่ที่ตนลงสมัครรับเลือกตั้ง

3.17 การจัดระบบโครงสร้างทางการเมืองยังไม่ลงตัว

3.18 โครงสร้างระบบรัฐสภา และอำนาจกระทรวงมหาดไทย ไม่ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม

4. ปัญหาการจัดการเลือกตั้งดำเนินการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยความ “บริสุทธิ์ เทียงธรรม” เป็นเรื่องยาก และแทบจะหาไม่ได้ในการเลือกตั้งทุกระดับ ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งคือความสามารถในการดำเนินการเลือกตั้งอย่างไรให้เป็นไปตามการเลือกตั้งสากลมากที่สุด ซึ่งเป็นเรื่องที่ย่างยากและเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติ

ปกติแล้วความเป็นกลางของการเลือกตั้งขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการ คือ หลักการเลือกตั้ง (Electoral Principle) ระบบการเลือกตั้ง (Electoral System) และมีวิธีการดำเนินการเลือกตั้ง (Electoral Procedure) ที่เป็นกลาง ซึ่งความเป็นกลางและความมีประสิทธิภาพของการจัดการเลือกตั้งและวิธีการดำเนินการเลือกตั้งที่โปร่งใส อันจะก่อให้เกิดความบริสุทธิ์ ยุติธรรมในการเลือกตั้ง

ในอดีตหน่วยงานที่เป็นผู้ดำเนินการเลือกตั้งมาโดยตลอด คือ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (“การเลือกตั้งกับกระทรวงมหาดไทย.” สยามรัฐ, 2535 : 2) ซึ่งเป็นกระทรวงที่มีหน่วยงานอยู่ทั่วไปทุกหนแห่งมีหน้าที่ปกครอง ดูแล บำบัดทุกข์ บำรุงสุขแก่ประชาชน ด้วยเหตุนี้บรรดานักการเมือง และพรรคการเมืองต่างมุ่งหวังที่จะเข้ามาดูแลกระทรวงนี้ เพราะส่งผลโดยตรงต่อการเลือกตั้ง สามารถคลบั่นคาลให้ผลการเลือกตั้งเปลี่ยนแปลงไปได้ โดยเฉพาะตัวรัฐมนตรีแม้จะวางตัวอย่างไรก็ไม่อาจพ้นข้อครหาได้ และสำหรับสังคมอุปถัมภ์แบบของไทยด้วยแล้ว ข้าราชการที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการเลือกตั้ง เกรงกลัวอิทธิพลของนักการเมืองมากเกินไป จนไม่กล้าใช้กฎหมายเลือกตั้ง และกฎหมายอื่น ๆ อย่างเต็มที่ ทั้งที่กฎหมายเหล่านี้ให้อำนาจแก่ข้าราชการผู้มีอำนาจหน้าที่ในอันที่จะทำให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างสุจริต และเที่ยงธรรม รวมทั้งบัญญัติวิธีการป้องกันการทุจริตต่าง ๆ ไว้อย่างครบถ้วน นอกจากนั้นแล้วข้าราชการประจำจำนวนมาก นอกจากจะขาดความเป็นกลางทางการเมืองแล้ว บางคนโดยเฉพาะกรมการตรวจนับคะแนนกลับกระทำการทุจริต และละเมิดกฎหมายเลือกตั้งเสียเอง เพื่อประโยชน์ของนักการเมืองบางคน และพรรคการเมืองบางพรรคอีกด้วย ซึ่งสภาร่างรัฐธรรมนูญเชื่อว่าเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่สุจริตและเที่ยงธรรม (กระมล ทองธรรมชาติ และคณะ, 2541: 6) ฉะนั้นหากยังปล่อยให้การจัดการเลือกตั้งตกอยู่กับกระทรวงมหาดไทยแบบเก่าจะไม่สามารถแก้ปัญหาการเลือกตั้งที่ผ่านมาได้ โดยเฉพาะเรื่องของความเป็นกลางของเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการจัดการเลือกตั้งทุกขั้นตอน ไม่เอนเอียงเข้าข้างหรือช่วยเหลือนักการเมือง หรืออิทธิพลเข้าครอบงำขนาดความบริสุทธิ์ ยุติธรรม และความเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการการเลือกตั้ง อย่างไรก็ตามในส่วนการบริหารการเลือกตั้งของกระทรวงมหาดไทยที่ผ่านมา ก็มีปัญหาการเลือกตั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเลือกตั้ง ซึ่งกองการเลือกตั้งกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้สรุปปัญหาและอุปสรรคในการจัดการการเลือกตั้งของไทยในอดีต ซึ่งกองการเลือกตั้ง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยได้รวบรวม และบรรยายเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานโดยสรุปไว้ดังนี้ (ร.ต.อ. ยรรยง สันติปรีชาวัฒน์ , 2542: 13)

4.1 ปัญหาอุปสรรคเนื่องมาจากระเบียบกฎหมาย

- การเลือกตั้งมีหลายระดับ แต่ละระดับมีกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

เฉพาะของระดับนั้น ซึ่งมีความแตกต่างกันออกไปทำให้ยากแก่การจดจำ และเกิดการสับสนในการทำงาน

- กฎเกณฑ์การปฏิบัติตามกฎหมายบางประการยังไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงและยากแก่การปฏิบัติ เช่น การกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการหาเสียง ส.ส. ไม่เกิน 1 ล้านบาทหรือการห้ามมิให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งจัดยานพาหนะแนะนำผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปยังที่เลือกตั้ง เป็นต้น

4.2 ประชาชนขาดความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

- ไม่สนใจเพิ่ม-ถอนชื่อ ก่อนวันเลือกตั้ง เมื่อพบชื่อกהל่นในวันเลือกตั้งมักร้องเรียนว่าเจ้าหน้าที่บกพร่อง หรือทุจริตการเลือกตั้ง

- มีการแจ้งบัตรประชาชนหาย และขอทำบัตรใหม่เป็นจำนวนมากในช่วงเวลาประกาศให้มีการเลือกตั้ง จนถึงวันเลือกตั้ง

- การแจ้งย้ายคนเข้าทะเบียนบ้านเพื่อหวังผลประโยชน์การเลือกตั้งโดยไม่มี การโยกย้ายจริง

- พบว่ามีการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งซ้ำกันกับการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา โดยเฉพาะในวันเลือกตั้งบ่อยครั้ง เช่น มีการทำลายบัตรเลือกตั้ง มีการจำหน่าย จ่ายแจก หรือเลี้ยงสุราในวันเลือกตั้ง

4.3 ปัญหาเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเลือกตั้ง

- เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่นเข้าใจว่าการเลือกตั้งเป็นงานของกรมการปกครองหรือกระทรวงมหาดไทยเท่านั้น จึงไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร

- องค์กรกลางแต่งตั้งอาสาสมัครองค์กรกลางซ้ำซ้อนกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่อำเภอแต่งตั้งไว้แล้ว

4.4 ปัญหาจากการใช้อิทธิพลของผู้สมัคร

- มีการบังคับข่มขู่ผู้เลือกตั้ง และเจ้าหน้าที่ทั้งทางตรง และทางอ้อม

- ขาดพยานบุคคลในการดำเนินคดีการเลือกตั้งเนื่องจากกลัวอิทธิพลผู้สมัคร

4.5 ปัญหาจากพรรคการเมือง

- พรรคการเมืองไม่ส่งตัวแทนเป็นคณะกรรมการตรวจนับคะแนนในหน่วยเลือกตั้งเมื่อเลือกตั้งเสร็จมักจะร้องเรียนว่ามีการทุจริตเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้ง

จากปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นดังกล่าวในการเลือกตั้งเกือบทุกครั้งที่ผ่านมาจึงเป็นจุดสำคัญที่ทำให้ประชาชนต้องการที่พึ่งเพื่อเป็นความหวังในการพัฒนา และปฏิรูปการเมืองของประเทศให้ดีขึ้น และคณะกรรมการการเลือกตั้งเองก็เป็นหน่วยงานหนึ่งที่เกิดขึ้นตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งผลการปฏิบัติงานจะประสบความสำเร็จ หรือไม่นั้นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ การรับรู้ข่าวสาร

การให้ความร่วมมือ การเข้าใจในบทบาท โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรที่ตั้งขึ้นมาใหม่อย่าง คณะกรรมการการเลือกตั้ง หากประชาชนได้รับรู้ข่าวสารที่ไม่เพียงพอ ไม่เข้าใจในบทบาท และไม่ให้ความร่วมมือ อาจทำให้ความหวังในการพัฒนา และปฏิรูปการเมืองไม่ประสบผลสำเร็จ ผู้วิจัย จึงสนใจศึกษาเรื่อง ความสนใจทางการเมือง กับการรับรู้ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งใน กรุงเทพมหานครต่อบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะเขต กรุงเทพมหานครเนื่องจากกรุงเทพฯ นับเป็นศูนย์กลางของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกือบทุกเรื่อง ดังนั้น หากประชาชนในกรุงเทพฯ ขาดความสนใจทางการเมือง และขาดความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ก็อาจหมายถึงประชาชนในจังหวัดอื่น ๆ คงมีความรู้สึกไม่แตกต่างกันเท่าใดนัก ซึ่งอาจส่งผลให้การทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประสบผล โดยเฉพาะเป็นการเลือกตั้งครั้งประวัติศาสตร์ และเป็นครั้งแรกของประเทศไทยที่จะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ 100 คน และแบบแบ่งเขต 400 คน ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง อาจไม่เข้าใจ และไม่สนใจการเลือกตั้ง ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องการให้ประชาชนเข้าใจใน สิทธิ และหน้าที่ ตลอดจนเกิดพฤติกรรมออกไปใช้สิทธิของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้วิจัยจึงคาดว่าผลการ ศึกษาครั้งนี้จะมีประโยชน์ต่อวิชาการด้านการสื่อสาร รวมทั้งสามารถนำผลการศึกษาไปปรับปรุง แก้ไขปัญหา และอุปสรรค อันจะนำไปสู่การเลือกตั้งที่มีความบริสุทธิ์ และเที่ยงธรรมมากยิ่งขึ้น ซึ่งเมื่อกระบวนการเลือกตั้งบริหารโดยองค์กรที่ดี มีประสิทธิภาพแล้ว ย่อมได้มาซึ่งผู้แทนราษฎร ที่ดี มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถเข้ามาพัฒนาบ้านเมือง เมื่อนั้นระบบการเมือง การปกครอง ของไทยย่อมพัฒนาไปสู่ระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยสมบูรณ์อย่างแท้จริง

ปัญหาการวิจัย

1. ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครมีความสนใจทางการเมืองและมีส่วนร่วมทางการเมืองมากน้อยเพียงใด
2. ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครมีการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งอย่างไร
3. ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครในด้าน เพศ การศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับความสนใจทางการเมือง และการรับรู้ต่อ บทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือไม่ อย่างไร -

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

เมืองกับการรับรู้(ซึ่งหมายถึงการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง,ความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง) ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครต่อบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากรศาสตร์กับการรับรู้ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครต่อบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง]

สมมติฐานการวิจัย

1. ความสนใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับการรับรู้(ซึ่งหมายถึงการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง,ความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง) ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครต่อบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ซึ่งสามารถนำมาเขียนสมมติฐานย่อยได้ดังต่อไปนี้คือ

1.1 ความสนใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง

1.2 ความสนใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

1.3 ความสนใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

2. ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรต่างกันมีการเปิดรับข่าวสาร มีความเข้าใจ และมีทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสนใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการรับรู้(ซึ่งหมายถึงการเปิดรับข่าวสารของคณะกรรมการการเลือกตั้ง,ความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง) ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครต่อบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เนื่องจากประชากรจังหวัดกรุงเทพมหานครเป็นตัวแทนของสังคมเมือง และเป็นศูนย์กลางที่สำคัญของความเจริญจึงมีโอกาที่จะเปิดรับข่าวสารต่างๆ โดยเฉพาะข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งจากสื่อต่าง ๆ ที่ค่อนข้างรวดเร็ว และยังมีโอกาสที่จะเข้าร่วมกิจกรรม การชุมนุมรณรงค์ทางการเมือง ได้มากกว่า เช่น การจัดกิจกรรมการร่วมรณรงค์ให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง นอกจากนี้ยังเป็น

การศึกษาถึงความรู้เกี่ยวกับการก่อตั้ง การดำเนินงาน และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยการศึกษาจะกระทำเป็น 3 ช่วง คือ ในช่วงที่ก่อนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ช่วงการเลือกตั้ง คือ วันที่ 6 มกราคม 2544 และหลังการเลือกตั้ง ทั้งนี้เพื่อให้การเก็บข้อมูลเป็นไปตามสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

นิยามศัพท์

1. **ความสนใจทางการเมือง** หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้สึกรักสนใจ กระตือรือร้น และติดตามกิจกรรมทางการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา ซึ่งได้จากการติดตามข่าวสารทางการเมือง การให้ความสนใจความเคลื่อนไหวของนักการเมือง การชอบฟังปราศรัยหาเสียง การร่วมฟังอภิปรายทางการเมือง
2. **การมีส่วนร่วมทางการเมือง** หมายถึง การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
3. **การมีส่วนร่วมกับพรรคการเมือง** หมายถึง การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การช่วยหาเสียง หรือช่วยรณรงค์ให้พรรคการเมือง การบริจาคเงินให้พรรคการเมือง
4. **การรับรู้** หมายถึง ความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง และทัศนคติที่ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง
5. **ความเข้าใจ** หมายถึง ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าเป็นองค์กรเกี่ยวกับอะไร มีความสำคัญอย่างไรและความเข้าใจทั่วไปเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง
6. **ทัศนคติ** หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ความชอบ ความพอใจ และไม่พอใจของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง
7. **บทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง** หมายถึง การปฏิบัติตามสิทธิ และหน้าที่ของสถานภาพของคณะกรรมการการเลือกตั้ง รวมถึงการดำเนินงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งความเคลื่อนไหวต่างๆ การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และผลกระทบของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อสังคม
8. **คณะกรรมการการเลือกตั้ง** หมายถึง คณะกรรมการที่มาจากการแต่งตั้งโดยพระมหากษัตริย์ตามคำแนะนำของวุฒิสภา โดยผ่านกระบวนการสรรหา ประกอบด้วย ประธานกรรมการการเลือกตั้ง 1 คน และกรรมการการเลือกตั้ง 4 คน โดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง 7 ปี แต่ในวาระแรกเริ่ม มีวาระ การดำรงตำแหน่ง 3 ปี 6 เดือน
9. **ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง** หมายถึง ประชาชนทั้งชาย และหญิงที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานคร และเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งอายุ 18 ปีขึ้นไป
10. **ความถี่ในการเปิดรับ** หมายถึง ความถี่ ความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อจากสื่อต่างๆ

11. สื่อมวลชน หมายถึง สื่อที่ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร อินเทอร์เน็ต]

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. จะได้ทราบถึงความสนใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานคร
2. จะได้ทราบถึงการรับรู้ (ซึ่งหมายถึงการเปิดรับข่าวสารของคณะกรรมการการเลือกตั้ง, ความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง) ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครต่อบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง
3. จะได้นำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อไป
4. ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเมืองให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น และใช้เป็นเอกสารสำหรับผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง
5. เพิ่มพูนความรู้ทางด้านนิเทศศาสตร์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง อันจะเป็นแนวทาง และข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้สนใจในเรื่องนี้ เพื่อศึกษาในรายละเอียดต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “ความสนใจทางการเมืองกับการรับรู้ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครต่อบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง(กกต.)” เพื่อใช้เป็นแนวอ้างอิง ในการทำวิจัยโดยที่ผู้วิจัยได้ใช้แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นแนวในการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีว่าด้วยอิทธิพลอันจำกัดของการสื่อสาร
2. ทฤษฎีการสื่อสารมวลชนเกี่ยวกับผู้ส่งสาร – ผู้รับสาร
3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
4. ทฤษฎีการสื่อสารทางการเมือง และแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการของประชาธิปไตย
5. ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ
6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีว่าด้วยอิทธิพลอันจำกัดของการสื่อสาร

ทฤษฎีนี้อธิบายถึงคุณสมบัติต่างๆ ของตัวผู้รับสารซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการที่จะกำหนดรูปแบบของปฏิกิริยาได้ตอบได้ เมื่อผู้รับสารได้รับข่าวสารต่าง ๆ เข้ามา ถ้าหากว่าข่าวสารใดไม่สอดคล้องกับความรู้ ความคิดเห็น ความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติของตนเอง หรือของกลุ่มแล้ว ข่าวสารนั้นจะไม่ได้รับความสนใจเลย ประชาชนผู้รับสารจะปิดการรับข่าวสารดังกล่าว หรือถ้าเปิดรับก็จะไม่สนใจอย่างแท้จริง จากการศึกษาของ (Festinger L.A. 1957 อังโน เรือเอกรกิจ หิรัญวัฒน์ศิริ, 2536 : 41) พบว่าบุคคลมักจะแสวงหาข่าวสาร เพื่อสนับสนุนทัศนคติเดิมที่มีอยู่ และจะหลีกเลี่ยงข่าวสารที่ขัดแย้งกับความรู้ สติปัญญาของตนเอง ทั้งนี้เพราะการได้รับข่าวสารใหม่ที่ไม่ลงรอย หรือไม่สอดคล้องกับความรู้ ความเข้าใจ หรือทัศนคติที่มีอยู่เดิมนั้น จะก่อให้เกิดภาวะทางจิตที่ไม่สมดุลย์ หรือความไม่สบายใจขึ้น ซึ่ง Festinger ได้สรุปเป็นทฤษฎี เรียกว่า ความไม่ลงรอยของความรู้ ความเข้าใจ (Theory of Cognitive Dissonance) ดังนั้นข่าวสารต่าง ๆ ที่ส่งผ่านทางสื่อมวลชนจะไม่มีผลในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติดั้งเดิมของประชาชนผู้รับสาร แต่จะไปมีผลในการเป็นแรงเสริมหรือสนับสนุนมากกว่าหรืออีกนัยหนึ่งการสื่อสารมวลชนจะมีอิทธิพลอันจำกัดในการที่จะไปเปลี่ยนแปลงทัศนคติดั้งเดิมของปัจเจกบุคคลนั่นเอง นอกจากนี้ตามทฤษฎีนี้ยังได้กล่าวถึง

กระบวนการ หรือพฤติกรรมในการเลือกสรรข่าวสารของผู้รับ ซึ่งมีส่วนอย่างสำคัญที่ทำให้ข่าวสารที่ส่งผ่านทางสื่อมวลชนทั้งหลายไม่สามารถจะเข้าถึง หรือทำให้ประชาชนผู้รับสารเชื่อ หรือคล้อยตามได้เสมอไป กระบวนการ หรือพฤติกรรมในการเลือกสรร (Selective Processes) เปรียบเสมือนเครื่องกรองข่าวสารในการรับรู้ของมนุษย์เรา ซึ่งประกอบด้วยการกลั่นกรอง 3 ชั้น คือ

1.1 การเลือกเปิดรับ หรือเลือกสนใจ (Selective Exposure or Selective Attention) หมายถึง แนวโน้มที่ผู้รับสารจะเลือกสนใจ หรือเปิดรับข่าวสารจากทางสื่อมวลชนแหล่งหนึ่งแหล่งใดที่มีอยู่ด้วยกันหลายแหล่ง เช่น การเลือกอ่านหนังสือพิมพ์ฉบับใดฉบับหนึ่งเลือกเปิดรับฟังวิทยุจากสถานีใดสถานีหนึ่ง หรือเลือกชมรายการโทรทัศน์จากช่องใดช่องหนึ่ง เป็นต้น

การเลือกเปิดรับ หรือเลือกสนใจเป็นกระบวนการภายในบุคคลที่พิจารณาว่าพร้อมที่จะเปิดรับสาร หรือไม่จะเลือกเปิดรับสารประเภทไหน จากสื่ออะไร และเวลาใด และมีความสัมพันธ์กับปัจจัยต่าง ๆ เช่น ทักษะเดิมของผู้รับข่าวสาร ภูมิหลังการรับรู้

ผู้รับสารจะเลือกสนใจหรือเปิดรับข่าวสารจากแหล่งหนึ่งแหล่งใดที่มีอยู่ด้วยกันหลายแหล่งและเมื่อเปิดรับข้อมูลข่าวสาร ผู้รับสารมักจะพยายามหา และเลือกรับข่าวสารที่สนับสนุนหรือสอดคล้องแนวความคิดเดิม และพฤติกรรมของตนเสมอ กล่าวคือหากความคิดเห็น และข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่รับเข้ามาใหม่สอดคล้องกับทัศนคติ หรือภูมิหลังการรับรู้เดิมของตนแล้ว ผู้รับสารก็มีแนวโน้มที่จะเลือกเปิดรับ หรือเลือกสนใจในข่าวสารข้อมูลนั้น ๆ

การเลือกเปิดรับ และเลือกสนใจข่าวสารที่สอดคล้องกับทัศนคติ และภูมิหลังการรับรู้ซึ่งประกอบด้วย ความต้องการ ความคาดหวัง ประสบการณ์ ความเชื่อ ทัศนคติ ความเข้าใจ แรงจูงใจ และสภาวะทางร่างกาย และอารมณ์ เป็นต้น แสดงให้เห็นถึงปัจจัยทางจิตวิทยาส่วนบุคคลของผู้รับข่าวสารที่มีต่อกระบวนการเลือกรับรู้ข่าวสาร นอกจากนี้ การเลือกเปิดรับ และเลือกสนใจข่าวสาร ยังต้องพิจารณาร่วมกับปัจจัยทางสังคมอื่น ๆ ด้วย เช่น ปัจจัยทางอุดมการณ์ทางการเมือง เป็นต้น

1.2 การเลือกรับรู้ หรือตีความ (Selective Perception or Selective Interpretation) เป็นกระบวนการกลั่นกรองขั้นต่อมา อันหมายถึง เมื่อผู้รับสารเลือกเปิดรับข่าวสารจากแหล่งหนึ่งแหล่งใดแล้ว ผู้รับสารแต่ละคนอาจจะตีความหมายของข่าวสารขึ้นเดียวกันที่ส่งผ่านสื่อมวลชนไม่ตรงกัน ความหมายของข่าวสารที่ส่งไปไม่ได้อยู่ที่ตัวอักษร รูปภาพ คำพูด หรือสัญลักษณ์อื่น ๆ ในตัวของมันเองเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับผู้รับสารจะเลือกรับรู้ หรือเลือกตีความหมายตามภูมิหลังการรับรู้ ความเข้าใจ ประสบการณ์ ทัศนคติ ความเชื่อ ความต้องการ ความคาดหวัง แรงจูงใจ สภาวะร่างกาย หรือแม้แต่ตามสภาวะอารมณ์ในขณะนั้นอีกด้วย มนุษย์มีแนวโน้มที่จะรับรู้สารสนเทศที่ตนเห็นว่าน่าสนใจ โดยการแปรสภาพสารสนเทศที่สนใจไปเป็นความรู้พื้นฐาน

1.3. การเลือกจดจำ (Selective Retention) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการเลือกสรรข่าวสาร ที่อาจมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของบุคคลได้ อันหมายถึงแนวโน้มในการเลือกจดจำข่าวสารต่าง ๆ เพราะเมื่อข่าวสารผ่านกระบวนการจากขั้นที่หนึ่ง และสองมาแล้วผู้รับข่าวสารยังมีโอกาสที่จะปฏิเสธข่าวสารนั้นได้ ในขั้นตอนสุดท้ายนี้ การเลือกที่จะรับ หรือปฏิเสธข่าวสาร จะเลือกเฉพาะส่วนที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการ ทักษะคิด ฯลฯ ของผู้รับสารที่มีต่อข่าวสารนั้น ๆ เอง และมักจะลืมในส่วนที่ตนเองไม่สนใจ หรือไม่เห็นด้วยได้ง่ายกว่า เช่น การถ่ายทอดข่าวลือจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่งนั้น ผู้รับข่าวมักจะถ่ายทอดเรื่องราวต่อไปยังคนอื่นๆ ไม่ครบถ้วน ในเนื้อความเดิม หรือข้อความเดิมเหมือนที่ได้รับมา ทั้งนี้เพราะแต่ละคนเลือกจดจำเฉพาะในส่วนที่ตนเองเห็นว่าน่าสนใจ ควรค่าแก่การจดจำ และนำไปถ่ายทอดเท่านั้น สำหรับส่วนที่เหลือมักจะถูกลืม หรือไม่นำไปถ่ายทอดต่อ ซึ่งความรู้พื้นฐาน หรือความรู้เบื้องต้น มิใช่เป็นความรู้ที่ถาวร มนุษย์อาจขจัดความรู้นั้นออกไปได้ หรือยอมรับความรู้พื้นฐานแต่เพียงขีมีกลาง หากความรู้พื้นฐานนั้นยังสอดคล้องไม่ขัดแย้งกับทักษะของบุคคล ความรู้พื้นฐานนั้นจะพัฒนาต่อไปเป็นการยอมรับที่ถาวรพร้อมที่จะจดจำต่อไป

จากทฤษฎีดังกล่าวจะเห็นว่าผู้รับสารจะเลือกเปิดรับข่าวสาร และจะพิจารณาเองว่าพร้อมที่จะรับสารที่ต้องการหรือไม่ และจะเลือกรับสารที่สนใจเท่านั้น และยังเลือกรับข่าวสาร และพร้อมที่จะจดจำหากสารนั้นมีความน่าสนใจ สอดคล้องกับความรู้พื้นฐานของตน ดังนั้นคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงต้องพิจารณาทั้งตัวสาร และผู้รับสาร โดยเลือกสารที่น่าสนใจ โดยแยกตามกลุ่มของผู้รับสารว่าจะส่งถึงใคร มีลักษณะความสนใจข่าวสารอย่างไร และจะจดจำได้ดีในลักษณะใด

ดังนั้นหากปราศจากข่าวสารทางการเมือง ประชาชนทั่วไปอาจไม่รู้ถึงความเป็นไปในทางการเมือง และจะกลายเป็นผู้นิ่งเฉยทางการเมืองได้ทั้งนี้เพราะข่าวสารการเมือง นอกจากจะทำให้ผู้รับสามารถปฏิบัติหน้าที่ของพลเมืองที่ดีได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ยังทำให้เกิดความรู้สึกผูกพัน และเชื่อมั่นในระบบการเมืองได้อย่างมั่นคงด้วย (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2526: 5)

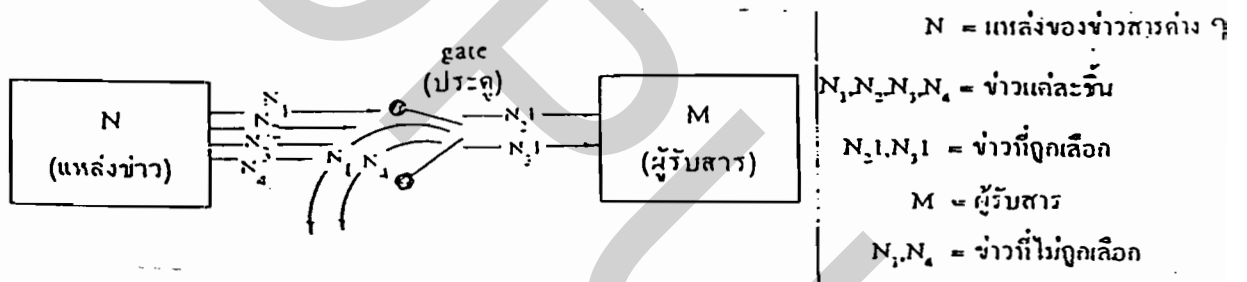
จะเห็นได้ว่าความรู้ในข่าวสารการเมืองของบุคคลนั้นนับเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ หรือตกลงใจในการแสดงออกซึ่งความสนใจทางการเมือง การรับรู้และพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

2. ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน เกี่ยวกับผู้ส่งสาร – ผู้รับสาร

ผู้ส่งสารในกระบวนการสื่อสารมวลชนอาจหมายถึง ตัวบุคคล เช่น ผู้สื่อสารข่าว บรรณาธิการ หรือหมายถึงองค์กรที่ผลิตสาร เช่น สำนักพิมพ์ สถานีวิทยุกระจายเสียง สถานีวิทยุโทรทัศน์ ผู้สร้างภาพยนตร์ ก็ได้

พฤติกรรมของบุคคลในการเลือกเสนอข่าวสารเกี่ยวกับ ซึ่งเรียกว่า Gatekeeper ซึ่งในวง การสื่อสารมวลชน หมายถึง บรรณาธิการ และนักข่าวตามสำนักพิมพ์ หรือวิทยุกระจายเสียง ซึ่งทำ หน้าที่ตรวจสอบคัดเลือก เรียบเรียงข่าวสาร เพื่อเสนอให้ประชาชนทราบ บุคคลเหล่านี้จึงอยู่ใน ฐานะที่จะ “ควบคุม” ข่าวสารต่าง ๆ ที่จะผ่านไปยังประชาชนทั่วไป โดยอาศัยวิธีการคัดเลือก และ วิธีเรียบเรียงข่าว การตกแต่ง และจัดหน้าหนังสือพิมพ์ ตลอดจนการกำหนดเวลาเสนอข่าวสาร และการลำดับความสำคัญของข่าว

ดี เอ็ม ไวท์ (White, D.M. 1950 อ้างในพีระ จิรโสภณ 2531 : 624) ได้ใช้แนวความคิด เรื่อง “ผู้เฝ้าประตู” ในการศึกษากิจกรรมของบรรณาธิการข่าวโทรทัศน์ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น อเมริกาฉบับหนึ่ง ซึ่งกิจกรรมในการตัดสินใจคัดเลือกข่าวเพื่อตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์นี้ มีส่วนคล้าย กับหน้าที่ผู้เฝ้าประตู

รูปที่ 1 แบบจำลองผู้เฝ้าประตูของ ดีเอ็ม ไวท์ (1950)

แบบจำลองนี้แสดงให้เห็นว่า จากต้นตอแหล่งข่าว สำนักข่าวโทรทัศน์ จะมีข่าวสารมากมายหลายชิ้นส่งมายังสำนักงานหนังสือพิมพ์ หรือสถานีวิทยุกระจายเสียง หรือสถานีวิทยุ โทรทัศน์ ต่าง ๆ บรรณาธิการข่าวจะทำหน้าที่คัดเลือกข่าวสารเพียงบางชิ้นเพื่อตีพิมพ์ หรือออกอากาศ ส่วน อีกหลายชิ้นก็อาจถูกโยนทิ้งตะกร้า ข่าวสารที่ถูกคัดเลือกนี้จะถูกตัดแต่งให้เหมาะกับเวลา เนื้อหา หรือลักษณะสื่อเพื่อส่งไปยังผู้อ่าน ผู้ฟัง หรือผู้ชม

นอกจากจะถูกคัดเลือกโดยบรรณาธิการข่าวแล้ว ข่าวที่ตีพิมพ์ หรือออกอากาศไปยัง ผู้รับสาร เมื่อผู้รับสารได้อ่าน ได้รับฟัง หรือได้รับชม แล้วอาจถ่ายทอดไปยังบุคคลอื่น เช่น สมาชิกในครอบครัว ญาติ เพื่อ ฯลฯ การถ่ายทอดโดยผู้เป็รับสารจากสื่อมวลชนนี้ก็จะเข้าไปใน

ลักษณะ “ผู้เฝ้าประตู” คือ เลือกลงถ่ายทอดเพียงบางส่วน หรือส่วนใดส่วนหนึ่งก็ยอมได้อีกเช่นกัน จึงเห็นได้ว่าข่าวสารจากสื่อมวลชนมักจะไหลผ่านผู้เฝ้าประตูต่างๆ มากมายหลายชั้น (พีระ จิโรสถ, 2531 : 624-625) ซึ่งก็เป็นลักษณะของการแพร่กระจายของสื่อมวลชน ดังได้กล่าวมาแล้ว

จากแนวคิดดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ในการเสนอข่าวทั้งหมดเพื่อมาลงเพื่อให้ประชาชนผู้รับข่าวสารได้คิดพิจารณาโดยใช้วิจารณญาณของตนเองแต่สื่อมวลชนจะทำหน้าที่คัดเลือกเฉพาะข่าวสารที่บรรณาธิการ หรือข่าวที่ผู้สื่อข่าวเห็นว่าสำคัญ โดยจะทำการคัดเลือกจากความคิดเห็นของคนเพียงคนเดียว หรือกลุ่มบุคคลเพียงกลุ่มเดียว โดยอาจตัดเรื่องราวบางเรื่องทิ้งไป ซึ่งอาจจะทำให้สาระสำคัญหายไปจนเกิดเป็นความเข้าใจผิด เนื่องจากข่าวสารบิดเบือนไปจากความเป็นจริง โดยเฉพาะข่าวการเมือง และข่าวการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นข่าวที่มีความสำคัญ และเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง อาจจะมีผลทำให้ประชาชนเข้าใจผิดจนในที่สุดเกิดความเบื่อบั่นทอนที่จะติดตามข่าวสารทางการเมือง และข่าวสารการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของคณะกรรมการการเลือกตั้งก็เป็นได้

ทฤษฎีการสื่อสารมวลชนเกี่ยวกับผู้รับสาร

แนวความคิดเรื่องการใช้ประโยชน์ และการได้รับความพึงพอใจจากสื่อมวลชน (Used and Gratification) เป็นการเน้นความสำคัญของกลุ่มผู้รับสารในฐานะผู้กระทำการสื่อสาร กล่าวคือ ผู้รับสารเป็นผู้เลือกใช้สื่อประเภทต่าง ๆ และเลือกรับเนื้อหาของข่าวสาร เพื่อสนองความต้องการของตนเอง

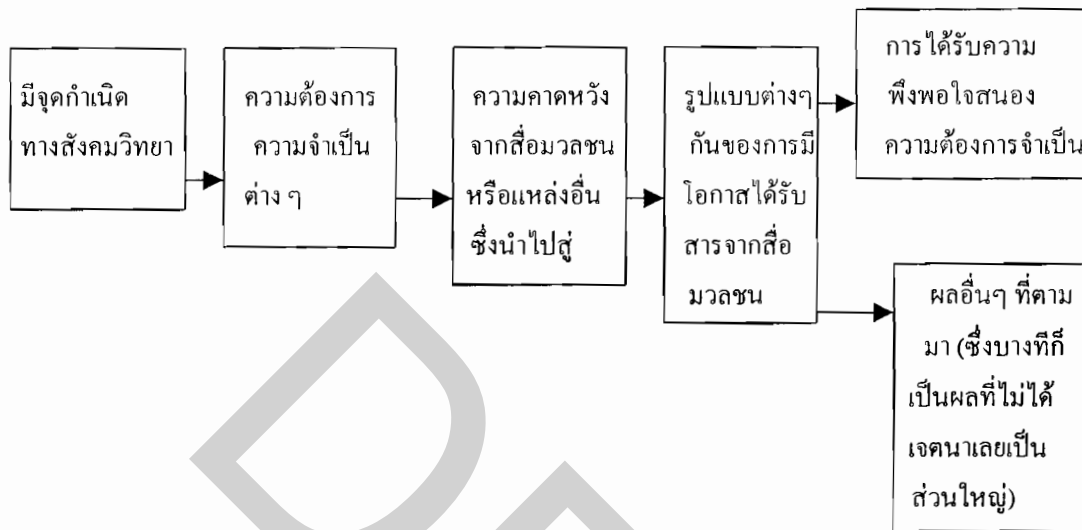
มีการศึกษาพบว่า ผู้รับสารมีผู้ใช้ผู้ถูกกระทำ (Passive) หรือถูกป้อนข่าวสารแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่มีการกระทำ (active) หรือมีบทบาทในลักษณะการเลือกสรรแสวงหา และได้ตอบข่าวสารหรือสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบ ๆ ตัว ในบางครั้งผู้รับสารอาจไม่ยอมรับข่าวสารง่าย ๆ โดยเฉพาะในกรณีที่ข่าวสารขัดแย้ง หรือไม่ตรงกับความสนใจ และความต้องการของผู้รับสาร

แบบจำลองการใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจที่ได้รับความเห็นพ้องต้องกันกันหมู่นักวิจัย คือ แบบจำลองของ แคทซ์ และคณะ ซึ่งได้กล่าวถึงเรื่อง “การใช้ และการตอบสนอง คือ (สวานิต ยมาภักย์ และรวีวรรณ ประกอบผล, 2528 : 148-150.)

1. จุดกำเนิดทางสังคมวิทยา
2. ของความจำเป็นต่างๆ ซึ่งยังทำให้เกิด
3. ความคาดหวังจากสื่อมวลชน หรือแหล่งอื่นๆ ซึ่งนำไปสู่
4. รูปแบบต่าง ๆ กันของการมีโอกาสดำเนินการจากสื่อมวลชน (หรือการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมอย่างอื่นๆ) อันก่อให้เกิดผลลัพธ์ คือ
5. การได้รับความพึงพอใจ สนองความต้องการจำเป็นและ

6. ผลที่ตามมาอื่น ๆ อีก ซึ่งบางที่เป็นผลที่ไม่ได้เจตนาเลยเป็นส่วนใหญ่ จากปัจจัยทั้ง 6 ประการ อาจเป็นรูปแบบจำลองได้ดังนี้

รูปที่ 2 แบบจำลองการใช้ประโยชน์ของการได้รับความพอใจ

ตัวอย่างเกี่ยวกับแบบจำลองนี้ เช่นต้องการเป็นคนรอบรู้ทันสมัย รู้ถึงความเคลื่อนไหวทางการเมือง และเรื่องความเป็นไปของบ้านเมือง เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น และมีความคาดหวังจากสื่อมวลชนว่า การบริโภคข่าวสารจากสื่อมวลชนจะช่วยสนองความต้องการของเขาได้ เขาจึงเลือกใช้สื่อมวลชน โดยเลือกดูรายการข่าวจากวิทยุ โทรทัศน์ ฟังข่าวจากวิทยุกระจายเสียง หรืออ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ ซึ่งจะช่วยให้เขาได้รับความพึงพอใจตามที่เขาต้องการ คือ การเป็นคนรอบรู้ในข่าวสารจากสื่อมวลชนทุก ๆ วันก็อาจมีผลอื่น ๆ ตามมานอกเหนือจากการเป็นผู้รอบรู้ และทันสมัย นั่นคือ อาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ หรือพฤติกรรมบางอย่างได้เช่นกัน

ดังนั้นการเลือกบริโภคสื่อมวลชนนั้น ๆ ย่อมขึ้นอยู่กับความต้องการหรือแรงจูงใจของผู้รับสารเอง บุคคลแต่ละคนย่อมมีวัตถุประสงค์ มีความต้องการในการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน เพื่อสนองความพึงพอใจของตนด้วยเหตุผลต่าง ๆ กันการศึกษาในลักษณะนี้เป็นการศึกษาในเชิงหน้าที่ของสื่อมวลชน (function approach) มุ่งพิจารณาว่า สื่อมวลชนมีหน้าที่ต่างกัน เพื่อสนองความต้องการของผู้รับ เช่น หน้าที่ในการให้ข่าวสาร หน้าที่ในการให้ความบันเทิง หน้าที่ในการเป็นสื่อเพื่อการติดต่อกับสังคม เป็นต้น

3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การทำให้บุคคลในสังคมได้รับผลประโยชน์ โดยการตัดสินใจ ซึ่งกระทำโดยสถาบันทางการเมือง และสังคม มีนักวิชาการตะวันตก และนักวิชาการไทยได้ให้ความหมาย และนิยามของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 2 ประการ คือ

Hugo F. Reading ให้นิยามของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 2 ประการ คือ (Hugo F. Reading, 1977 : 146)

1. การเข้ามีส่วนร่วมของบุคคลแต่ละคนในกิจกรรมทางการเมือง
2. จำนวนประชากรที่มาใช้สิทธิในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง

Arthur W. Bromage ให้ความหมายการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ด้วยการจำแนก ลักษณะการเข้ามีส่วนร่วมไว้ 2 ประการ คือ (Arthur W. Bromage 1950 : 25)

1. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (voting)
2. การใช้วิธีบังคับ หรือชักจูงอย่างไม่เป็นทางการ การแสดงประชามติ การเพิกถอนให้ออกจากตำแหน่ง

Lucian W. Pye ได้ให้นิยามการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองว่าเป็นลักษณะของการพัฒนาทางการเมือง (Pye, Lucian W., 1966 : 33)

Almond และ Coleman ให้ความหมายการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 2 ลักษณะ คือ (Gabrial A. Almond, James S. Coleman, 1960 : 17-18)

1. ลักษณะส่วนที่เรียกว่า “ส่วนที่กำหนดหน้าที่เข้าไป (input functions)” แยกเป็น
 - 1.1 การอบรมกล่อมเกลாதองการเมืองของประชาชนและการเข้ามีส่วนร่วมในทางการเมือง
 - 1.2 การเรียกร้องเสนอความคิดเห็น เพื่อรักษาผลประโยชน์
 - 1.3 การรวบรวมผลประโยชน์เข้าเป็นกลุ่มเป็นประเภทต่างๆ
 - 1.4 การสื่อสารทางการเมือง
2. ลักษณะส่วนที่เรียกว่า “ผลผลิตออกมา (output functions)” แยกออกเป็น
 - 2.1 การออกระเบียบข้อบังคับ
 - 2.2 การนำระเบียบข้อบังคับไปปฏิบัติ
 - 2.3 การตัดสินใจชี้ขาดให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ

สำหรับประเทศใดที่ประชาชนมีบทบาท หรือหน้าที่ครบถ้วนในลักษณะ input functions ย่อมเรียกได้ว่าประเทศนั้นมีการพัฒนาทางการเมือง ขณะเดียวกันสถาบันทางการเมืองของประเทศสามารถปฏิบัติหน้าที่ในส่วนที่เรียกว่า output functions ได้ถูกต้องตามที่กำหนดไว้ ย่อมเรียกได้ว่าประเทศนั้นมีการพัฒนาทางการเมืองอย่างสมบูรณ์

กิจกรรมโดยสมัครใจของแต่ละบุคคลในกิจการทางการเมืองรวมทั้งการลงคะแนนเสียง การเป็นสมาชิก และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มทางการเมือง เช่น ความเคลื่อนไหว การชุมนุม พรรคการเมือง กลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ เจ้าหน้าที่สถาบันการเมือง กิจกรรมที่ไม่เป็น

ทางการ เช่น การอภิปรายทางการเมือง หรือร่วมฟังเหตุการณ์ทางการเมือง การชักชวนทางการเมืองของเจ้าหน้าที่ หรือสมาชิกของกิจการทางการเมืองนั้น (Geoffrey K.Roberts, 1971 : 145)

นอกจากนี้การมีส่วนร่วมทางการเมืองยังมีความหมาย 2 ประการ คือ

1. การเข้ามีส่วนร่วมของปัจเจกชนในกิจกรรมทางการเมือง
2. อัตราส่วนร้อยละของประชากรที่ให้สิทธิในการเข้ามีส่วนร่วมในการปกครอง

(Hugo F. Reading, 1977 : 146)

ส่วน Nie และ Verba ให้คำจำกัดความของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกว้าง ๆ ว่า “กิจกรรมต่างๆ ที่ถูกต้องตามกฎหมายของประชาชนซึ่งมีวัตถุประสงค์โดยตรงมาก หรือน้อยต่อการมีอิทธิพลต่อการเลือกของเจ้าหน้าที่รัฐบาล หรือการกระทำที่ดำเนินการ (Norman H. Nie and Sidney Verba, 1975 : 41)

นอกจากนี้ Myron Weiner ได้รวบรวมความหมายของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองที่นักรัฐศาสตร์ต่างๆ ได้ให้ไว้ 10 ความหมายดังนี้ คือ

1. การกระทำที่สนับสนุน หรือเรียกร้องต่อคณะผู้ปกครองประเทศ
2. ความพยายามที่สำเร็จผลในการใช้อิทธิพล (influence) ต่อการปฏิบัติการของรัฐบาล หรือในการเลือกผู้นำในวงการรัฐบาล
3. การกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมาย และได้รับการรับรองว่าถูกต้อง (legitimate)
4. การกระทำที่มีตัวแทน (representation)
5. ความละวางจากการเข้าไปยุ่งเกี่ยว (alienation) เพราะเกิดความรู้สึกที่ว่า แม้จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวก็ไม่ทำให้เกิดผลอะไรขึ้น
6. ความกระตือรือร้น (active) ที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องหรือเป็นพวกที่กระตือรือร้น (activists) ที่จะทำ
7. การกระทำที่ “ต่อเนื่องผลัดกัน” (persistance continuum) ที่อาจเป็นการจัดการอย่างเป็นสถาบัน (institutionalised) หรือเป็นการกระทำที่ปะทุขึ้นทันทีทันใด เช่น การก่อการจลาจล
8. การกระทำที่มุ่งต่อการเลือกผู้นำทางการเมืองมุ่งที่จะมีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ (public policies) หรือความพยายามที่จะมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติราชการ
9. การกระทำกิจกรรมอันมีผลกระทบต่อการเมืองระดับชาติ (national politics)
10. การกระทำที่เป็น “การกระทำทางการเมือง” (nolitical act) จึงสรุปได้ว่า การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองจึงหมายถึง การปฏิบัติการโดยสมัครใจใด ๆ ไม่ว่าจะเป็ผลสำเร็จหรือไม่ มีการจัดองค์การ หรือไม่มี เกิดขึ้นเป็นครั้งคราว หรือต่อเนื่อง และจะใช้วิธีการที่ถูกต้องชอบรับตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม โดยมุ่งประสงค์ที่จะไปมีอิทธิพลต่อการเลือกนโยบายสาธารณะการบริหาร

นโยบายสาธารณะ และการเลือกผู้นำทางการเมือง ไม่ว่าจะป็นระดับไหนของรัฐบาล ระดับท้องถิ่น หรือระดับชาติ (Myron Weiner, อ้างใน วิสุทธิ์ โปธิแทน, 2519 : 34-36.)

จะเห็นได้ว่าประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการด้วยกัน คือ ต้องเป็นการกระทำ หรือปฏิบัติการที่เป็นไปโดยสมัครใจ และมีการเลือก จะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ คำจำกัดความดังกล่าวนี้ใช้เฉพาะระบอบเสรีประชาธิปไตยเท่านั้น เพราะองค์ประกอบ 2 ประการหลังนั้นไม่ค่อยมีอยู่ในการปกครองแบบรวมอำนาจ

จะต้องรวมทั้งการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองที่ระบุดึงวิธีการ และลักษณะของเป้าหมาย เพื่อสร้างระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้อง มั่นคง มิได้หมายความว่าเฉพาะการเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองในระดับต่างๆ ตามความเหมาะสม ความสามารถ และโอกาส เพื่อมุ่งประสงค์ที่จะทำให้เกิดผลต่อกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจตามกฎหมายในการปกครองที่มีการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะที่มี หรือจะมีผลกระทบต่อประชาชนในสังคมโดยทั่วไป (วิสุทธิ์ โปธิแทน, 2519 : 27.)

นอกจากนั้น Nie และ Verba ได้เน้นว่า การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองจะต้องเป็น

1. เรื่องกิจกรรมของพลเมืองเฉพาะบุคคล รวมทั้งผู้ซึ่งไม่ค่อยกระตือรือร้นต่อกฎเกณฑ์ แต่มีส่วนร่วมทางด้านการเมืองโดยอาชีพ รวมทั้งเจ้าหน้าที่รัฐบาล เจ้าหน้าที่พรรคการเมือง และพวกหาเสียงอาชีพ

2. กิจกรรมซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่มีอิทธิพลต่อรัฐบาล ทั้งการเลือกของเจ้าหน้าที่รัฐบาล หรือการเลือกที่กระทำโดยเจ้าหน้าที่รัฐบาล

3. การเข้ามีส่วนร่วมต่อการปกครองโดยกระทำกิจกรรม (Lester W. Milbrath, 1977 : 2) นั่นคือ การเข้ามีส่วนร่วมในสังคมประชาธิปไตยสมัยใหม่ ซึ่งมีโอกาสกระทำกิจกรรมทางการเมืองตามกฎหมายกำหนด โดยเฉพาะสิทธิที่จะลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้ง สิทธิที่จะเข้าสมาคม หรือรวบรวมพรรคการเมือง หรือกลุ่มที่เกี่ยวข้องทางการเมืองกลุ่มอื่นๆ สิทธิที่จะอุทธรณ์ต่อรัฐบาล สิทธิสำคัญเกี่ยวกับการพูด การประชุม และการพิมพ์อย่างอิสระ

นอกจากที่กล่าวมาแล้วนั้น ยังมีผู้ให้คำจำกัดความการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอีกเป็นจำนวนมาก เช่น

การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมในการกระทำ (activity) ของแต่ละบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาล การมีส่วนร่วมที่มาจากบุคคลโดยตรง และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาล เรียกว่า (autonomous participation) และการมีส่วนร่วมซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายโดยทางอ้อม นอกเหนือจากแต่ละบุคคลโดยตรงแล้ว เรียกว่า (mobilized participation) (ทิพาพร พิมพ์สุทธิ์, 2521: 105-204.)

“การมีส่วนร่วมซึ่งถือเป็นหลักการสำคัญอย่างหนึ่งของระบอบประชาธิปไตยหมายถึง การมีส่วนร่วมที่ประชาชนจะพึงมีในการกำหนดนโยบายในการตัดสินใจ และในกิจการต่างๆ ของรัฐบาล และในทางการเมือง หรือเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในรัฐบาล เช่น การเข้าเป็นรัฐบาล การมีอิทธิพลต่อรัฐบาล การแสดงความคิดเห็นในทางการเมือง (จรรยา สุภาพ, 2514 : 333)

“กิจกรรมทั้งหลายของพลเมืองเฉพาะบุคคลซึ่งต้องการมีอิทธิพลหรือสนับสนุนต่อรัฐบาล และการเมือง ไม่เฉพาะกฎเกณฑ์ที่เป็นอยู่ที่ประชาชนติดตาม เพื่อจะมีอิทธิพลต่อผลผลิตทางการเมืองแต่รวมทั้งกิจกรรมที่สนับสนุน และการกระทำอย่างเป็นพิธีด้วย (Lester W. Milbrath, 1977 : 2)

“กิจกรรม หรือการกระทำของประชาชนที่ต้องการมีอิทธิพลเหนือการตัดสินใจของรัฐ โดยที่การกระทำ หรือความพยายามนั้นเป็นได้ทั้งถูกต้อง และไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ใช้กำลัง หรือ ไม่ใช่ สำเร็จ หรือล้มเหลว ทั้งที่สมัครใจ หรือไม่สมัครใจ รวมถึงการเลือกตั้ง การมีกิจกรรมประเภทอื่นๆ ที่ประชาชนสามารถแสดงออกได้ เช่น การร่วมในการรณรงค์หาเสียง การรวมตัวเพื่อโน้มน้าว หรือกดดันรัฐบาล การประท้วง และการใช้กำลังรุนแรง (Samuel Huntington and Jorge I. Domínguez, 1975 : 33. อ้างถึงในสุจิต บุญบงการ, 2522 : 42.)

กิจกรรมต่าง ๆ ตามความสมัครใจซึ่งสมาชิกในสังคมมีส่วนร่วมได้แก่ กิจกรรมในการเลือกผู้ปกครองประเทศโดยตรง หรือทางอ้อม ในการกำหนดนโยบายสาธารณะ รวมทั้งการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การหาข่าวสาร การอภิปราย และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเข้าร่วมประชุม การบริจาคเงิน และการติดต่อกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ความกระตือรือร้นของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นรวมถึง การสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการ ผู้ลงคะแนนเสียงตามบัญชี การเขียน และกล่าวสุนทรพจน์ การรณรงค์หาเสียง การแข่งขันเจ้าหน้าที่พรรค และเจ้าหน้าที่รัฐ ไม่รวมถึงกิจกรรมที่ไม่สมัครใจ เช่น การเสียดาย การเป็นทหาร และหน้าที่ด้านตุลาการ (Herbert McClosky, 1968 : 252.)

ดังนั้นการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้น ควรจะหมายถึง การเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสมัครใจ และถูกต้องตามกฎหมายของสมาชิกในสังคม ซึ่งมีจุดมุ่งหมายโดยตรง และทางอ้อมที่ต้องการมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายการดำเนินงานของรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่น หรือระดับชาติก็ตาม

การมีส่วนร่วมในความหมายของนักวิชาการไทย

จรรยา สุภาพ (จรรยา สุภาพ, 2514 : 333.) ได้ชี้ให้เห็นว่า การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหลักการที่สำคัญอย่างหนึ่งของประชาธิปไตย ซึ่งการเข้ามีส่วนร่วมนี้ประชาชนจะเข้ามีส่วนร่วมในเรื่องของการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ และกิจการต่างๆ ของรัฐบาลในทางการเมือง หรือ

การเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในคณะรัฐบาล เช่น การเข้าเป็นรัฐบาล การมีอิทธิพลต่อรัฐบาล การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

ทิพาพร พิมพ์สุทธิ (ทิพาพร พิมพ์สุทธิ, 2521 : 105-204.) ให้คำนิยามของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองว่า การที่บุคคลกระทำการเพื่อมุ่งมีอิทธิพลเหนือการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาล การมีส่วนร่วมจะเป็นแบบโดยตรง คือ การมีส่วนร่วมแบบอิสระ และการมีส่วนร่วมโดยทางอ้อม เรียกว่า การมีส่วนร่วมแบบถูกกระตุ้น หรือชักจูง

แบบการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของ Norman H. Nie, Susan Welch และ Lester W. Milbrath มีรายละเอียดดังนี้ คือ

1. แบบการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของ Norman H. Nie แบ่งเป็น 4 รูปแบบ โดยวิเคราะห์จาก 4 มิติ ซึ่งได้แก่ แบบของอิทธิพล ขอบเขตของผลผลิต มิติความขัดแย้ง และต้องการความริเริ่ม (Nie, :9-12 ; William R. Schonfeld, 1975-1976: 139.) ดังนี้ คือ

ก. การลงคะแนนเสียง เป็นกิจกรรมของพลเมืองที่มีบ่อยมากที่สุด และมีอิทธิพลเหนือผู้นำ ได้ทำให้ผู้นำจำเป็นต้องปรับปรุงนโยบายเพื่อที่จะได้คะแนนเสียง แต่คะแนนเสียงนี้สื่อความหมายเกี่ยวกับความชื่นชอบของพลเมืองที่มีต่อผู้นำได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น เพราะเพียงแต่สื่อให้เห็นความจริงที่ว่าคะแนนเสียงจากผู้สมัครคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่งเท่านั้น มิได้แสดงความชื่นชอบเป็นกรณีพิเศษ แต่ขอบเขตผลการเลือกตั้งนั้นกว้างขวางมาก และมีอิทธิพลเหนือพลเมืองทั้งหมด เพราะเหตุว่าการรวมความชื่นชอบของพลเมือง และแรงกดดันทำให้คะแนนเสียงเป็นเสมือนอาวุธที่มีอำนาจควบคุมรัฐบาล นอกจากนั้นการลงคะแนนเสียงมีความแตกต่างจากกิจกรรมการเมืองอื่นๆ ก็คือ ต้องการความริเริ่มเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เพราะประชาชนมีโอกาสทำการเลือกตั้งตามปกติแต่อย่างไรก็ตามการลงคะแนนเสียงเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะเห็นได้อย่างชัดเจน และมีประโยชน์ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของกิจกรรมทางการเมืองแบบอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี

ข. กิจกรรมรณรงค์หาเสียง เป็นกิจกรรมการเข้ามีส่วนร่วมในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเลือกตั้งนั้น ทำให้พลเมืองสามารถเพิ่มอิทธิพลเหนือผลการเลือกตั้งได้ โดยกำหนดให้คะแนนเสียงคนใดคนหนึ่งไว้ก่อน และมีอิทธิพลต่อผู้นำเหมือนการลงคะแนนเสียงแต่สามารถสื่อข่าวสาร ความชื่นชอบของผู้เข้ามีส่วนร่วมได้มากกว่า เพราะผู้กระตือรือร้นรณรงค์หาเสียงเป็นกลุ่มที่แสดงการกระทำชัดเจนกว่า ว่ามีความใกล้ชิด หรือติดต่อกับผู้สมัครคนใด นอกจากนั้นยังเกิดผลผลิตร่วม และนำพลเมืองไปสู่สถานการณ์ที่ขัดแย้งได้ แต่อย่างไรก็ตามกิจกรรมรณรงค์หาเสียงนั้นเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ยาก และต้องการความคิดริเริ่มของพลเมืองมากกว่าการลงคะแนนเสียง

ค. การติดต่อขั้นต้นของพลเมือง การศึกษาการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองส่วนมากเน้นเรื่องกิจกรรมในกระบวนการเลือกตั้ง แต่กิจกรรมในช่วงระหว่างการเลือกตั้งแต่ละครั้งก็สำคัญเช่นกัน และเพื่อที่จะหาความหมายอื่นๆ ของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองจึงควรพิจารณาชนิดของกิจกรรมที่ต่างจากการเลือกตั้งมากที่สุด

การลงคะแนนเสียง และการรณรงค์หาเสียงนั้นมีขึ้นเพื่อรับผิดชอบต่อการเลือกตั้ง ซึ่งได้กำหนดเวลา และความพอใจของพลเมือง โดยมีผู้สมัครรับเลือกตั้ง และเจ้าหน้าที่ควบคุม ส่วนบุคคลอื่น ได้แก่ บุคคลที่ติดต่อขั้นต้นกับเจ้าหน้าที่รัฐบาลนั้นคือมีบุคคลที่ติดต่อเผชิญหน้ากับรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐบาล บุคคลเหล่านี้กระทำการตามลำพัง หากพิจารณาโดยตัดสินใจจาก เวลา เป้าหมาย และเนื้อหาของการกระทำเหล่านั้น การเข้ามีส่วนร่วมประเภทนี้เรียกว่า “การติดต่อขั้นต้นของพลเมือง”

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองเฉพาะด้านขอบเขตของผลผลิต จะเห็นว่าแบบของการเข้ามีส่วนร่วมประเภทนี้เท่านั้นที่ทำให้สามารถคาดหวังในผลประโยชน์ได้อย่างเพียงพอ เพราะเมื่อผู้เข้ามีส่วนร่วมแต่ละคนเริ่มติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐบาลนั้น สิ่งที่สำคัญที่สุด คือเลือกหมายกำหนดการกระทำ การเข้ามีส่วนนั้นคือ ผู้ติดต่อตัดสินใจว่าจะติดต่อเรื่องอะไร และเลือกสิ่งที่ต้องการกระทำ ซึ่งในบางครั้งอาจจะเป็นไปได้ว่า เป็นการติดต่อเรื่องกิจกรรมเพียงอย่างเดียวเท่านั้น เหตุผลที่สำคัญ 2 ประการ คือ เนื้อหาสาระของการเข้ามีส่วนร่วมนั้นเด่นและสำคัญ โดยสามารถบ่งชี้เนื้อหาสาระที่เป็นไปได้สำหรับแต่ละคนภายใต้สภาพแวดล้อมนั้น นอกจากนั้นพลเมืองอาจติดต่อเรื่องปัญหาสังคมทั่วไปบางประการก็ได้ เช่น การเขียนจดหมายถึงวุฒิสมาชิกเกี่ยวกับสงครามเวียดนาม หรือเป็นการเรียกร้องเรื่องการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐบาลระดับท้องถิ่นที่ไม่มีประสิทธิภาพ หรืออาจติดต่อเรื่องปัญหาครอบครัว หรือปัญหาส่วนตัวจริง ๆ ก็เป็นไปได้

การติดต่อขั้นต้นของพลเมืองประเภทนี้สื่อข่าวสารที่เกี่ยวกับความชื่นชอบของพลเมืองได้อย่างกว้างขวางแต่มีอิทธิพลเพียงเล็กน้อย เปรียบเสมือนการกระทำของพลเมืองเพียงคนเดียวเท่านั้น แต่มีมติดผลผลิตที่มีความสำคัญที่ทำให้การติดต่อขั้นต้นนี้ต่างจากกิจกรรมอื่นๆ ส่วนมติดขัดแย้งนั้นเราพิจารณาว่าไม่มีข้อขัดแย้งโดยตรงกับพลเมืองอื่นๆ และประการสุดท้ายกิจกรรมประเภทนี้จะต้องการความริเริ่มไม่น้อยเลยทีเดียวหลังจากที่ได้เลือกโอกาสที่จะเข้ามีส่วนร่วม เนื้อหาสาระ และเจ้าหน้าที่ติดต่อ

ง. กิจกรรมที่ร่วมมือกัน เป็นกิจกรรมองค์กร หรือกลุ่มที่เกี่ยวกับปัญหาการเมืองและสังคม ในกรณีเช่นนี้ แต่ละคนจะต้องไม่กระทำตามลำพังเหมือนแบบที่ 3 แต่จะกระทำร่วมกับคนอื่นๆ เพื่อที่จะมีอิทธิพลเหนือการดำเนินงานของรัฐบาลมากกว่า อย่างไรก็ตามลักษณะที่คล้ายแบบที่ 3 และไม่เหมือนแบบที่ 1 คือ เป็นกิจกรรมของกลุ่มที่ร่วมมือกันเป็นจุดเริ่มต้น และอาจเกิดขึ้น

ในเวลาใดก็ได้ และจะเกี่ยวกับเรื่อง หรือปัญหาใดของกลุ่มก็ได้ นอกจากนี้อาจร่วมกิจกรรมภายในองค์การทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการได้เช่นเดียวกัน

กิจกรรมที่ร่วมมือกันมีความสำคัญเป็นอันมาก เพราะเป็นที่รวมของข่าวสารความชื่นชอบของพลเมืองที่ทำงานร่วมกันพร้อมด้วยแรงอิทธิพลและผู้นำมักตอบสนองต่อกลุ่มที่ร่วมกันทำมากกว่าบุคคลเพียงคนเดียวเท่านั้น ในด้านขอบเขตผลผลิตนั้น เมื่อพลเมืองรวมกันไม่ว่าจะเป็นกลุ่ม หรือองค์การที่เป็นทางการ หรือไม่เป็นทางการก็ตาม จะมีลักษณะของกิจกรรมทางการเมือง จะมุ่งเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมบางประการ ซึ่งทำให้ผลประโยชน์ของแต่ละคนลดลง ดังนั้นกิจกรรมที่ร่วมมือกันจึงมักจะเกี่ยวข้องกับผลผลิตที่มีลักษณะร่วมใดๆ ถึงแม้ว่าผลผลิตนั้นอาจจะมีอิทธิพลเหนือกลุ่มบางกลุ่มในสังคมมากกว่าส่วนรวมทั้งหมดก็ตาม กิจกรรมประเภทนี้ไม่ปรากฏชัดเจนว่ามักเกิดขึ้นในสถานการณ์ขัดแย้งกับกลุ่มอื่น ๆ มติความขัดแย้งนั้นอาจปรากฏในสถานการณ์ร่วมมากกว่ากิจกรรมแบบที่ 3 ปรากฏน้อยกว่าในกิจกรรมแบบที่ 1 และต้องการความคิดริเริ่มบ้างถึงแม้ความสามารถในการริเริ่มจะขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าเป็นสมาชิกที่มีบทบาท หรือเป็นผู้นำของกลุ่มก็ตาม

[ขอบเขตของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

ขอบเขตของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง จะมีลักษณะกว้างมากอาจแบ่งประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้ คือ การรับฟังข่าวสารทางการเมือง การสนทนาทางการเมือง การชักจูงผู้อื่นให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง และการช่วยหาเสียงให้กับผู้สมัคร หรือพรรคการเมืองที่ตนชอบ การแสดงความคิดเห็น การสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มผลประโยชน์ หรือพรรคการเมือง การจัดตั้งกลุ่มผลประโยชน์ หรือพรรคการเมืองเพื่อส่งสมาชิกเข้ารับการเลือกตั้ง เพื่อเข้าไปทำหน้าที่ปกครอง และเข้าบริหาร โดยตรง (บรรพต วีระชัย และสุขุม นวลสกุล, 2517 : 452-453)

ดังนั้น การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองจึงแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ (James David Barberm ,1972:3)

1. การเข้ามีส่วนร่วมโดยตรงเป็นลักษณะที่ประชาชนเป็นผู้ดำเนินการปกครองตนเองโดยตรง
2. การเข้ามีส่วนร่วมโดยอ้อมเป็นลักษณะที่ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการปกครองแต่ไม่ได้เป็นผู้ดำเนินการปกครองเอง โดยตรงแต่ได้เลือกตั้งตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกตั้งโดยเสรี

ในปัจจุบันแบบของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมีดังนี้

1. การแสดงประชามติ มีการให้ประชาชนเข้าร่วมในการพิจารณา และตัดสินใจที่จะรับ หรือไม่รับกฎหมายที่จะออกมามีผลบังคับใช้แก่คนที่ผ่านการพิจารณาของสภาในขั้นต้นมาแล้ว

2. การริเริ่มให้เสนอกฎหมาย ได้แก่ การชุมนุมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งเหมือนกับวิธีการแบบประชุมชาวเมืองแต่เป็นการเสนอกฎหมายของประชาชนโดยไม่ผ่านหรือฟังความเห็นของสภา
3. การเลือกออกเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีอำนาจในการปลดเจ้าหน้าที่ของฝ่ายบริหาร หรือรัฐบาลได้ แต่จะต้องเป็นตำแหน่งที่มาจากการเลือกตั้ง
4. การร่วมแสดงความคิดเห็น และร่วมตัดสินใจในปัญหาที่สำคัญเมื่อรัฐบาลไม่สามารถตัดสินใจปัญหานั้น ๆ ได้
5. การเลือกตัวแทนเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกตัวแทน เพื่อทำหน้าที่บริหาร

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

Norman H. Nie, G. Powell and Kenneth Prewitt (Norman H. Nie, G. Powell and Kenneth Prewitt, 1996 : 361-378) กล่าวว่า “การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของแต่ละชาติ จะเปลี่ยนแปลงในอัตราที่สอดคล้องกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ”

Alex Inkeles (Alex Inkeles, 1969: 1120-1141) กล่าวว่า “การศึกษามีความสัมพันธ์อย่างมากกับบทบาทของประชาชน ถ้าประชาชนได้รับการศึกษาสูง จะมีบทบาทในการเข้ามีส่วนร่วมในทางการเมืองสูงขึ้นได้”

กล่าวโดยสรุป ประชาชนจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมาก หรือน้อยเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยดังนี้

1. แรงจูงใจ เป็นปัจจัยที่ชักจูงให้บุคคลสนใจที่จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น ความต้องการการปรับปรุงงานท้องถิ่น ความต้องการมีชื่อเสียง ความสำนึกของกลุ่ม
2. โอกาส คือ มีเวลาที่จะเข้าร่วมกิจกรรม
3. ทรัพยากร คือ มีปัจจัยที่สนับสนุนให้สามารถเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองได้ เช่น ความเฉลียวฉลาด การศึกษา ทุนทรัพย์ ทักษะ

นอกจากนั้น ค่านิยมในสังคม ก็มีความสำคัญต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง กล่าวโดยสรุป การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหลักการที่ขาดเสียมิได้ของระบอบประชาธิปไตย ประโยชน์ของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมีประโยชน์ เพราะเป็นองค์ประกอบสำคัญอันหนึ่งของการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งถือว่าประชาชนในสังคมนั้นมีอิสระที่จะร่วมในกระบวนการตัดสินใจ โดยเฉพาะการกำหนดนโยบายการบริหาร และการปกครองประเทศ การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองถือได้ว่าเป็นสิ่งที่เห็นได้ง่ายที่สุดคือประชาธิปไตยอยู่ไม่ได้ ถ้าประชาชนไม่ไปออกเสียงเลือกตั้ง ดังนั้นในสังคมประชาธิปไตยส่วนใหญ่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอ

อย่างไรก็ตาม อาจสรุปความหมายของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองได้ว่า การที่สมาชิกของสังคมมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมืองด้วยความสมัครใจ ถูกต้องตามกฎหมาย และมีจุดมุ่งหมายทั้งทางตรง และทางอ้อมที่จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย การดำเนินงานของรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่น หรือระดับชาติ การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการเลือกตั้งโดยตรง โดยเฉพาะการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนั้น ถือเป็นประชาคติอย่างหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย

ในด้านการสื่อสารทางการเมืองก็ปรับใช้ความหมายของการกำหนดหัวข้อเรื่องพิจารณาได้โดยถือว่า สื่อมวลชนทั้งหลายเป็นผู้กำหนดหัวข้อเรื่องพิจารณาเกี่ยวกับปัญหา หรือประเด็นหัวข้อทางการเมืองเอาไว้ ประชาชนผู้รับสารเปรียบเสมือนผู้เข้าร่วมการประชุมจึงย่อมจะรับทราบ หรือตระหนักถึงปัญหา หรือประเด็นต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ตามหัวข้อเรื่องพิจารณา

ดังนั้นระดับความรู้ และความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ จะมีความสัมพันธ์กับการเลือกเสนอข่าวสารหัวข้อต่างๆ ในสื่อมวลชนยิ่งสื่อมวลชนเสนอข่าวเกี่ยวกับประเด็นหรือปัญหามากเท่าใด ประชาชนผู้รับสารก็จะรับรู้ หรือตระหนักถึงความสำคัญของประเด็นปัญหานั้นมากยิ่งขึ้นไปด้วย ถ้าพิจารณาในแง่ของการพัฒนาระบบประชาธิปไตยมากเท่าใด โอกาสที่ประชาชนจะรับทราบถึงเนื้อหาสาระของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของคณะกรรมการการเลือกตั้งก็จะมีมากขึ้น ระดับความรู้ และความเข้าใจต่อระบบประชาธิปไตยก็จะเพิ่มพูนในระบบความคิดเห็นของประชาชน

การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ย่อมจะก่อให้เกิดการรับรู้ข่าวสารที่จะนำไปสู่การร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาสังคมทุก ๆ ด้านต่อไป หรืออาจสรุปได้ว่าการรับรู้ข่าวสารมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ในสังคม

[ดังนั้นการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง จึงเป็นส่วนที่จะต้องให้ความสำคัญควบคู่กันไป เนื่องจากมีความเชื่อมั่นกันอยู่ว่า การดำเนินงานทางการเมืองสมัยใหม่ จะประสบผลสำเร็จได้ต้องขึ้นอยู่กับหลักการประชาธิปไตย และได้รับการสนับสนุนของสาธารณชน และจำเป็นจะต้องใช้การสื่อสารในการสร้าง หล่อหลอม หรือปลูกสาธารณชนคิให้โน้มเอียงไปในทิศทางของอุดมการณ์ทางการเมืองที่พึงประสงค์

4. ทฤษฎีการสื่อสารทางการเมืองและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการของประชาธิปไตย

แดเนียล เลิร์นเนอร์ (Daniel Lerner, 1958 : 56.) ได้สร้างทฤษฎีทางการเมืองการสื่อสารทางการเมือง ซึ่งเป็นผลจากการสำรวจข้อมูลในแถบตะวันออกกลาง ในปี ค.ศ. 1950 โดยประเทศที่ทำการสำรวจ คือ อียิปต์ อิหร่าน จอร์แดน เติร์กกี ซีเรีย และเลบานอน การสำรวจนั้นยังไม่มีควม

แน่นอนเกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนในการพัฒนาประเทศ Lerner มาค้นพบทฤษฎีภายหลังที่การสำรวจเสร็จสิ้นไปแล้ว 8 ปี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้เสนอขั้นตอนการพัฒนาของสังคมมนุษย์ว่าจะเริ่มจากโบราณผ่านสังคมที่กำลังเปลี่ยนรูปไปสู่สังคมสมัยใหม่(modern society) และชี้ให้เห็นว่าระบบการสื่อสารในสังคมโบราณ และสังคมสมัยใหม่ มีลักษณะแตกต่างกันเป็นประเด็นสำคัญ ตามข้อเสนอของ Lerner คือ การพัฒนาระบบการสื่อสารถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาสังคมส่วนรวมทั้งหมด และมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาส่วนอื่น ๆ ในสังคม อันได้แก่ การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม ด้วยเช่นกัน

การสื่อสารทางการเมือง คือ การสื่อสารที่ส่งผล หรือศักยภาพต่อหน้าที่ในการปกครองประเทศ หรือทำให้ความคงอยู่ของรัฐดำเนินไปได้ (พัชนี เชจรรยา และคณะ 2538 : 83)

การสื่อสารทางการเมือง ในสถานการณ์ต่าง ๆ อาจปรากฏออกมาในรูปของการสื่อสารดังนี้

1. องค์กร (organization) พรรคการเมือง สหภาพ สมาคม และองค์กรมวลชนอื่น ๆ สามารถเชื่อมเข้ากับความเคลื่อนไหวของผู้นำทางการเมือง และหน่วยงานระดับกว้างของประชาชาติ เหล่านี้มีความสัมพันธ์กับขอบข่ายระดับชาติ
2. กลุ่มต่างๆ (groups) มีความมั่นคง และความเป็นสถาบันน้อยกว่าองค์กรระดับชาติ มักจะเป็นการรวมกลุ่มที่มีความแพร่หลายน้อยกว่า เช่น ชมรมต่าง ๆ
3. สื่อมวลชน (mass media) มีความสามารถทั้งในการทำให้ปัญญาชนพบกับผู้รับสาร และเชื่อมปัญญาชนเข้ากับห่วงโซ่อื่น ๆ ในสังคม เช่น เครือข่ายการสื่อสารระหว่างบุคคล ระหว่างองค์กร เป็นต้น
4. ช่องทางการสื่อสารเฉพาะอย่าง(specialized channels) การแสดงสารคดี และเหตุการณ์พิเศษต่าง ๆ สามารถใช้สำหรับหล่อหลอม และแสดงออกอย่างเปิดเผยถึงประโยชน์ต่าง ๆ ภายในสภาพการณ์จำเพาะ

Pool (Pool,Ithiel de Sola,1968 :90-95) นักวิชาการด้านการสื่อสารชาวอเมริกันได้อธิบายความหมายของคำว่า “การสื่อสารทางการเมือง” ทั้งในความหมายกว้าง และแคบ

ในความหมายกว้าง การสื่อสารทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมการสื่อสารที่มนุษย์กระทำขึ้น หรือเกิดขึ้นนอกบ้านเรือนของตน การยื่นข้อเรียกร้องระหว่างประเทศ หรือการกล่าวคำปราศรัยของนักการเมืองย่อมหมายถึงการสื่อสารทางการเมือง

ในความหมายแคบ Pool กล่าวว่า การสื่อสารทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมใด ๆ ของสถาบันเฉพาะ ซึ่งถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการกระจายข้อมูลข่าวสาร ความคิด และทัศนคติอันเกี่ยวกับเรื่องการเมือง การปกครองซึ่งส่วนใหญ่แล้วการศึกษาเรื่องการสื่อสารทางการเมือง มักจะมองการสื่อสารทางการเมืองโดยนัยแห่งความหมายที่แคบนี้ เช่น การศึกษาเรื่องการณรงค์หาเสียง

ในการเลือกตั้ง อาจเน้นในเรื่องการใช้โทรทัศน์ โปสเตอร์ และการกล่าวคำปราศรัยของพรรค และนักการเมือง เป็นต้น

การสื่อสารทางการเมือง คือ การสื่อสารที่ทำให้ หรือมีศักยภาพต่อหน้าที่ในการปกครอง ประเทศ หรือทำให้ความคงอยู่ของรัฐดำเนินไปได้ (เมตตา และคณะ, 2530 : 48)

Almond (Grabrial A Almond ,1960 : 45-52) ยังให้ความหมายการสื่อสารทางการเมือง ว่า คือ กิจกรรมที่แพร่หลายทั่วไป โดยกล่าวได้ดังนี้ “การทำหน้าที่ทั้งหลายดำเนินอยู่ในระบบการเมือง กระบวนการสังคมประกิต การสร้างโครงข่ายผลประโยชน์ การประสานงานผลประโยชน์ การสร้างกฎ การประยุกต์ใช้กฎ และการปรับเปลี่ยนกฎ ล้วนดำเนินไปโดยอาศัยการสื่อสารเป็น เครื่องมือ (Means) ตัวอย่างเช่น พ่อ แม่ ครู พระสงฆ์ มิได้เป็นเอกเทศจากกระบวนการสังคม ประกิตทางการเมือง โดยผ่านการสื่อสาร ผู้นำกลุ่มผลประโยชน์ ผู้แทนราษฎร และผู้นำพรรคการเมือง การดำเนินงานของตนโดยมีหน้าที่แสดงออกโดยอุปสงค์ในการสื่อสาร และชี้แนะทางการเมือง ฝ่ายนิติบัญญัติตรากฎหมายบนพื้นฐานของข่าวสารที่ได้รับจากการสื่อสารกับส่วนต่างๆ ของการเมือง ในลักษณะที่คล้ายกันนี้กระบวนการทางนิติบัญญัติก็ดำเนินโดยวิธีการของการสื่อสารเช่นกัน”

Rush และ Althoff (Rush,M. and P.Althoff,1971: 160) ให้ความหมายของการสื่อสารทางการเมืองว่าเป็นการถ่ายทอดข่าวสารที่เกี่ยวกับการเมือง จากส่วนหนึ่งของระบบการเมืองไปยังอีกส่วนหนึ่งของระบบการเมือง และเป็นการถ่ายทอดระหว่างระบบสังคม กับระบบการเมืองด้วย นอกจากนี้ สติต นิยมญาติ (สติต นิยมญาติ, 2524 : 126) อธิบายเพิ่มเติมความหมายการสื่อสารทางการเมืองตาม คำจำกัดความของ Rush และ Althoff ว่า

“การสื่อสารทางการเมือง เป็นองค์ประกอบที่อยู่ในสถานะไม่อยู่นิ่งของระบบการเมือง กระบวนการต่างๆ ของการเมือง เป็นต้นว่า สังคมกรรมทางการเมืองก็ดี การเข้าร่วมทางการเมืองก็ดี ตลอดจนการเลือกสรรทางการเมืองก็ดี ต้องพึ่งพาอาศัยการสื่อสารทางการเมืองทั้งสิ้น ส่วนประกอบของระบบสื่อสารทางการเมือง ประกอบไปด้วย

1. แหล่งที่มาของข่าวสาร (The Source of the Message)
2. ตัวเนื้อหา (The Message) หรือข่าวสาร
3. เส้นทาง (Channel) ที่ข่าวสารถูกส่งออกไปยังผู้รับ (The Audience)
4. ปฏิกริยาตอบโต้ (Feedback)

โดยปกติทั่วไปแล้ว ส่วนประกอบต่างๆ (Elements) ของระบบการสื่อสารทางการเมือง ไม่จำเป็นต้องเป็นโครงสร้างอันถาวรของระบบการเมือง ในขณะที่เดียวกันหน้าที่ขององค์ประกอบต่างๆ เหล่านี้ก็ไม่ได้จำเป็นต้องมีความต่อเนื่องกัน และอาจจะแปรผันไปได้ตามสถานการณ์ กล่าวคือ ในสถานการณ์หนึ่ง บุคคลอาจจะทำหน้าที่เป็นแหล่งที่มาของข่าวสาร (The Source of the Message)

ในอีกสถานการณ์หนึ่งเขาอาจจะเป็นผู้รับข่าวสาร (The Audience) และในอีกสถานการณ์หนึ่งเขาอาจจะทำหน้าที่เป็นเส้นทาง (Channel) ให้ข่าวสารผ่านไปสู่อุคคลอื่นๆ ก็ได้ เหล่านี้ เป็นต้น

ในสังคมต่าง ๆ โครงร่างของการสื่อสารมักจะมีผลซับซ้อน เป็นต้นว่า แหล่งที่เกิดของข่าวสารมีมากมายหลายแห่ง ผู้รับมาจากบุคคลหลายกลุ่ม หลายพวก และเส้นทางของการสื่อสารมีมากมายหลายเส้นทาง นอกจากนี้เส้นทางบางเส้นทางก็อาจจะมีลักษณะเป็นแนวตั้ง เช่นกรณีของการสื่อสารระหว่างบุคคลที่อยู่ต่างระดับของระบบการเมือง บางทีเส้นทางอาจจะเป็นไปในแนวนอนในแง่ที่ว่า ผู้ที่สื่อสารอยู่ในระดับเดียวกันของระบบการเมือง ดังจะเห็นได้ว่าในกรณีของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น แหล่งที่เกิดของข่าวสารของเขาอาจจะเป็นเพื่อนฝูง ผู้ร่วมงาน ผู้บริหาร ผู้สนับสนุน สื่อสารมวลชน ประชาชนทั่วไป เหล่านี้เป็นต้น กลุ่มผู้รับ (The Audience) และเส้นทาง (Channel) ของการสื่อสารก็เช่นกัน ประกอบไปด้วยบุคคลหลายกลุ่ม และกระบวนการหรือวิธีการต่างๆ มากมาย

จากแนวคิด และคำอธิบายของนักวิชาการดังกล่าว อาจพิจารณาได้ว่าถ้าหากจะมองการสื่อสารทางการเมืองในความหมายที่กว้าง กิจกรรมการสื่อสารส่วนใหญ่ของมนุษย์ที่กระทำขึ้นนอกจากในเคหสถานบ้านเรือนของคน ย่อมล้วนแล้วแต่เป็นการสื่อสารทางการเมืองทั้งสิ้น เพราะในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม หรือของระบบการเมืองมนุษย์ย่อมต้องติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นภายใต้ระเบียบ กฎเกณฑ์ ของระบบที่สมาชิกต่างก็ตกลงร่วมกัน มอบสิทธิอำนาจตามธรรมชาติที่ตนมีอยู่ให้กับคนกลุ่มหนึ่งไปทำหน้าที่ปกครอง และจัดการ จัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ไปทั่วถึงทุกคนอย่างเสมอภาค และยุติธรรม ซึ่งตามความหมายนี้ทำให้การศึกษาเรื่องการสื่อสารทางการเมืองมีขอบเขตกว้างขวาง ครอบคลุมการเมืองในความหมายที่แคบลง จึงมีประโยชน์ในแง่ที่พยายามจะจำกัดขอบเขตของการสื่อสารทางการเมืองให้แคบเข้าไป ดังนั้นการสื่อสารทางการเมือง หมายถึง การเลือกเฉพาะการถ่ายทอดข่าวสาร หรือแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารอันเกี่ยวกับการเมืองโดยตรงซึ่งก็หมายถึงเฉพาะการสื่อสารทางการเมือง ระหว่างนักการเมือง กับประชาชน ระหว่างสถาบันการเมืองกับประชาชน และระหว่างนักการเมืองกับสถาบันทางการเมืองไปยังส่วนอื่นๆ ของระบบการเมือง อันจะทำให้เห็นภาพของการสื่อสารทางการเมืองในลักษณะที่ชัดเจนยิ่งขึ้น (รวิวรรณ ประกอบผล, 2529 : 744)

นอกจากนี้ ได้มีนักวิชาการได้ให้คำนิยามเจาะจงลงไปถึงข่าวสารทางการเมือง (Political Information) Steven Chaffee (1975 : 95) ได้นิยามความหมายของ “ข่าวสารทางการเมือง” ว่าหมายถึงความรู้ของสมาชิกในระบบการเมืองเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวใดๆ ในสภาวะของระบบในแง่ของการใช้อำนาจหน้าที่ หรืออำนาจรัฐแบ่งสรรสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม ซึ่งจากนิยามดังกล่าว ข่าวสารทางการเมืองน่าจะหมายถึงความรู้ที่เกี่ยวกับการเมืองใน 4 ประการ(Almond Verba, 1965 : 114-115) ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับระบบการเมืองทั้งหมด (Political System) ทั้งในแง่ของประวัติศาสตร์ ความเป็นมา และสภาพทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนองค์การ หรือสถาบันทางการเมืองต่าง ๆ ที่มีอยู่ในระบบ
2. ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการนำเข้า (Input) ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับช่องทางการผ่านของข้อเรียกร้อง (Demand) และข้อสนับสนุน (Support) ของระบบการเมือง เช่น ความรู้เกี่ยวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กลุ่มผลประโยชน์ พรรคการเมือง ระบบสื่อมวลชน ระบบราชการ เป็นต้น
3. ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการนำออก (Output) ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างหรือสถาบันทางการเมืองของระบบที่เป็นตัวกำหนดการตัดสินใจ และนำนโยบายต่าง ๆ ในระบบการเมืองนั้น เช่น รัฐสภา รัฐบาล ระบบราชการ ศาล เป็นต้น
4. ความรู้เกี่ยวกับอัตภาพส่วนบุคคล (Self - Knowledge) ซึ่งหมายถึงความรู้ที่เกี่ยวกับตนเองในฐานะ และบทบาทที่บุคคลควรมีต่อระบบการเมือง ซึ่งเป็นการประเมินคุณค่าตนเองของบุคคลในทางการเมือง

Almond and Powell (1966 อ้างใน จริยญา เจริญสุขใส, 2539:6) อธิบายไว้ว่า การวิเคราะห์ และเปรียบเทียบการทำหน้าที่ของการสื่อสารด้านการเมือง เป็นสิ่งที่ประโยชน์ และน่าสนใจที่สุดประการหนึ่งในการที่จะศึกษาระบบการเมืองต่าง ๆ ผู้นำทางการเมือง และนักทฤษฎีทางการเมืองต่างยอมรับกันมานานแล้วว่า มีความเกี่ยวพันอันซับซ้อนของการสื่อสารในระบบการเมือง และการวิเคราะห์การสื่อสารในสังคมนั้น สามารถที่จะศึกษาด้วยวิธีการต่าง ๆ หลายวิธี การสื่อสารเป็นปัจจัยที่แพร่กระจายทั่วไป ในวิถีชีวิตของมนุษย์ เราจะพบว่า การสื่อสารมีอยู่ในทุกรูปแบบของกิจกรรมทางสังคม จึงมีผู้เสนอว่า ศาสตร์ทางการเมืองนั้น สามารถที่จะอธิบายแนวความคิดเสียใหม่ได้โดยใช้หลักการของการสื่อสาร และในลักษณะที่เป็นปัจจัยซึ่งทำหน้าที่กระจายข่าวสาร และกำหนดผลกระทบ (Impact) จากการณ์นั้น

ในปี 1978 Almond และ Powell (Almond and Powell 1978 อ้างในจริยญา เจริญสุขใส, 2539 :34) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่าการสื่อสารด้านการเมือง คือ หน้าที่ของระบบในขั้นพื้นฐาน (Basic System Function) ซึ่งจะมีผลในการรักษา และเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมือง และโครงสร้างทางการเมือง ความจริงแล้ว อาจกล่าวได้ว่า ความเปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่ในระบบการเมืองมีส่วนเกี่ยวข้องกับความเปลี่ยนแปลงในรูปแบบของการสื่อสาร ซึ่งมักเป็นทั้งในรูปของต้นเหตุ และผลลัพธ์ ตัวอย่างเช่น กระบวนการสังคมประภคทั้งหมดก็คือ กระบวนการสื่อสารนั่นเอง ถึงแม้ว่าการสื่อสารนั้นจะเป็นไปโดยมิได้หวังผลที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติก็ตาม ในทำนองเดียวกันนี้ การประสานงาน และการควบคุมของบุคคลตามบทบาทในองค์กรต่าง ๆ ย่อม

ต้องอาศัยการสื่อสารในการให้ข้อเท็จจริง ดังนั้นในการสร้างรูปแบบของสังคมประภคใหม่ และในการสร้างองค์กรใหม่ ต่างก็ต้องการเปลี่ยนแปลงในความเป็นไปของการสื่อสาร

หน้าที่ของการสื่อสารทางการเมือง

เสรี วงษ์มณฑา ได้รวบรวมหน้าที่ของการสื่อสารในกระบวนการทางการเมืองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองไว้ดังนี้(เสรี วงษ์มณฑา,2537อ้างในจริญญา เจริญสุขใส,2539:35)

1. สร้างทัศนคติทางการเมือง เช่น การพูดคุย การเผยแพร่ การประชุม การอบรม การแจกใบปลิว การตีพิมพ์ประกาศ การแจกแผ่นพับ ข่าว และบทความทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร สามารถที่จะช่วยสร้างสำนึกทางการเมือง ค่านิยมทางการเมือง และทัศนคติทางการเมืองให้แก่ประชาชนได้

ข่าวคราวเกี่ยวกับนักการเมืองจะสร้างความรู้สึกให้แก่ประชาชนว่า เขาศรัทธา นักการเมืองเพียงใด และจะทำให้เขารู้สึกต่อไปว่าเขาควรจะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมด้านการเมืองมากน้อยเพียงใด อย่างที่ฝรั่งบางคนเขียนถึงเมืองไทยว่า การเมืองไทยเป็นการเข้าร่วมของผู้ไม่รู้ แต่ผู้รู้ไม่เข้าร่วม (Uninformed Participants and Informed Non-participants) นั่นคือคนที่รู้อะไรดี ๆ มักจะเสื่อมศรัทธาในระบบการเมือง และไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เช่น ไม่ไปเลือกตั้ง แต่คนที่สนใจนั้น เพราะยังไม่รู้อะไรดีนัก จึงยังศรัทธาอยู่ เช่นขบวนการที่ไม่เลือกตั้งกันมาก เป็นต้น

2. สร้างความสนใจในการเมืองในสมัยก่อนนั้นคนส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจการเมืองนัก เพราะไม่ค่อยได้รู้ข่าวคราวของการเมือง ไม่เคยพบเห็นนักการเมือง หรือผู้บริหาร แต่ในปัจจุบันนี้ ข่าวคราวของรัฐบาลมีให้อ่านกันเป็นประจำ นักการเมืองจะเป็นข่าวให้เห็นทั้งในหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เสียงพูดของเขามีให้ได้ยินทางวิทยุกระจายเสียง เรื่องราวของเขาจะถูกวิพากษ์ วิจารณ์ทางนิตยสารอยู่เป็นประจำ เพราะฉะนั้นคนยุคนี้จะสนใจข่าวการบ้านการเมืองเพิ่มมากขึ้น

3. สร้างความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง นอกเหนือจากการสร้างความสนใจแล้ว การสื่อสารยังถูกนำมาใช้สร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองได้อย่างมาก การเผยแพร่ประชาธิปไตย โดยสื่อบุคคลก็ดี หรือโดยสื่อสารมวลชนก็ดี ได้ทำให้ประชาชนเข้าใจดีขึ้นว่าประชาธิปไตยคืออะไร การพูดถึงกฎหมาย การออกพระราชบัญญัติต่างๆ ในปัจจุบันประชาชนมีความรู้ความเข้าใจยิ่งขึ้น ทุกครั้งที่มีการออกกฎหมายใหม่ มีการออกพระราชบัญญัติใหม่ประชาชนต้องรับรู้ และเข้าใจเพื่อปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองดี ก็มีการนำเสนอสู่ประชาชนด้วยการสื่อสาร

4. สร้างบทบาททางการเมือง ความสนใจที่ก่อให้เกิดความรู้ และทัศนคตินั้น ได้นำไปสู่การกำหนดบทบาททางการเมือง ประชาชนปัจจุบันได้รู้ถึงบทบาท สิทธิหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นประชาชนได้ดีขึ้น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งถือเป็นการสื่อสารรูปแบบหนึ่งที่บอกให้นักการเมืองรู้ว่า เราต้องการใคร หรือไม่ต้องการใคร ว่าเราสนใจเลือกตัวบุคคล หรือเลือกพรรค การได้รับ

ข่าวสารทำให้เรารู้บทบาททางการเมือง และการแสดงบทบาททางการเมืองก็เป็นการส่งข่าวสารไปยังผู้บริหารเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม ลักษณะของข่าวสารทางการเมืองไม่เพียงจำกัดในแง่ของการเป็นสัญลักษณ์ หรือเนื้อหาเท่านั้น แต่ยังหมายถึงผลของสารที่มีต่อผู้รับสารด้วย ซึ่งรวมถึง 3 ระดับ คือ ความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมของผู้รับข่าวสารการเมืองด้วย

ดังนั้นการที่บุคคลจะได้รับข่าวสารต่างๆ หรือส่งข่าวสารไปยังผู้อื่นจึงต้องเกี่ยวข้องกับตรงกับการสื่อสาร (Communication) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี หรือแนวคิดทางการสื่อสาร ดังกล่าวมาข้างต้น

กล่าวโดยสรุปการสื่อสารทางการเมืองหมายถึงการเลือกถ่ายทอดข่าวสารข้อมูลอันเกี่ยวกับการเมือง การปกครองระหว่างบุคคล หรือระหว่างกลุ่มบุคคลในระบบการเมือง

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการของประชาธิปไตย

คำว่า “ประชาธิปไตย” เป็นคำที่มีพระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้า วรรณไวทยากรณ์ทรงเป็นผู้บัญญัติขึ้นในประเทศไทยเป็นครั้งแรก ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Democracy” มีรากศัพท์มาจากภาษากรีก Demos แปลว่า ประชาชน และ Kratos แปลว่า อำนาจ ฉะนั้นความหมายของประชาธิปไตยตามความหมายดั้งเดิมของชาวกรีกนั้น หมายถึง การปกครองโดยหมู่ชน หรือประชาชน (เชาว์ ไพโรพิจูณโรจน์, 2529 : 22) สำหรับภาษาไทย คำว่า “ประชาธิปไตย” อาจแยกได้เป็น 2 คำ คือ ประชา ซึ่งหมายถึง “ประชาชน” และคำว่า อธิปไตย ซึ่งแปลว่า “อำนาจสูงสุดของแผ่นดิน” เมื่อรวมกันขึ้น จึงหมายถึง การปกครองที่อำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน] หรือมาจากประชาชน (สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2527 : 226-227) โดยทั่วไปแล้วประชาธิปไตยมีหลายความหมาย กล่าวคือ

1. ประชาธิปไตยทางการเมือง หมายถึง ระบบที่ให้ประชาชนมีสิทธิ และอำนาจในการมีส่วนร่วมปกครองตนเองโดยใช้กระบวนการสำคัญบางประการคือ การเลือกตั้ง การเป็นตัวแทน การใช้เสียงข้างมาก นอกจากนี้ ประชาธิปไตยทางการเมืองนี้ บุคคลพึงมีสิทธิทางการเมือง โดยเท่าเทียมกัน และทั่วถึง คือมีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง มีสิทธิในการสมัครรับเลือกตั้ง หรือการเข้าดำรงตำแหน่งที่สำคัญของประเทศ เพื่อให้การใช้สิทธิทางการเมืองดังกล่าวเป็นไปได้ บุคคลพึงมีเสรีภาพสำคัญอย่างอื่นเข้ามาประกอบ คือ เสรีภาพในการพูด การพิมพ์ และการรวมกลุ่ม เป็นต้น

2. ประชาธิปไตยทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีแนวแตกต่างกันหลายแนว เช่น บางลัทธิถือว่า ประชาธิปไตยทางเศรษฐกิจ คือ ระบบที่ช่วยให้ประชาชนได้รับประโยชน์ หรือหลักประกันต่างๆ ในการที่จะได้รับการแบ่งปันประโยชน์ทางเศรษฐกิจโดยเท่าเทียมกัน ประชาธิปไตยในแง่นี้เน้นถึงการที่มีระบบการกระจายในด้านรายได้ วัตถุ บริการต่าง ๆ ที่เป็นธรรมลดช่องว่างในด้านความเป็นอยู่ โดยได้รับค่าจ้างที่เป็นธรรม และเพียงพอต่อการดำรงชีพที่มีความสุขได้

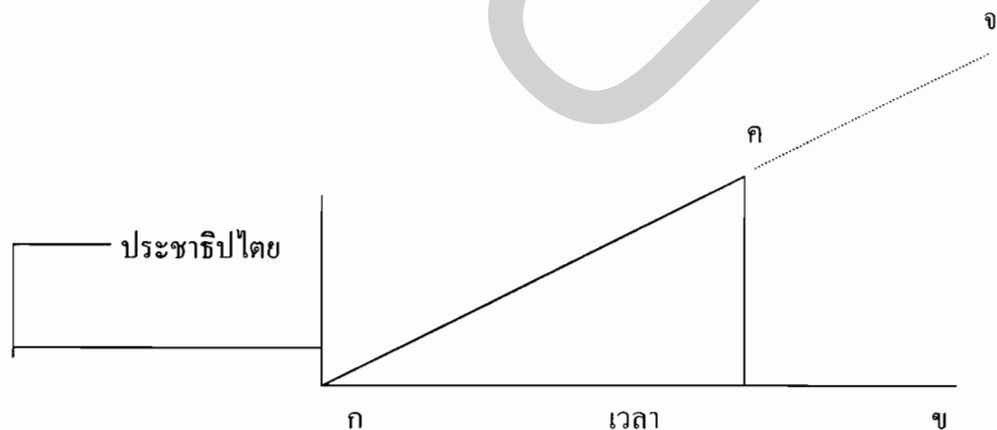
3. ประชาธิปไตยทางสังคม หมายถึง ความปรารถนา และการดำเนินการที่มีแต่ความสมานฉันท์ ไม่มีความรังเกียจเคียดแค้น หรืออคติต่าง ๆ อันเนื่องมาจากเหตุผลในทางเผ่าพันธุ์ เชื้อชาติ ศาสนา การเกิด และฐานะทางเศรษฐกิจประชาธิปไตยในแง่นี้บุคคลจะไม่ถูกแบ่งแยกก็คั่นหรือรังเกียจเคียดแค้น ด้วยเหตุใด ๆ บุคคลจะต้องเลิกเหยียด อันเนื่องมาจาก ความแตกต่างในเรื่องของ ชั้น วรรณะ ลัทธิ ศิวพรรณ และเพศ ดังนั้นไม่ว่า ชาย หรือหญิง ไม่ว่าจะยากจน หรือร่ำรวย ไม่ว่าจะอยู่ในชั้นใด จะต้องได้รับความเสมอภาคทางสังคม

4. ประชาธิปไตยในความหมายอื่น ได้แก่ “การปกครองของประชาชนโดยประชาชน และเพื่อประชาชน” หรือ “การปกครองโดยเสียงของคนส่วนมาก โดยคำนึงถึงสิทธิของคนส่วนน้อย หรือ “การปกครองโดยหลักนิติธรรม” หรือ “การปกครองที่รัฐบาลมีอำนาจจำกัด”

จากความหมายที่หลากหลายของ “ประชาธิปไตย” จะเห็นว่าในแต่ละความหมายนั้นล้วนแสดงออกถึงความต้องการเสรีภาพ ซึ่งเป็นธรรมชาติที่มนุษย์ที่มีความต้องการเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีอิสระ ยิ่งกลุ่มใดที่เจริญมาก มีความรู้มากก็ย่อมมีบุคคลที่ต้องการในการร่วมแสดงความคิดเห็นมากขึ้น และมีความสำนึกเพื่อส่วนรวม หรือทางการเมืองขึ้น ประชาธิปไตยจึงเริ่มวิวัฒนาการเรื่อยมาเป็นเวลาหลายร้อยปี จนกระทั่งทุกวันนี้

ดังนั้น จะเห็นว่าในโลกนี้ประเทศพัฒนาแล้วมักมีการปกครองระบบประชาธิปไตย และประเทศด้อยพัฒนาจะปกครองตามระบอบเผด็จการ (ประชาธิปไตย, 2540 : 9) ดังรูป

รูปที่ 3 แบบจำลอง การพัฒนาการของประชาธิปไตย

ตามรูปจะเห็นว่า ประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น อังกฤษ อเมริกา เมื่อหลายร้อยปีล่วงมาแล้ว กระบวนการประชาธิปไตยจะเริ่มจาก ก.- ค. ปัจจุบันอยู่ที่ ค. ซึ่งคือประชาธิปไตยในปัจจุบันนี้ และการวิวัฒนาการนี้จะดำเนินเรื่อยไปในอนาคต (ค. จ. คือ วิวัฒนาการในอนาคต) ประเทศใดก็ตามเมื่อประชาชนได้รับความรู้มากขึ้น ประชาธิปไตยก็จะพัฒนาขึ้นเป็นเงาตามตัว และเป็นลักษณะตามรูปนี้ทั้งสิ้น

จิตสำนึกของคนที่จะเป็นประชาธิปไตย ประชาชนในประเทศต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว
2. ใจกว้าง และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
3. ยึดมั่นในหลักการ และเหตุผล
4. ยอมแพ้โดยคุณวุฒิ เมื่อผู้อื่นมีเหตุผลเหนือกว่า
5. ยอมรับนับถือเสียงส่วนใหญ่
6. ทำงานโดยอาศัยการปรึกษาหารือกับผู้อื่นเสมอ ไม่คิดทำอะไรเพียงคนเดียว
7. ใต้ถียงด้วยเหตุผล และไม่ถือโกรธกัน
8. เป็นผู้อยู่ในระเบียบวินัย และเคารพต่อกฎหมายบ้านเมือง

5. ทฤษฎี และแนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

ความหมายของทัศนคติ

ทัศนคติ เป็นความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ เช่น บุคคล สิ่งของ การกระทำ สถานการณ์ และอื่นๆรวมทั้งท่าทีที่แสดงออกที่บ่งถึงสภาพของจิตใจที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ดังที่นักวิชาการในด้านนี้ได้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ ดังนี้

ทัศนคติ หมายถึง ท่าทีที่คนเรามีต่อกรณีใดกรณีหนึ่ง หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นความรู้สึกภายในของแต่ละบุคคล การที่จะทราบทัศนคติของผู้ใดผู้หนึ่งต้องสังเกต หรือดูพฤติกรรมที่ผู้นั้นแสดงออกมาในรูปของ การเขียน การพูด การแสดงท่าทีกริยา สีหน้า น้ำเสียง การประพฤติปฏิบัติ” เป็นการให้ความหมายโดย ประจวบ อินอ้อด (ประจวบ อินอ้อด, 2520 : 4-5)

ดร.เสรี วงษ์มณฑา กล่าวว่า “ทัศนคติ คือ ความพร้อมที่จะประพฤติปฏิบัติ ประกอบไปด้วยความรู้สึก ความรู้ และแนวโน้มของพฤติกรรม” (เสรี วงษ์มณฑา, 2529 : 685)

สุนีย์ ชุ่มจิต ได้อธิบายความหมายไว้ว่า ทัศนคติ มีความหมายเหมือนกับการเรียนรู้ และการรับรู้ในแง่ของความสัมพันธ์กับประสบการณ์ของบุคคลด้วยกัน ทัศนคติต่อสิ่งใดจะมีรากฐานมาจากผลรวมของประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งนั้น ทั้งที่เป็นประสบการณ์ตรง คือ ประสบการณ์ส่วนของแต่ละคนที่ได้รับมาแตกต่างกันไป ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดกับประสบการณ์ทางอ้อม ซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากครอบครัว โรงเรียน เพื่อน หรือกลุ่มสังคมที่บุคคลสังกัดอยู่ อย่างไรก็ตามหากทัศนคติที่เกิดขึ้นแต่ละช่วงเวลาไม่ได้ฝังรากลึกหรือยังไม่ได้ยึดถือไว้อย่างเหนียวแน่นก็อาจเปลี่ยนแปลงได้เมื่อบุคคลนั้นเผชิญกับประสบการณ์ใหม่ (สุนีย์ ชุ่มจิต, 2523 : 27)

ชัตติยา กรรณสูต ให้ความหมายว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกที่คนเรามีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือหลายสิ่งก็ตาม ในลักษณะที่เป็นอัตวิสัย (Subjective) อันเป็นพื้นฐานเบื้องต้น หรือมีผลให้เกิดกระทบ หรือแสดงออกที่เรียกว่า พฤติกรรม (ชัตติยา กรรณสูต, 2516 : 2)

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ อธิบายว่า ทักษคติ หมายถึง สภาวะของความพร้อม หรือ แนวโน้มที่จะกระทำ หรือมีปฏิกิริยาต่อสิ่งเร้าสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะบางอย่าง ทักษคตินี้จะแสดง ออกให้เห็นจากคำพูด หรือพฤติกรรม เมื่อได้ผลสิ่งที่เกี่ยวข้องกับทักษคตินั้น คนแต่ละคนจะมี ทักษคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากน้อยต่างกัน แต่ลักษณะที่สำคัญของทักษคติก็คือ ความเป็นนามธรรม (Abstraction) (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2523 : 45-47)

ณรงค์ จันทน์วาล อธิบายว่า ทักษคติเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเรามาก ซึ่งอาจสังเกตได้จากการที่เรามักจะมีแนวโน้มเพียงสนองตอบต่อสิ่งเร้าต่างๆ เช่น บุคคล สิ่งของ สถานการณ์ หรืออุดมการณ์ ฯลฯ ในรูปของการประเมินค่า (ณรงค์ จันทน์วาล, 2527 : 259-260)

ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์ ได้ให้ความหมายว่า ทักษคติ คือการที่บุคคลคิดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง คนใด คนหนึ่ง หรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ในทำนองที่ว่าดี หรือไม่ สมควรหรือไม่เหมาะสม หรือไม่ ทักษคติเป็นอารมณ์ หรือความรู้สึกที่บุคคลทุกคนมี แต่ในระดับที่แตกต่างกันทักษคติจะ ผลักดันให้บุคคลตอบสนองต่อวัตถุ หรือสถานการณ์ต่างๆ ไปในทางที่พึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจ (ดร.ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์, 2522 : 20)

โฮเวิร์ด เอช.เคนเดิล (Howard H. Kendler) กล่าวว่า “ทักษคติ หมายถึง สภาวะความ พร้อมของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมออกมาในทางสนับสนุนหรือต่อต้านบุคคลสถาบัน สถานการณ์ หรือแนวความคิด (Howard H. Kendler, 1963 : 572)

แอส (S.E. Asch) ได้ให้ความหมายของทักษคติไว้ว่า “ทักษคติเกิดจากการสะสม ประสบการณ์ในอดีต” (S.E., Asch, 1951 : 585)

ในขณะที่ โรเซนเบิร์ก (Milton J. Rosenberg) และฮอฟแลนด์ (Carl I. Hovland) ได้ให้ ความหมายของทักษคติไว้ว่า “ทักษคติโดยปกติสามารถนิยามว่าเป็นการจูงใจต่อแนวโน้มในการ ตอบสนองอย่างเฉพาะเจาะจงกับสิ่งที่เกิดขึ้น (Milton J. Rosenberg and Carl I. Hovland, 1960 : 1)

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการอีกหลายท่าน ได้ให้ความหมายไว้อย่างกว้างขวาง

นิวคอมบ์ ,เทอร์เนอร์ และคอนเวิร์ส (T. Newcomb, R. Turner and P. Converse) ได้ให้ ความหมายของทักษคติไว้ว่า “ความคิดรวบยอดทางทักษคติเป็นการรวมของประสบการณ์ในอดีต ที่สะสม และจัดเรียงเป็นระบบ จะสะท้อนออกมาเมื่อปัจเจกบุคคลเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ๆ (T.M. Newcomb, R.H. Turner and P.E. Converse, 1963 : 41-42)

นอร์แมน แอล มัน (Norman L Mun) กล่าวว่าทักษคติเป็นความรู้สึก และความคิด เห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งของ บุคคล สถานการณ์ สถาบัน และข้อเสนอใดๆ ในทางที่ยอมรับ หรือ ปฏิเสธ ซึ่งมีผลทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงปฏิกิริยาตอบสนองด้วยพฤติกรรมตามแนวความคิดนั้น (Norman L Mun, 1971 : 77)

คาร์เตอร์ วี. กู๊ด (Carter V. Good) ให้คำจำกัดความไว้ว่า “ทัศนคติ คือ ความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่เป็นการสนับสนุน หรือต่อต้านสถานการณ์บางอย่าง บุคคล หรือสิ่งใด ๆ (Carter V. Good, 1959:48)

เครช และครัชฟิลด์ (D. Krech and R. Crutchfield) ได้เปรียบเทียบระหว่างทัศนคติและความเชื่อไว้ว่า ทุก ๆ ทัศนคติเกิดจากการรวมตัวกันของความเชื่อ แต่ทุก ๆ ความเชื่อไม่จำเป็นต้องมีส่วนอยู่ในทัศนคติ ทัศนคติสามารถระบุได้ว่ามีลักษณะ “สนับสนุน” หรือ “ต่อต้าน” ในขณะที่ความเชื่อถูกรับรู้ว่าเป็น “กลาง” (D. Krech and R. Crutchfield, 1948 : 153)

Bogardus ให้คำจำกัดความว่า ทัศนคติ คือ แนวโน้มที่บุคคลจะปฏิบัติตาม หรือต่อต้าน บางสิ่งบางอย่างในสถานการณ์หนึ่ง ๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับค่านิยมทางบวก หรือลบ (Bogardus, E.S., 1931 :62)

Hilgard ให้คำจำกัดความไว้ว่า ทัศนคติ คือ ความรู้สึกครั้งแรกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แนวความคิด หรือสถานการณ์ใดในการเข้าหา หรือหนีออกห่าง และเป็นความพร้อมที่จะตอบสนองในครั้งต่อ ๆ ไปในทางที่เอนเอียงไปในลักษณะอย่างเดิม เมื่อพบกับสิ่งนั้นอีก (Hilgard, E.R., 1957 : 214)

Thurstone ได้กล่าวว่า “ทัศนคติเป็นผลรวมทั้งหมดของมนุษย์เกี่ยวกับความรู้สึก อคติ ความคิดเห็น ความกลัวต่อบางสิ่งบางอย่าง การแสดงออกทั้งด้านการพูด เป็นความคิดเห็น และความคิดเห็นนี้เป็นสัญลักษณ์ของทัศนคติ ดังนั้นถ้าเราอยากจะวัดทัศนคติเราก็สามารถทำได้โดยวัดความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ (Thurstone L.L., 1964 : 34-92)

Rokeach “ ทัศนคติ เป็นการผสมผสาน หรือการจัดระเบียบของความเชื่อที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ผลรวมของความเชื่อนี้จะเป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะที่ชอบ หรือไม่ชอบ (Rokeach ,Milton., 1970: 112)

ตามคำจำกัดความของ Rokeach นี้ ได้ให้ความหมายของความเชื่อ ประกอบในตัวบุคคล ซึ่งอาจจะรู้ตัวว่ามี หรือไม่รู้ตัวก็ได้ แต่สามารถจะรู้ว่ามีได้จากการที่บุคคลนั้น พูดหรือกระทำเริ่มต้นด้วย “ฉันเชื่อว่า.....” ส่วนเนื้อหาของความเชื่อนี้อาจจะเป็นการอธิบายถึงสิ่งของ หรือเหตุการณ์ว่า ถูก หรือผิด ประเมินค่าว่าดี หรือไม่ดี หรือสนับสนุน ว่าเป็นสิ่งพึงประสงค์ หรือไม่พึงประสงค์ ไม่ว่าจะความเชื่อจะออกมาในรูปแบบใด (อธิบาย หรือประเมินค่า หรือสนับสนุน) ก็ตาม แต่ละลักษณะจะเป็นส่วนที่กำหนดแนวโน้มของบุคคลในการที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งลงไปเกี่ยวกับวัตถุ สิ่งของ บุคคล หรือสถานการณ์นั้นๆ Rokeach เชื่อว่า ความเชื่อนี้จะเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดบุคคลกระทำสิ่งใดสิ่งใดลงไป ถ้าได้รับการกระตุ้นอย่างเหมาะสม

Kendler ให้ความหมายว่า ทัศนคติ คือ ความพร้อมของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าในสังกรมรอบตัว หรือแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมในทางสนับสนุน หรือต่อต้าน

แนวคิดสถาบัน บุคคล หรือสถานการณ์บางอย่าง (Kendler H.H.,1974 : 572)

สวัสดี สุคนธรังษี กล่าวถึงทัศนคติว่า คือ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อโลก และภาวะแวดล้อมที่ตนอาศัยอยู่ ทัศนคติเกิดจากการที่บุคคลมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และสิ่งต่างๆ ในสังคม ชีวิตครอบครัว และการศึกษาในโรงเรียน ช่วยปูพื้นฐานให้บุคคลสามารถกำหนดมาตรฐานไว้ในใจว่าจะปฏิบัติต่อสิ่งต่าง ๆ ในสังคมอย่างไร การประกอบอาชีพ และประสบการณ์ในการทำงานมีส่วนเพิ่มเติมในการสร้างทัศนคติของบุคคล ในระยะต่อมาด้วย เหตุนี้บุคคลที่มีถิ่นกำเนิดฐานะทางครอบครัว ระดับการศึกษา ลักษณะการประกอบอาชีพ และการสมาคมต่างกันจึงมีทัศนคติต่อโลก และสังคมไม่เหมือนกัน เมื่อมีทัศนคติต่างกัน ความคิดเห็นก็ต่างกันตามไปด้วย (สวัสดี สุคนธรังษี,2517 : 9-20)

Newcomb ให้คำจำกัดความไว้ว่า “ทัศนคติซึ่งมีอยู่เฉพาะคนนั้นขึ้นกับสิ่งแวดลอม อาจแสดงออกในพฤติกรรมซึ่งเป็นไปได้ใน 2 ลักษณะ คือ ลักษณะชอบ หรือพึงพอใจ ซึ่งทำให้ผู้อื่นเกิดความรักใคร่อยากใกล้ชิดสิ่งนั้น ๆ หรืออีกลักษณะหนึ่งแสดงออกในรูปของความไม่พอใจเกลียดชัง ไม่อยากใกล้ชิดสิ่งนั้น (Newcomb,T.M. ,1954 : 128)

Rosenberg กล่าวว่า ทัศนคติ คือ ความรู้สึกที่มั่นคงที่จะสนองตอบต่อสิ่งหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง (Rosenberg M. ,1956 :367)

Krech ให้คำจำกัดความไว้ว่า ทัศนคติ คือ ระบบการประเมินอย่างเหนียวแน่นในเชิงบวก หรือลบต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เป็นความรู้สึกดีใจ โกรธ รัก และเกลียด ซึ่งจะแสดงออกในรูปของการกระทำต่อปรากฏการณ์ต่างๆ ในสังคมรวมทั้งการสนับสนุน หรือโต้แย้ง (Krech, Crutchfield and Ballachey, 1962:139)

เมื่อพิจารณาจากคำจำกัดความข้างต้น พอจะกล่าวได้ว่า ทัศนคติ หมายถึง ความคิดเห็นที่มีอารมณ์ หรือความรู้สึกที่มาประกอบเป็นแนวโน้มในการที่จะแสดงออก หรือมีปฏิกิริยาในการสนับสนุน หรือต่อต้านต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในการรับรู้ การเรียนรู้ทางสังคมของบุคคล

องค์ประกอบของทัศนคติ

จากความหมายของทัศนคติซึ่งนักจิตวิทยาสังคมได้ให้ความหมายไว้ นั้น แสดงให้ทราบว่าทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งโดยทั่วไปจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่

1. องค์ประกอบทางด้านความรู้เชิงประเมินค่า หรือทางด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Component or Beliefs) คือ องค์ประกอบทางด้านความรู้ ความเข้าใจ และผลของความรู้ ความคิด ซึ่งเป็นส่วนที่เป็นความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งที่เราจะมีทัศนคติต่อว่ามีประโยชน์ หรือเลวมีโทษ และเป็นองค์ประกอบแรกของการมีทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ ถ้าเราไม่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นเลย

เราจะมีทัศนคติต่อสิ่งนั้นไม่ได้ การจำข้อเท็จจริง เข้าใจ นำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และ ประเมินผล จึงทำให้บุคคลนั้นแยกแยะวินิจฉัย อันเป็นบ่อเกิดแห่งความคิด ความสนใจในที่สุด เช่น ชาวชนบทผู้หนึ่งไม่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับคำว่าดาวเทียมเลยไม่ทราบว่าดาวเทียม คืออะไร เขาจึงมีทัศนคติต่อดาวเทียมไม่ได้ ความรู้ หรือความเชื่อนี้เป็นสิ่งที่บุคคลได้รับจากประสบการณ์ที่ ผ่านมาแล้วจึงเข้ามามีอิทธิพลต่อการตีความสิ่งต่างๆ ของบุคคล ความรู้ หรือความเชื่อนี้อาจถูก หรือผิดก็ได้ เราไม่คำนึงถึงความถูกต้องของสิ่งที่เราเชื่อ

2. องค์ประกอบด้านท่าทีความรู้สึก อารมณ์ (Affective Component) คือ ลักษณะ การแสดงออกทางด้านอารมณ์ที่สอดคล้องกับความคิด เช่น ถ้ามีความคิดไม่ดีกับใครแล้วก็จะแสดง ออกทางอารมณ์ในรูปที่ไม่ชอบ ไม่พอใจคนนั้น ส่วนนี้จะเป็นส่วนประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งจะเป็นตัวเร้าความคิด อีกต่อหนึ่ง ถ้าบุคคลมีภาวะความรู้สึกที่ดี หรือไม่ดี ขณะที่คิด ถึงสิ่งหนึ่งสิ่งใด สิ่งนี้จะป้อนข้อมูลว่าคุณจะมีความรู้สึกอารมณ์อย่างไร ต่อสิ่งที่คุณมีทัศนคติ คือ ความเชื่อ ประสบการณ์ หรืออารมณ์อื่นๆ ที่มาผลักดันโดยบุคคลไม่รู้ตัว

3. องค์ประกอบทางด้านความพร้อมที่จะแสดงออก หรือด้านปฏิบัติ คือลักษณะของ ความพร้อมที่จะปฏิบัติ หรือแสดงออกเป็นพฤติกรรมให้เป็นไปตามความคิด หรืออารมณ์ องค์ ประกอบนี้เป็นองค์ประกอบที่เป็นแนวโน้มในทางปฏิบัติ คือถ้ามีสิ่งเร้าที่เหมาะสม จะเกิดการ ปฏิบัติ หรือมีปฏิกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่ง การแสดงออกนี้เกิดจากบุคคลมีทัศนคติได้รับอิทธิพล จากความเชื่อและความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งนั้น (สุบรรณ พันธวิลาส และชัยวัฒน์ ปัญญาพงษ์, 2522 :4) นอกจากนี้ทัศนคดียังอาจเกิดขึ้นจาก

1. การตอบสนองความต้องการของบุคคล นั่นคือ สิ่งใดตอบสนองความต้องการคน ได้ บุคคลก็มีทัศนคติต่อสิ่งนั้น หากสิ่งใดตอบสนองความต้องการของคนไม่ได้ บุคคลก็จะมีทัศนคติไม่ดีต่อสิ่งนั้น

2. การได้เรียนรู้ความจริงต่าง ๆ อาจเกิดขึ้นโดยการอ่าน หรือจากคำบอกเล่าของผู้ อื่นได้ ฉะนั้นบางคนจึงอาจเกิดทัศนคติไม่ดีต่อผู้อื่น โดยการฟังคำติฉินที่ใคร ๆ มาบอกไว้ก่อนก็ได้

3. การเข้าไปเป็นสมาชิก หรือสังกัดกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง คนส่วนมากมักยอมรับเอา ทัศนคติของกลุ่มมาเป็นของตน หากทัศนคตินั้นไม่ขัดแย้งกับทัศนคติของตนเกินไป

4. ทัศนคติมีส่วนสัมพันธ์กับบุคลิกภาพของบุคคลนั้นด้วย คือ ผู้ที่มีบุคลิกภาพ สมบูรณ์มักมองผู้อื่นในแง่ดี ส่วนผู้ปรับตัวยากจะมีทัศนคติในทางตรงข้าม คือ มักมองว่ามีคนคอย อิจฉา ริษยา หรือคิดร้ายต่าง ๆ ต่อตน

จะเห็นได้ว่า ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดมาจากการเรียนรู้ จากแหล่งทัศนคติต่างๆ ที่มีอยู่มาก มาย ซึ่งสามารถสรุปแหล่งทัศนคติได้ดังนี้

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific Experience) เมื่อบุคคลมีประสบการณ์เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางที่ดี หรือไม่ดี จะทำให้เกิดทัศนคติต่อสิ่งนั้นไปตามทิศทางที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน เช่น นาย ก. เคยพูดคุยกับนาย ข. ด้วยไมตรีที่ดี ก็จะทำให้ให้นาย ข. รู้สึกชอบ หรือมีทัศนคติที่ดีต่อนาย ก. เป็นต้น

2. การติดต่อสื่อสารจากบุคคลอื่นๆ (Communication from others) การได้รับติดต่อสื่อสารจากบุคคลอื่นจะทำให้เกิดทัศนคติจากการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ จากผู้อื่นได้ เช่น เด็กที่เคยได้รับการสั่งสอนจากผู้ใหญ่ว่าทำอย่างนั้น อย่างนี้ไม่ดี ก็จะทำให้เด็กมีทัศนคติต่อการกระทำต่างๆ ตามที่ได้รับทราบมา

3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Models) การเลียนแบบผู้อื่นทำให้เกิดทัศนคติขึ้นได้ เช่น เด็กมีความเคารพเชื่อฟังพ่อแม่ เมื่อเห็นว่าพ่อแม่แสดงท่าไม่ชอบสิ่งใดก็ตามเด็กจะเลียนแบบ คือไม่ชอบสิ่งนั้นด้วย

4. ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน (Institutional Factors) ทัศนคติของบุคคลหลายอย่างเกิดขึ้นเนื่องจากความเกี่ยวข้องกับสถาบัน เช่น โรงเรียน หน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งสถาบันเหล่านี้จะเป็นแหล่งที่มา และสนับสนุนให้คนเกิดทัศนคติบางอย่างขึ้นได้

สารไม่ว่าจะมาจากการสื่อสารประเภทใด การสื่อสารระหว่างบุคคลในกลุ่ม และในที่สาธารณะ ล้วนสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติในลักษณะหนึ่งลักษณะใด ต่อไปนี้

การเสริมแรงทัศนคติ (Attitude Reinforcement) หรือบางครั้งเรียกว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติในทางที่สอดคล้องกับการเสริม หรือย่ำ คือการทำให้ทัศนคติที่มีอยู่ให้มีความหนักแน่นยิ่งขึ้น

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ (Attitude Change) คือการเปลี่ยนทัศนคติในทางตรงข้าม เช่น เปลี่ยนจากทัศนคติในทางบวก ให้กลายเป็นลบ เป็นต้น

ผลกระทบแบบวงกลับ (Boomerang Effect) คือ การต้องการเปลี่ยนสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง แต่สิ่งที่เกิดขึ้นกลับเป็นไปในทางตรงกันข้ามกับสิ่งที่ต้องการ

การอนุรักษ์ (Conservative) คือ การคงทัศนคติที่มีอยู่ไว้ รวมถึงสารซึ่งถูกสร้างขึ้นมาเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ต่อทัศนคติที่มีอยู่

การเป็นกลาง (Neutralization) คือ การเปลี่ยนทัศนคติให้อยู่ที่ศูนย์ กล่าวคือ ไม่มีทัศนคติในทางบวก (สนับสนุน) หรือในทางลบ (ต่อต้าน) ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด

การกำหนดระดับเพดาน หรือจุดสูงสุด (Ceiling Effect) คือ การเสริม หรือย่ำทัศนคติที่มีมากจนถึงขีดที่ว่าการเสริม หรือการย่ำใด ๆ ที่มากไปกว่านี้ก็ไม่เกิดผลใด หรือไม่สามารถวัดผลของการเสริมแรงที่เพิ่มเติมนอกเหนือจากจุดอิมิตัวนั้นแล้ว (เมตตา กฤตวิทย์และคณะ, 2530 :67-68)

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติไปในทางเดียวกันจะเปลี่ยนแปลงได้ง่ายกว่า มันคงกว่า คงที่กว่าทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงไปคนละทาง ซึ่งทัศนคติของบุคคลสามารถถูกทำให้เปลี่ยนแปลงได้หลาย

วิธี วิธีหนึ่ง คือ การที่บุคคลได้รับข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งข่าวสารนั้นอาจจะมาจากสื่อบุคคล สื่อกลุ่ม และสื่อมวลชนต่างๆ ข่าวสารต่าง ๆ ที่ได้รับนี้ จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อทัศนคติด้านความรู้ หรือ การรับรู้ และมีแนวโน้มทำให้อารมณ์ และพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปด้วย

ประเภทของทัศนคติ

ทัศนคติอาจแยกได้กว้าง ๆ 2 ประเภท คือ

1. ทัศนคติทั่วไป ได้แก่ สภาพจิตใจในมุมกว้าง ซึ่งเป็นแนวความคิดประจำตัวของบุคคลนั้น ทัศนคติทั่วไป ได้แก่ ลักษณะของบุคลิกภาพอย่างกว้าง ๆ เช่น การมองโลกในแง่ดี ในแง่ร้าย การเคร่งในระเบียบประเพณีดั้งเดิม การนิยม ความเปลี่ยนที่ทันสมัย ความนิยมในการใช้อำนาจเด็ดขาด เป็นต้น

2. ทัศนคติเฉพาะอย่าง ได้แก่ สภาพจิตใจที่ บุคคลมีต่อวัตถุ สิ่งของ บุคคลอื่นๆ สถานการณ์ และสิ่งอื่นๆ เป็นอย่าง ๆ ไป ทัศนคติในวงแคบเช่นนี้จะแสดงออกในลักษณะที่ว่าชอบหรือไม่ชอบ ถ้าชอบ หรือว่าดี เรียกว่ามีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น บุคคลนั้น ๆ ถ้าไม่ชอบ ไม่ดี เรียกว่ามีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น หรือบุคคลนั้น ๆ

สำหรับทัศนคติประเภทนี้อาจกล่าวจำเพาะเจาะจงลงไปได้ว่าบุคคลนั้นๆมีทัศนคติอย่างไรต่อสิ่งนั้น เช่น เด็กวัยรุ่นมีทัศนคติอย่างไรต่อโรงเรียน , ประชาชนมีทัศนคติอย่างไรกับคณะกรรมการเลือกตั้ง

ทัศนคติตามปกติจะมีความมั่นคงพอประมาณ แต่ถ้าสังคม และวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทัศนคติก็อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพเหตุการณ์ทางสังคม และวัฒนธรรม

จากความหมาย และที่มาของทัศนคติ อาจสรุปได้ว่า หมายถึง ความรู้สึกภายในของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มบุคคล สถาบัน หรือสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งผ่านทางประเมินค่าว่าดี หรือไม่ดี เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย หรือเกี่ยวกับอารมณ์ เช่น ชอบ ไม่ชอบ รักเกลียด เป็นต้น ซึ่งความรู้สึกภายในเหล่านี้ เป็นความพร้อมที่จะเป็นแรงขับให้บุคคลแสดงออกในทางสนับสนุนหรือต่อต้านสิ่งนั้น บุคคลนั้น หรือสถานการณ์นั้น ๆ และเนื่องจากทัศนคติเป็นภาวะซึ่งไม่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนจากภายนอก ดังนั้น การที่จะทราบทัศนคติของบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ ต้องใช้วิธีแปลความหมาย หรือวิธีการอ้างอิงของการแสดงออก หรือพฤติกรรม ซึ่งอาจจะเป็นท่าทางหรือคำพูดของบุคคลนั้น

จะเห็นได้ว่า ทัศนคติมีความเกี่ยวข้องกับหลายสิ่ง ได้แก่ ความเชื่อ ค่านิยม บุคลิกภาพ และความคิดเห็น โดยสิ่งต่างๆ ดังกล่าวจะมีอิทธิพลต่อทัศนคติ และพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งในทางจิตวิทยาเชื่อว่า ทัศนคติเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งที่ฝังอยู่ในจิตใจของบุคคล หากมีสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งเกี่ยวกับความเชื่อ และทัศนคติของเขาแล้ว บุคคลจะแสดงพฤติกรรมออกมา

ลักษณะของทัศนคติ

ลักษณะของทัศนคติขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของทัศนคติ คือ องค์ประกอบทางด้านการรับรู้ความรู้สึก และความพร้อมที่จะแสดงออกของพฤติกรรม ลักษณะของพฤติกรรมมีดังนี้ (ไวรัช เจียมบรรจง, 2522 : 105)

1. ทิศทาง (Direction) เช่น เรามีทัศนคติที่ดี - ไม่ดี ชอบ - ไม่ชอบ หรือทางลบทางบวก ในสิ่งนั้น (เป็นลักษณะของทัศนคติขององค์ประกอบทางด้านความรู้สึก)
2. ลักษณะทางด้านปริมาณ (Magnitude) คือปริมาณการชอบ - ไม่ชอบ ว่ารุนแรงเพียงใด คือ ชอบมาก ชอบน้อย หรือไม่ชอบเลย เป็นต้น
3. ลักษณะด้านความเข้ม (Intensity) คือลักษณะอื่นๆ ของทัศนคติเข้ามาประกอบทำให้เกิดความเข้มข้น ส่วนมากมักจะมีสิ่งอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง ได้แก่ ความมั่นใจ ความสำคัญของจุดมุ่งหมายที่มีต่อ Attitude Object นั้น เช่น ทัศนคติที่มีบิดามารดาของเราเข้มข้นกว่าทัศนคติต่อบิดามารดาของคนอื่น
4. ความตรงกันข้าม (Ambivalence) คือ บางครั้งเรามีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แล้วชอบ และไม่ชอบพอ ๆ กัน หรือมีความรู้สึกตรงกันข้ามเท่าๆ กัน เราจะอยู่ตรงกลางสิ่งนั้น ไม่รู้ว่า จะชอบ หรือไม่ชอบ ซึ่งทำให้เกิดความขัดแย้งใจขึ้นได้
5. ความเด่น (Salience) คือ ความพร้อมที่จะแสดงทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น เราเป็นคนไทยนับถือศาสนาพุทธ และมีคนในศาสนาอื่นมาว่าศาสนาพุทธไม่ดีเราก็พร้อมที่จะตอบโต้

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

1. สถานการณ์ของการแผ่อิทธิพลทางสังคมที่มีผลต่อการเปลี่ยนทัศนคติประกอบด้วย
 - 1.1 การแนะนำให้เปลี่ยน (Suggestion Situation) การแนะนำมี 2 อย่าง คือ แนะนำตามปกติ คือคำแนะนำมาจากกลุ่มเพื่อนผู้มีความสำคัญทางสังคม หรือแก่ตนเอง หรืออีกวิธีหนึ่ง คือการสะกดจิต ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนทางการสัมผัส และเคลื่อนไหว
 - 1.2 การทำให้เกิดการคล้อยตาม (Conformity Situation) เป็นการสื่อสารโดยบอกให้ทราบว่า กลุ่มที่คล้ายกับท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เป็นการแนะนำให้เห็นความสำคัญของที่มาของสาร และพูดเป็นนัยว่า ควรจะเปลี่ยนตามโดยไม่มีการบังคับ แต่ให้เขาเกิดความรู้สึกขึ้นมาเองว่าสมควรจะเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับกลุ่มอื่นหลังจากที่ได้รับสารบอกเล่าแล้ว
 - 1.3 การอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) บุคคลที่มาอยู่ใกล้กันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน โดยมีผู้นำอภิปรายจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ โดยจะพยายามสอดแทรกความคิดเห็นของตนเพื่อลบล้างความคิดเห็นของผู้ขัดขวางเรื่องราวต่าง ๆ ที่จะนำมาพูดจะต้องดัดแปลงให้เกิดความเหมาะสมกับผู้รับจนทำให้การอภิปรายนั้นเกิดการเปลี่ยนทัศนคติได้

1.4 การใช้สารชักจูง (Persuasive Message) จะต้องใช้บทความที่ไม่ยาก ไม่ง่ายเกินไป ให้นำอ่าน และเหมาะสมกับผู้รับส่วนใหญ่ ซึ่งเมื่อพิมพ์ แล้วแจกผู้รับแล้วบอกว่าเป็นสารที่มาจากคนที่มีความสำคัญทางด้านนี้ หรือกลุ่มที่เหมือนกันมากเท่าใด ก็จะทำให้ตนเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้มากขึ้น ซึ่งผู้รับจะไม่มีสิทธิโต้แย้งคัดค้านหรือแสดงความคิดเห็นต่อที่มาของสาร

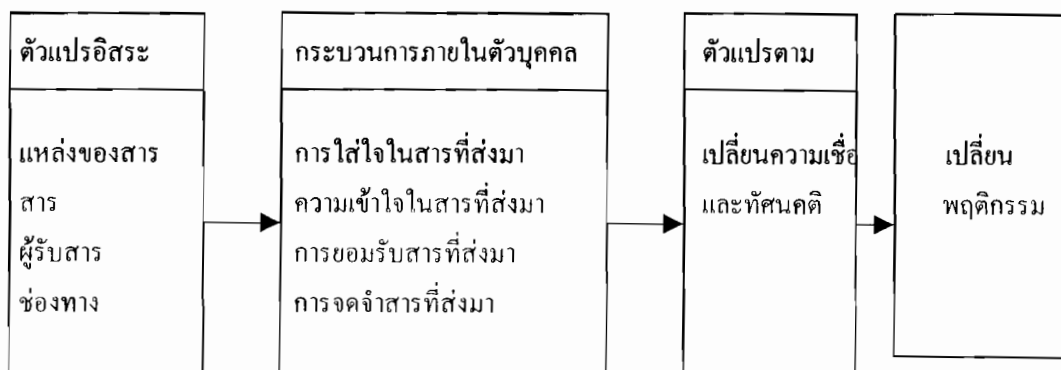
1.5 การปลูกฝังความเชื่อ (Intensive Indoctrination) การปลูกฝังความเชื่อนี้ทำได้หลายวิธี เช่น การอบรมเลี้ยงดู การล้างสมอง การฉีดยาให้ประสาทหลอน การทรมานร่างกายเพื่อให้ประสาทเกิดความอ่อนแอ (พัชนี กรกรวิน, 2522 :74)

2. แนวทางของการเปลี่ยนทัศนคติโดยใช้การสื่อความหมาย

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติโดยใช้ข่าวสาร หรือการสื่อความหมายบ่อยครั้งที่พิจารณาไปยังประเด็นที่ว่า ผู้ฟังมีความตั้งใจรับข่าวสารนั้นๆ ถ้าฟังแล้วเกิดความเข้าใจในข่าวสารมากน้อยเพียงใด แล้วในกรณีที่เข้าใจแล้วเขายอมรับข่าวสารนั้นๆ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน หรือไม่ มากน้อยเพียงใด (Center, 1949 : 208)

ปัจจัยสำคัญของการเปลี่ยนทัศนคติตามแนวนี้นี้ คือใครพูดว่าอะไรกับใครด้วยผลกระทบอะไร หมายความว่าถึงผลกระทบกระเทือนต่อทัศนคติของบุคคล ซึ่งเกิดจากองค์ประกอบในการสื่อความหมาย อันได้แก่ แหล่งต้นกำเนิดของสาร (Source) สาร (Message) ช่องทางในการสื่อสาร (Channel) และผู้รับสาร (Receiver) องค์ประกอบทั้ง 4 อย่างที่กล่าวมานี้มีความสัมพันธ์กับกระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในแง่ที่ว่าแหล่งของสารทำให้เกิดการใส่ใจสารทำให้เกิดความเข้าใจผู้รับสารเกิดการยอมรับ และช่องทางในการสื่อสารมีผลต่อการจดจำสาร

รูปที่ 4 แบบจำลองแสดงแนวทางการเปลี่ยนทัศนคติโดยใช้การสื่อความหมาย

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติทำโดยการสื่อความหมาย แบ่งขบวนการออกเป็น 4 ขั้นตอน (สิทธิโชค วรรณสินติกุล, 2531:116-117)

ขั้นที่ 1 สร้างความใส่ใจ (Attention) สารที่ส่งไปเพื่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต้องทำให้ผู้รับใส่ใจเสียก่อน ดังนั้นนักโฆษณาจึงพยายามสร้างความใส่ใจให้เกิดแก่ผู้รับสารก่อนอาจจะโดยการตีพิมพ์รูปที่ใกล้เคียงกับสินค้าที่โฆษณาในกรณีที่โฆษณา การใช้เสียงก็จะพยายามทำเสียงให้ผิดกับระดับปกติแล้วแต่เพื่อให้ผู้รับใส่ใจ

ขั้นที่ 2 การทำความเข้าใจ (Comprehension) ผู้ส่งสารจะต้องทำให้ผู้รับเกิดความเข้าใจแล้ว เช่น การใช้รูปผู้หญิงแต่งตัวไปโฆษณายาสีฟัน อาจเรียกความสนใจจากผู้ดูรูป แต่ถ้าไม่ทำให้เขาเข้าใจว่าการใช้ยาสีฟันแล้วทำให้ชีวิตรักดีขึ้น (ซึ่งเป็นความเชื่อ) เจตคติก็จะไม่เปลี่ยนแปลง

ขั้นที่ 3 การยอมรับ (Acceptance) ผลของการสื่อความหมายสารที่ส่งไปยังผู้รับสารต้องพยายามให้มีความหมายตรงกับความต้องการของเขา เขาจึงจะยอมรับสาร เช่น โฆษณาส่วนใหญ่มักจะแสดงออกมาในรูปของผู้ที่ใช้ผลิตภัณฑ์นั้นได้รับความนิยมนอกจากคนรอบข้าง ทั้งนี้เพราะว่าความต้องการยอมรับเป็นความต้องการที่ผู้คนส่วนใหญ่มีอยู่ ดังนั้นโฆษณาทั้งหลายจึงต้องออกมาในรูปแบบนี้

ขั้นที่ 4 การจดจำ (Retention) การสื่อความหมายเพื่อเปลี่ยนทัศนคติต้องทำให้ผู้รับสารจำได้ อิทธิพลของสารควรจะยังอยู่ในตัวผู้รับได้นาน เพื่อผลในการปฏิบัติคอนหลัง เช่น ตอนที่ผู้รับสารไปเดินซื้อของ เป็นต้น การจำได้ตอนนี้จะใดเป็นแรงจูงใจในการซื้อได้ การทำให้จำได้มีหลายวิธีเท่าที่สังเกตในการโฆษณา ได้แก่ การใช้ประโยค หรือวลีที่แปลก และง่าย

กล่าวโดยสรุปสาระสำคัญจากการที่ได้ศึกษาถึงทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติมีดังนี้

1. มีผู้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับทัศนคติไว้มากมาย แต่สำหรับนักจิตวิทยาสังคมมองว่าทัศนคติเป็นผลรวมของความเข้าใจ ความรู้สึก และแนวโน้มในการตอบโต้ หรือพฤติกรรมต่อบุคคล และวัตถุ
2. ความเชื่อ ค่านิยม และความคิดเห็น เป็นคำที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่าทัศนคติมาก แต่ทัศนคติมักจะเน้นถึงสภาพทางอารมณ์มากกว่า และโดยทั่วไปแล้วทัศนคติมีความคงที่มากพอสมควร แต่ก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้เช่นกัน
3. พฤติกรรมของมนุษย์บ่อยครั้งที่มิได้เกิดตามทัศนคติที่บ่งไว้ทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เป็นต้นว่า การตอบคำถามกับพฤติกรรมเกิดขึ้นจริงอาจแตกต่างกัน ความกดดันของสถานการณ์ และสภาพแวดล้อม ตลอดจนพฤติกรรมอย่างหนึ่งอาจประกอบด้วยทัศนคติที่ขัดแย้งกัน หรือมีความสำคัญมากน้อยต่างกันออกไป
4. ทัศนคติอาจเกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้ของสิ่งเร้า หรืออาจเรียกว่าเป็นการเรียนรู้แบบคลาสสิก ได้แก่ การเชื่อมโยงสิ่งเร้าที่เป็นกลางเข้ากับสิ่งเร้าที่ไม่มีเงื่อนไข เพื่อให้เกิดปฏิกิริยา

สะท้อนขึ้นได้ นอกจากนี้ ทักษะก็ยังเกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้เงื่อนไขของผลกรรมที่เน้นในเรื่องของการเสริมแรงว่าจะช่วยทำให้ทัศนคติมีความคงที่ และมีความเข้มมากขึ้น

5. ในการเปลี่ยนทัศนคติมักประกอบด้วยปัจจัย 4 ประการ คือ แหล่งที่มาของการสื่อสาร เนื้อหาสาระของการสื่อสาร สถานะการสื่อสาร และบุคลิกภาพของผู้รับการสื่อสาร

6. ผู้สื่อสารที่มีเกียรติ และศักดิ์ศรี จะสามารถโน้มน้าวใจให้ผู้ฟังเปลี่ยนทัศนคติได้มากกว่าบุคคลธรรมดา และถ้าผู้พูดแสดงให้เห็นว่าไม่ยึดมั่นในผลประโยชน์ส่วนตัวแล้วน้ำหนักในคำพูดของเขาก็จะมีมากขึ้นด้วย

7. ในบางครั้งทัศนคติที่เปลี่ยนอาจเกิดไม่ถาวร โดยเฉพาะถ้าการเปลี่ยนอยู่ภายใต้สถานะของความกดดันทางสังคม สิ่งแวดล้อม บุคคลอาจยอมเปลี่ยนจุดยืนในเรื่องบางเรื่องที่มีความสำคัญน้อย เพื่อผลทางภาพลักษณ์ของตนเองในสายตาผู้อื่น

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชรัมม (Schramm อ้างใน เสรี วงษ์มณฑา, 2535 : 7-8) พบว่าการศึกษามีอิทธิพลต่อความสนใจข่าวสารการเมืองอาชีพ และรายได้จะมีอิทธิพลต่อเมื่อมีคนมีการศึกษาดำเท่านั้น นั่นคือถ้าคนมีการศึกษาสูงแล้ว ไม่ว่าจะอยู่ในอาชีพใด มีฐานะทางเศรษฐกิจอย่างไร ความสนใจข่าวสารทางการเมืองจะไม่แตกต่างกัน แต่ถ้ามีการศึกษาดำแล้ว การมีฐานะดีขึ้น มีอาชีพที่มีค่านิยมสูงในสังคม จะเพิ่มความสนใจข่าวสารทางการเมืองให้กับประชาชน

บีเกอร์ และเพรสตัน (Becker & Preston อ้างใน เสรี วงษ์มณฑา.เรื่องเดียวกัน, : 8) พบว่าการใช้สื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมทางการเมือง คือ ผู้ที่สนใจกิจกรรมทางการเมืองหรือเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง จะสนใจข่าวสารทางการเมืองสูงกว่าผู้ที่ไม่เข้าร่วม และพบว่าผู้ที่มีความศรัทธาในระบบการเมืองว่าจะมีส่วนช่วยสังคมได้จะเป็นผู้ที่มีการศึกษาสูงมีฐานะทางเศรษฐกิจดี และเป็นผู้ที่ติดตามข่าวสารการเมืองอยู่เสมอ

อัครเมศวร์ ทองนวล (อ้างในวนิษา ภักดีพันธ์, 2541 : 27) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การสื่อสารทางการเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อ. วัฒนบุรี จ.ปทุมธานี” และได้ข้อสรุปจากการศึกษาวิจัยว่า กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาได้รับข่าวสารทางการเมืองจากแหล่งสารต่าง ๆ จากมากไปหาน้อยเรียงลำดับ คือ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ คนอื่น และการฟังการอภิปราย และเมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลของตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส สมาชิกในครอบครัว และวิชาที่สอน ที่มีต่อการสื่อสารทางการเมือง จากช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ พบว่าต่างก็มีอิทธิพลต่อการสื่อข่าวสารทางการเมืองสูงสุด

ดารณี ถนอม (อ้างใน วณิษา ภักดีพันธ์แหล่งเดิม : 28) ได้ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมกา
เปิดรับข่าวสารรัฐสภาของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนในกรุงเทพฯ ที่อยู่ในกลุ่ม เพศ และอาชีพที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมกา
เปิดรับข่าวสารรัฐสภาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
2. พฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารรัฐสภา มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ
ที่ระดับ 0.01 กับความรู้เกี่ยวกับข่าวสารรัฐสภาของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ความสัมพันธ์ที่
พบมีน้อยมาก ($R=0.15$)
3. กลุ่มประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับรัฐสภาสูง เป็นกลุ่มที่เปิดรับข่าวสารการเมือง
นอกจากสื่อวิทยุโทรทัศน์มากกว่า สื่อวิทยุ และหนังสือพิมพ์

แม็คคอมส์ และมัลลิน (MC Combs & Mullins อ้างใน เสรี วงษ์มณฑา, แหล่งเดิม :
8-9) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษา การใช้สื่อมวลชน และความสนใจทางการเมือง พบว่า
การศึกษาสัมพันธ์โดยตรงกับการใช้สื่อมวลชน และการใช้สื่อมวลชนมีความสนใจทางการเมือง
แต่การศึกษานั้นมีความสัมพันธ์กับความสนใจทางการเมืองโดยทางอ้อมเท่านั้น กล่าวคือการศึกษา
มีความสัมพันธ์กับการใช้สื่อมวลชน เพราะการใช้สื่อมวลชนมีมากขึ้นในหมู่ผู้มีการศึกษาสูง จึงทำให้
เขาสนใจการเมืองไปด้วย แต่ความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างการศึกษากับความสนใจทางการเมืองโดย
ไม่ผ่านสื่อมวลชนไม่มี

จิตกานต์ ธนาโอฬาร (อ้างในวณิษา,แหล่งเดิม : 28) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การสื่อสารกับ
การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัย : ศึกษาเฉพาะกรณีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผลการวิจัย ในส่วนที่เกี่ยวกับบทบาทของการสื่อสารทั้งสื่อมวลชน และ
สื่อบุคคลพบว่า พฤติกรรมสื่อสารของนิสิต นักศึกษา อันได้แก่ การเปิดรับสื่อมวลชน คือโทรทัศน์
วิทยุ และหนังสือพิมพ์ และการสื่อกับสื่อบุคคล คือ บุคคลในครอบครัว และกลุ่มเพื่อน มีผลต่อ
การพัฒนาทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และพฤติกรรมกามีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตนัก
ศึกษาอย่างมีนัยศึกษา”

วิภาดา บุนนาค (2534) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารกับ
การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชนบท ศึกษาเฉพาะในกรณี อ.วารินชำราบ
จ.อุบลราชธานี พบว่า ระดับการศึกษา เพศ อายุ ระดับการสื่อสารไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมี
ส่วนร่วมทางการเมือง สื่อบุคคล และสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่
แตกต่างกัน สื่อมวลชนที่เปิดรับบ่อยที่สุดได้แก่ วิทยุ สำหรับสื่อบุคคล คือ เพื่อนบ้าน โดยมีการ
พูดคุยบ่อยที่สุด

วิชัย โวหารดี (2534) วิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองในระหว่างการศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อ.เมือง จ.ยโสธร พ.ศ.2530 พบว่า ประชาชนรับข่าวสารทางการเมืองผ่านช่องทางสื่อมวลชนประเภทวิทยุมากกว่าสื่ออื่น และมีความถี่ในการเปิดรับข่าวสารมากกว่าสื่ออื่นๆ การสื่อสารระหว่างบุคคลมีส่วนทำให้ประชาชนได้รับข่าวสารทางการเมืองเพิ่มขึ้น และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง และพบว่าเพื่อนเป็นช่องทางที่สำคัญของข่าวสารการเมือง และมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากกว่าช่องทางอื่น ประชาชนที่มีระดับความรู้ทางการเมืองสูง มีแนวโน้มในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากแหล่งข่าวที่หลากหลาย และมีแนวโน้มแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงด้วย ปัจจัยทางประชากรมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับข่าวสารบ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยทางการศึกษา อาชีพ และรายได้

เสนห์ นนทะโชติ (2526) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชนบทไทย บ้านวังคล้า อ.เสิงสาง จ.นครราชสีมา พบว่าผู้มีระดับการสื่อสารการเมืองสูง มีแนวโน้มจะมีระดับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองค่อนข้างสูงกว่าผู้มีระดับการสื่อสารทางการเมืองต่ำ บุคคลที่ใช้ช่องทางการเปิดรับสื่อมวลชนในการรับข่าวสารทางการเมือง มีแนวโน้มที่จะมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง สูงกว่าผู้ใช้ช่องทางสื่อสารระหว่างบุคคล ผู้ที่มีระดับการสื่อสารทางการเมืองสูงมีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมทางการเมืองด้วยสำนึกตนเอง ขณะที่ผู้มีระดับการสื่อสารทางการเมืองค่อนข้างต่ำ มักเข้าร่วมทางการเมืองโดยการชักจูงระดมพลังจากผู้อื่น และผู้ที่เปิดรับสื่อมวลชนสูงกว่าการสื่อสารระหว่างบุคคลจะเข้าร่วมทางการเมืองด้วยสำนึกของตนเอง ต่างกับผู้ที่ได้รับข่าวสารจากการสื่อสารระหว่างบุคคลสูงกว่าสื่อมวลชน และจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการชักจูงระดมพลังของผู้อื่น

ชัยวัฒน์ รัฐขจร (2521) ทำการศึกษาเรื่อง ความเข้าใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชน อ.เมือง จ.ชลบุรี พบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระดับพอใช้ และมีความกระตือรือร้น ในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง และการปกครองค่อนข้างต่ำ เพศมีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระดับพอใช้ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการปกครอง โดยพบว่าเพศชายมีความรู้ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง ระดับการศึกษา มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการปกครอง โดยผู้ที่มีการศึกษาที่สูงขึ้นจะมีความรู้ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ

เสรี วงษ์มณฑา (2521) สำรวจความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์และเชียงใหม่ จำนวน 640 คน ในปี 2520 สรุปได้ว่า นักศึกษาไทยในปัจจุบัน (2520)
ให้ความสนใจการเมืองมากกว่าสมัยก่อน แหล่งข่าวสารทางการเมืองที่สำคัญ ได้แก่ หนังสือพิมพ์
และสิ่งพิมพ์อื่นๆ นักศึกษาที่เปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน จะมีแนวโน้มที่จะตระหนัก
ถึงความสำคัญของการเมืองมากตามด้วย การสื่อสารระหว่างบุคคล เช่น ระหว่างเพื่อน และญาติมี
ผลต่อความสนใจ และการเรียนรู้ทางการเมืองของนักศึกษามาก กลุ่มนักศึกษาที่ฝึกฝัลัทธิเสรีนิยม
มีแนวโน้มที่จะใช้การสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นสื่อกลาง และแหล่งข่าวสารมากกว่าใช้การสื่อสาร
มวลชน นักศึกษาต้องการเรียนรู้ทางการเมืองมากขึ้น เพราะมีความรู้สึกถูกละทิ้งจากระบบการ
เมืองการปกครอง โดยที่นักศึกษาเหล่านี้มิได้แสวงหาทางออกด้วยวิธีนี้โลก แต่กลับมุ่งแสวงหาข้อ
เท็จจริงทางการเมืองเพิ่มขึ้น โดยอาศัยสื่อต่างๆ ทั้งการสื่อสารระหว่างบุคคล และสื่อมวลชน เพื่อ
ให้รู้รายละเอียด และเข้าใจปัญหาทางการเมืองดีขึ้น และผ่อนคลายความรู้สึกกดดัน อันเป็นการใช้
สื่อเพื่อสร้างประโยชน์ และความพึงพอใจของบุคคล

เดเนียล เลินเนอร์ (Daniel Lerner, 1976) พบว่าการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจาก
สื่อมวลชนมีส่วนช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจของบุคคล และอาจมีส่วนช่วยกระตุ้นให้ประชาชน
เกิดความสนใจเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น

ความแตกต่างกันในเรื่องอายุ จากการศึกษาของ C.Maple, (1933 :176-187) และ I.L.
Janis and D. Rife (1959,121-137.) ได้ผลสรุปว่า การชักจูงจิตใจ หรือโน้มน้าวจิตใจของคนจะ
ยากขึ้นตามอายุของคนที่ยิ่งกว่านั้นยังมีการศึกษาพบว่า คนหนุ่มสาวนั้นจะเป็นผู้ที่ยึดถืออุดมการณ์
มองโลกในแง่ดี และจิตใจไม่มั่นคงมากกว่าคนชรา ในขณะที่คนชราจะมีความเป็นคนหัวรั้น และมีความ
ระมัดระวังกว่าคนหนุ่มสาว

Thinapan Nakata. (1958 : 139-237.) ได้ศึกษาทัศนคติทางการเมือง กับการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองของนักศึกษาพบว่า โดยทั่วไปบุคคลที่มีทัศนคติแบบอำนาจนิยม ชอบสภาพแวดล้อมที่
มีสถานะชัดเจน และมั่นคง ซึ่งยอมรับว่าคนจะต้องเชื่อฟังผู้ที่อยู่เหนือกว่า และเชื่อฟังคำสั่งโดย
ปราศจากการท้าทาย พวกเขามีส่วนร่วมในการออกเสียงเลือกตั้ง และการรณรงค์น้อย

จริญญา เจริญสุขใส (2539) ได้ศึกษาเรื่องการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง วัฒนธรรม
ทางการเมืองกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชนในกรุงเทพมหานครพบว่าปัจจัยทาง
ประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในงานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอบเขตประชากร

ลักษณะประชากรที่ทำการศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้ คือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งอายุ 18 ปีขึ้นไปเฉพาะผู้ที่มิถุมิถุมีถิ่นที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 3,849,522 คน (ที่มา : กองปกครอง และทะเบียนสำนักปลัดกรุงเทพมหานคร ณ. วันที่ 29 เมษายน 2543)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 400 คน โดยใช้เกณฑ์กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตาราง Yamane จากค่าความเชื่อมั่นที่ 95% กลุ่มตัวอย่างที่เลือกจะมีค่าความคลาดเคลื่อนจากความจริงมาตรฐานคือ ไม่มากกว่า หรือน้อยกว่า 5% หรือ $(E = 0.05)$

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบจำกัดโควตา (Quota Sampling) โดยตั้งขนาดของกลุ่มตัวอย่างไว้ที่ 400 คน จากนั้นกระจายสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่จะเป็นตัวแทนของแต่ละเขต โดยยึดตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละเขตของกรุงเทพมหานครที่มี 50 เขต โดยจะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยวิธี Random (จับสลาก) โดยเลือกเอาพื้นที่ตัวอย่างทั้งหมด 10 เขต ๆ ละ 40 คน จากพื้นที่เขตปกครองของกรุงเทพมหานคร 50 เขต ซึ่งได้แก่ เขตจตุจักร , เขตบางกะปิ , เขตบางพลัด , เขตพระนคร , เขตสวนหลวง , เขตสะพานสูง , เขตพญาไท , เขตวังทองหลาง , เขตยานนาวา และ เขตคลองเตย โดยเกณฑ์ที่ใช้เลือกกลุ่มตัวอย่างแต่ละเขต จะใช้เกณฑ์ของเพศ อายุ และอาชีพเพื่อให้ครอบคลุมประชากรทุกประเภทตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จนได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์เขตละ 40 ราย ซึ่งจะทำให้ได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด $40 \times 10 = 400$ ชุดครบตามความต้องการ ส่วนวิธีการให้ได้มาซึ่งตัวอย่างของประชากรในแต่ละเขต ใช้วิธีเก็บข้อมูลแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยเก็บจากตามสถานที่ราชการ สถานศึกษา สถานที่ทำงาน ศูนย์การค้า ซึ่งระเบียบวิธีวิจัยที่กำหนดไว้จากจำนวนตัวอย่างประชากรที่ทำการศึกษา โดยระดับความเชื่อมั่นที่ 95% จำนวนตัวอย่างที่ต้องการคือ

400 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยการกรอกข้อมูลให้ผู้ตอบกรอกด้วยตนเอง ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา เอกสาร แนวความคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Close-ended Questionnaire) และแบบสอบถามแบบปลายปิด (Open Questionnaire) โดยแบ่งออกเป็น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ อาชีพ

ตอนที่ 2 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ตอนที่ 3 คำถามในเรื่องความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ตอนที่ 5 ความสนใจทางการเมือง และ การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตอนที่ 6 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถามดังต่อไปนี้ คือ

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ใช้วัดตัวแปรต่าง ๆ ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาเนื้อหาของแบบสอบถามให้ได้คำถามที่สามารถสื่อความหมายได้ตรงกัน ระหว่างผู้วิจัย และผู้ตอบแบบสอบถาม และผู้เชี่ยวชาญด้านระเบียบวิธีวิจัย

2. การทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 ราย โดยการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นเป็นรายข้อ (Item Analysis) โดยวิธีหาความสอดคล้องภายใน (Consistency Method) โดยใช้สูตรของ Pearson Product Moment Correlation Coefficient และหาความเชื่อมั่นรวมโดยใช้วิธีการของ Cronbrach (Cronbrach's Coefficiency Alpha) ปรากฏว่าได้ค่า ALPHA เท่ากับ 0.8376

ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย

ตัวแปรอิสระ

1. คุณลักษณะด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ

2. สื่อ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์
3. คำถามในเรื่องความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้งก่อตั้งขึ้นเพื่อจัดการเลือกตั้งทุกระดับ เช่น สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
4. คำถามเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง ช่วยพัฒนา และแก้ไขปัญหาระบบการเมืองไทยให้ดีขึ้น
5. กิจกรรมทางการเมือง เช่น การฟังปราศรัย การลงคะแนนเสียง การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

ตัวแปรตาม

1. การรับรู้ หมายถึง การเปิดรับข่าวสารของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง
2. ความสนใจทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมือง

การวัดค่าตัวแปร

การวัดค่าตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ได้แก่

1. การวัดตัวแปรคุณลักษณะของประชากรด้านเศรษฐกิจ และสังคม ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
2. การวัดตัวแปรด้านการเปิดรับข่าวสารจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง
 - 2.1 บ่อยมาก ใต้ 5 คะแนน
 - 2.2 บ่อย ใต้ 4 คะแนน
 - 2.3 พอสมควร ใต้ 3 คะแนน
 - 2.4 นาน ๆ ครั้ง ใต้ 2 คะแนน
 - 2.5 ไม่เคยเลย ใต้ 1 คะแนน

ซึ่งในการพิจารณาเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของการให้คะแนนในการแบ่งระดับของการเปิดรับข่าวสารผู้วิจัยได้กำหนดไว้ดังนี้

1.00-2.35	มีการเปิดรับข่าวสารในระดับต่ำ
2.36-3.71	มีการเปิดรับข่าวสารในระดับกลาง
3.72-5.00	มีการเปิดรับข่าวสารในระดับสูง

3. การวัดตัวแปรความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

3.1 ตอบคำถามถูกต้อง	ใต้ 1 คะแนน
---------------------	-------------

3.2 ตอบคำถามผิด ได้ 0 คะแนน

ซึ่งในการพิจารณาเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของการให้คะแนน ในการแบ่งระดับความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งผู้วิจัยได้กำหนดไว้ดังนี้

- 1-3 มีความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งระดับต่ำ
- 4-6 มีความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งระดับปานกลาง
- 7-10 มีความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งระดับสูง

4. ข้อความที่ใช้วัดทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยให้กลุ่มตัวอย่างเลือกแสดงความคิดเห็น ผู้วิจัยแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนออกเป็น 5 ระดับ คือ

- 4.1 เห็นด้วยอย่างยิ่ง หากตอบข้อนี้ในข้อความที่เป็นบวก จะได้ 5 คะแนน
สำหรับข้อความที่เป็นลบ จะได้ 1 คะแนน
- 4.2 เห็นด้วย หากตอบข้อนี้ในข้อความที่เป็นบวกจะได้ 4 คะแนน
สำหรับข้อความที่เป็นลบ จะได้ 2 คะแนน
- 4.3 ไม่แน่ใจ จะได้ 3 คะแนน
- 4.4 ไม่เห็นด้วย หากตอบข้อนี้ในข้อความที่เป็นบวกจะได้ 2 คะแนน
สำหรับข้อความที่เป็นลบ จะได้ 4 คะแนน
- 4.5 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งหากตอบข้อนี้ในข้อความที่เป็นบวกจะได้ 1 คะแนน
สำหรับข้อความที่เป็นลบ จะได้ 5 คะแนน

ซึ่งในการพิจารณาเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของการให้คะแนนในการแบ่งระดับของทัศนคติผู้วิจัยได้กำหนดไว้ดังนี้

- 1.00-2.35 มีทัศนคติต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งในแง่ลบ
- 2.36-3.71 มีทัศนคติต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นกลาง
- 3.72-5.00 มีทัศนคติต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งในแง่บวก

อธิบายผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. ในกรณีที่ตอบว่าเห็นด้วยอย่างยิ่งและเห็นด้วยแสดงว่าผู้ตอบมีทัศนคติโน้มเอียงในทางบวก

2. ในกรณีที่ตอบว่าไม่แน่ใจ แสดงว่าผู้ตอบไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องนั้น

3. ในกรณีที่ตอบว่าไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และไม่เห็นด้วยแสดงว่าผู้ตอบมีทัศนคติโน้มเอียงในทางลบ

5 .การวัดตัวแปรด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองและความสนใจทางการเมือง โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5.1 ความสนใจทางการเมือง

5.1.1 บ่อย	ได้	4	คะแนน
5.1.2 บางครั้ง	ได้	3	คะแนน
5.1.3 นาน ๆ ที	ได้	2	คะแนน
5.1.4 ไม่เคย	ได้	1	คะแนน

ซึ่งในการพิจารณาเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของการให้คะแนนในการแบ่งระดับของความสนใจทางการเมืองผู้วิจัยได้กำหนดไว้ดังนี้

1.00-2.00	มีความสนใจในระดับต่ำ
2.01-3.00	มีความสนใจในระดับปานกลาง
3.01-4.00	มีความสนใจในระดับสูง

5.2 การมีส่วนร่วมทางการเมือง

5.2.1 ไปทุกครั้ง	ได้	3	คะแนน
5.2.2 ไปบางครั้ง	ได้	2	คะแนน
5.2.3 ไม่ไป	ได้	1	คะแนน

ซึ่งในการพิจารณาเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของการให้คะแนนในการแบ่งระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองผู้วิจัยได้กำหนดไว้ดังนี้

1.00-1.66	มีส่วนร่วมในระดับต่ำ
1.67-2.32	มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
2.33-3.00	มีส่วนร่วมในระดับสูง

การวิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูล

ในส่วนของการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามหลังจากที่ทำการเก็บข้อมูลภาคสนามเสร็จ และสามารถเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้ครบ 400 ชุด ซึ่งเป็นข้อมูลที่สมบูรณ์ข้อมูลที่สมบูรณ์ จากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลดังนี้

ผู้วิจัยทำแบบสอบถามทั้ง 400 ชุด มาทำการลงรหัส (coding) เปลี่ยนสภาพของข้อมูลให้อยู่ในรูปของสัญลักษณ์ที่เครื่องคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และการทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยได้ใช้สถิติวิเคราะห์ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1. สถิติเชิงพรรณนา (Description Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน Standard Deviation (S.D.) เพื่ออธิบายตัวแปรเกี่ยวกับข้อมูล

ทั่วไป เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ และการเปิดรับสื่อมวลชน

2. ใช้ T-Test และ F-Test เพื่อทดสอบสมมติฐานหาความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อ
คณะกรรมการการเลือกตั้งที่ระดับนัยสำคัญ $= .05$

3. ค่า Correlation เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยวิธีของ เพียร์สัน (Pearson)
ถ้าค่า Signification น้อยกว่า $.05$ จะยอมรับสมมติฐานหลัก

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในการศึกษาความสนใจทางการเมืองเกี่ยวกับการรับรู้ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครต่อบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการวิจัยโดยแบ่งออกเป็นหัวข้อตามลำดับต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ตอนที่ 3 ความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ตอนที่ 4ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ตอนที่ 5 ความสนใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตอนที่ 6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากกลุ่มตัวอย่างของผู้มีสิทธิเลือกตั้งอายุ 18 ปีขึ้นไป เฉพาะผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ได้จำแนกลักษณะข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	207	52.0
หญิง	193	48.0
รวม	400	100

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีเพศชาย จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 52.0 และเพศหญิง จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 48.0

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
18 – 20 ปี	39	10.0
21 – 30 ปี	205	51.0
31 – 40 ปี	94	24.0
41 – 50 ปี	42	11.0
50 ปีขึ้นไป	17	4.0
รวม	400	100

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุอยู่ระหว่าง 21 – 30 ปี จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 51.0 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 24.0 อายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0 อายุระหว่าง 18 – 20 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 และ อายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มัธยมศึกษา	60	15.0
ปวช. / ปวส.	85	21.0
ปริญญาตรี	228	57.0
สูงกว่าปริญญาตรี	27	7.0
รวม	400	100

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 57.0 รองลงมา คือ ระดับปวช. / ปวส. จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 60 คน คิดเป็น ร้อยละ 15.0 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ข้าราชการ	91	23.0
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	44	11.0
ลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน	144	36.0
ประกอบธุรกิจส่วนตัว/อาชีพอิสระ	22	6.0
นักเรียน/นิสิต นักศึกษา	93	23.0
อื่นๆ	6	1.0
รวม	400	100

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ประกอบด้วยอาชีพลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36.0 รองลงมา คือ นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 ข้าราชการ จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0 ประกอบธุรกิจส่วนตัว/อาชีพอิสระ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 และอื่นๆ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	64	16.0
5,001 – 10,000 บาท	131	33.0
10,001 – 15,000 บาท	79	20.0
15,001 – 20,000 บาท	45	11.0
20,001 บาท ขึ้นไป	81	20.0
รวม	400	100

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีรายได้อยู่ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 รองลงมา คือ มีรายได้ 20,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 อยู่ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 และ อยู่ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0

ตอนที่ 2 ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง

จากการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบถึงระดับ และประเภทของสื่อที่กลุ่มตัวอย่างใช้เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งมากที่สุด

ตารางที่ 6 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของสื่อที่ใช้ในการรับ ข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยเรียงลำดับดังนี้

สื่อ	ระดับของสื่อที่ใช้ในการรับข่าวสาร					ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับของสื่อที่ใช้ในการรับข่าวสาร	
	บ่อยมาก	บ่อย	พอสมควร	นานๆ ครั้ง	ไม่เคย				
โทรทัศน์	209 (52.0)	116 (29.0)	64 (16.0)	11 (3.0)	0	4.3	0.8	สูง	
หนังสือพิมพ์	107 (27.0)	155 (39.0)	110 (27.0)	28 (7.0)	0	3.9	0.9	สูง	
วิทยุ	50 (12.0)	118 (30.0)	142 (35.0)	79 (20.0)	11 (3.0)	3.3	1.0	ปานกลาง	
บุคคลในครอบครัว/เพื่อน	24 (6.0)	97 (24.0)	150 (38.0)	100 (25.0)	29 (7.0)	3.0	1.0	ปานกลาง	
ป้ายประชาสัมพันธ์	36 (9.0)	70 (18.0)	130 (32.0)	107 (27.0)	57 (14.0)	2.8	1.2	ปานกลาง	
ป้ายโฆษณากลางแจ้ง	31 (8.0)	80 (20.0)	123 (31.0)	92 (23.0)	74 (18.0)	2.8	1.2	ปานกลาง	
โปสเตอร์	29 (7.0)	60 (15.0)	115 (29.0)	123 (31.0)	73 (18.0)	2.6	1.2	ปานกลาง	
แผ่นพับ/ใบปลิว	27 (7.0)	55 (14.0)	99 (24.0)	144 (36.0)	75 (19.0)	2.5	1.1	ปานกลาง	
เพลงรณรงค์การเลือกตั้ง	9 (2.0)	33 (9.0)	113 (28.0)	177 (44.0)	68 (17.0)	2.4	0.9	ต่ำ	
นิตยสาร	4 (1.0)	33 (8.0)	106 (27.0)	171 (43.0)	86 (21.0)	2.3	0.9	ต่ำ	
รถกระจายเสียง	7 (1.0)	44 (11.0)	91 (23.0)	143 (36.0)	115 (29.0)	2.2	1.0	ต่ำ	
อินเตอร์เน็ต	6 (1.0)	33 (8.0)	78 (20.0)	132 (33.0)	151 (38.0)	2.0	1.0	ต่ำ	
จดหมายส่งถึงบ้าน	2 (0.0)	15 (4.0)	51 (13.0)	141 (35.0)	191 (48.0)	1.7	0.9	ต่ำ	
เจ้าหน้าที่	1 (0.0)	18 (5.0)	43 (11.0)	121 (30.0)	217 (54.0)	1.7	0.9	ต่ำ	
อาสาสมัคร	0	5 (1.0)	31 (8.0)	76 (19.0)	288 (72.0)	1.4	0.7	ต่ำ	
						รวม	2.6	0.6	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่าสื่อที่กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครใช้ในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งบ่อยมาก 3 อันดับแรกได้แก่โทรทัศน์จำนวนร้อยละ 52.0 หนังสือพิมพ์จำนวนร้อยละ 27.0 และวิทยุจำนวนร้อยละ 12.0 ตามลำดับ ส่วนสื่อที่กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งไม่เคยใช้ในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งเลยได้แก่สื่ออาสาสมัครจำนวนร้อยละ 72.0 เจ้าหน้าที่จำนวนร้อยละ 54.0 และจดหมายส่งถึงบ้านจำนวนร้อยละ 48.0 และในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งนั้นมีระดับของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 ความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ตารางที่ 7 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

คำถาม	จำนวน(คน)	
	ตอบถูก	ตอบผิด
พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา	211 (53.0)	189 (47.0)
คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรที่มีอำนาจอิสระ ไม่ขึ้นอยู่กับหน่วยราชการใด หน่วยราชการหนึ่ง และมิถูกหมายรองรับอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง	359 (90.0)	41 (10.0)
คณะกรรมการการเลือกตั้งก่อตั้งขึ้นเพื่อจัดการเลือกตั้งทุกระดับ เช่น วุฒิสมาชิก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น	274 (68.0)	126 (32.0)
คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่ง หรือทุกหน่วยเลือกตั้ง หรือสั่งให้มีการนับคะแนนใหม่ได้ ถึงแม้ไม่มีหลักฐาน หรือ เหตุอันควรเชื่อได้ว่า การเลือกตั้งในหน่วยนั้นๆ มิได้เป็นไปโดยสุจริต และเที่ยงธรรม	203 (51.0)	197 (49.0)
คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่มีอำนาจสั่งการให้ส่วนราชการหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และราชการส่วนท้องถิ่นให้ความร่วมมือในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	212 (53.0)	188 (47.0)
คณะกรรมการการเลือกตั้งมีจำนวน 6 คน ประกอบด้วยประธาน 1 คน และคณะกรรมการการเลือกตั้ง 5 คน	144 (36.0)	256 (64.0)
คณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้จังหวัดละไม่เกิน 11 คน	231 (58.0)	169 (42.0)
นายธีรศักดิ์ ทรนงบุตร เป็นเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง	186 (47.0)	214 (53.0)
สำนักงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งปัจจุบันอยู่ที่อาคารรัฐสภา	248 (62.0)	152 (38.0)
วาระในการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งชุดปัจจุบันคือ 7 ปี	259 (65.0)	141 (35.0)

ตารางที่ 8 แสดงคะแนนของการตอบคำถามของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานคร

คะแนน	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง(คน)	ระดับความเข้าใจ
1 – 3	25	ต่ำ
4 – 6	231	ปานกลาง
7 – 10	144	สูง

จากตารางที่ 7 และ 8 แสดงให้เห็นว่าผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานคร มีความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งในเรื่อง“คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรที่มีอำนาจอิสระไม่ขึ้นอยู่ภายใต้อำนาจของหน่วยงานราชการใดหน่วยงานราชการหนึ่งและมีกฎหมายรองรับอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง”มากที่สุดจำนวนร้อยละ 90.0 ส่วนเรื่องที่มีความเข้าใจน้อยที่สุดคือ“คณะกรรมการการเลือกตั้งมีจำนวน 6 คน ประกอบด้วยประธาน 1 คน และคณะกรรมการการเลือกตั้ง 5 คน” จำนวนร้อยละ 36.0 และหากคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานได้เท่ากับ 5.8 และ 1.6 ตามลำดับ แสดงว่าผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครมีความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 4ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ผลการวิจัยในเรื่องทัศนคติที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมีผลดังนี้

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนร้อยละค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประเด็นความเห็น	ระดับของทัศนคติ					ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับของทัศนคติ
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย			
คณะกรรมการการเลือกตั้งช่วยพัฒนาและแก้ไขปัญหาระบบการเมืองไทยให้ดีขึ้น	81 (20.0)	207 (52.0)	97 (24.0)	14 (4.0)	1 (0.0)	3.9	0.8	แง่บวก
คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถช่วยลดการทุจริตการเลือกตั้งได้	78 (20.0)	185 (46.0)	98 (25.0)	36 (9.0)	3 (0.0)	3.8	0.9	แง่บวก
อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีมากไป	8 (2.0)	67 (17.0)	199 (50.0)	114 (28.0)	12 (3.0)	3.1	0.8	เป็นกลาง
คณะกรรมการการเลือกตั้งมีความซื่อสัตย์และเที่ยงธรรมกว่าหน่วยงานอื่นที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	40 (10.0)	123 (31.0)	197 (49.0)	34 (9.0)	6 (1.0)	3.4	0.8	เป็นกลาง
การเลือกตั้งบ่อยครั้งทำให้ประชาชนเสียเวลา	171 (43.0)	117 (29.0)	38 (10.0)	60 (15.0)	14 (3.0)	2.1	1.2	แง่ลบ

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ประเด็นความเห็น	ระดับของทัศนคติ					ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับของทัศนคติ
	เห็นด้วยอย่างซึ้ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วยอย่างซึ้ง	ไม่เห็นด้วย			
คณะกรรมการการเลือกตั้งมีความสามารถและประสบการณ์เหมาะสมกับตำแหน่ง	31 (8.0)	150 (37.0)	191 (48.0)	21 (5.0)	7 (2.0)	3.4	0.8	เป็นกลาง
คณะกรรมการการเลือกตั้งขาดความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ในการจัดการเลือกตั้ง	20 (5.0)	104 (26.0)	197 (50.0)	66 (16.0)	13 (3.0)	2.9	0.9	เป็นกลาง
คณะกรรมการการเลือกตั้งมีความเด็ดขาดในการตัดสินใจตัดสินคดีของผู้สมัครรับเลือกตั้ง	39 (10.0)	160 (40.0)	151 (38.0)	44 (11.0)	6 (1.0)	3.5	0.9	เป็นกลาง
การประชาสัมพันธ์ของคณะกรรมการการเลือกตั้งขาดประสิทธิภาพทำให้สังคมไม่ตื่นตัวในการเลือกตั้ง	46 (12.0)	157 (39.0)	92 (23.0)	96 (24.0)	9 (2.0)	2.7	1.0	เป็นกลาง
การดำเนินงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อให้เกิดปัญหาข้อกฎหมายที่สำคัญ และกระทบต่อระบบสถาบันทางการเมืองของประเทศอยู่บ่อยครั้ง	21 (5.0)	105 (26.0)	166 (42.0)	100 (25.0)	8 (2.0)	2.9	0.9	เป็นกลาง
การให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งน้อยเกินไป	52 (13.0)	189 (47.0)	96 (24.0)	58 (15.0)	5 (1.0)	2.4	0.9	เป็นกลาง
คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นชนกลุ่มคนรุ่นเก่าไม่ทันสมัย และมีการบริหารงานซ้ำ	23 (6.0)	112 (28.0)	158 (40.0)	90 (22.0)	17 (4.0)	2.9	1.0	เป็นกลาง
			รวม			3.1	0.4	เป็นกลาง

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งมีทัศนคติเป็นกลาง โดยมีทัศนคติเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งแง่บวก ในเรื่อง คณะกรรมการการเลือกตั้งช่วยพัฒนาและแก้ไขปัญหาระบบการเมืองไทยให้ดีขึ้นมากที่สุดจำนวนร้อยละ 20.0 ส่วนทัศนคติแง่ลบที่ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งมีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมากที่สุด ได้แก่ การจัดการเลือกตั้งที่บ่อยครั้งเกินไปทำให้ประชาชนเสียเวลา จำนวนร้อยละ 43.0

ตอนที่ 5 ความสนใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ผลการวิจัย ในเรื่องความสนใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง มีผลดังนี้

ตารางที่ 10 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสนใจทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ในกรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

กิจกรรม	ระดับการเข้าร่วมกิจกรรม				ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับของความสนใจทางการเมือง
	บ่อย	บางครั้ง	นานๆที	ไม่เคย			
ชอบติดตามข่าวสารการเมือง	168 (42.0)	178 (44.0)	47 (12.0)	7 (2.0)	3.3	0.7	สูง
ให้ความสนใจความเคลื่อนไหวของนักการเมือง	131 (33.0)	197 (49.0)	55 (14.0)	17 (4.0)	3.1	0.8	สูง
พูดคุยเรื่องการเมืองกับเพื่อนๆ เสมอ	83 (21.0)	159 (40.0)	125 (31.0)	33 (8.3)	2.7	0.9	ปานกลาง
ชอบฟังปราศรัย หาเสียง	28 (7.0)	89 (22.0)	123 (31.0)	160 (40.0)	2.0	1.0	ต่ำ
มักไปร่วมฟังอภิปรายทางการเมือง	8 (2.0)	48 (12.0)	88 (22.0)	256 (64.0)	1.5	0.8	ต่ำ
รวม					2.5	0.6	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานคร มีความสนใจทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ กิจกรรมทางการเมืองที่มักจะทำอยู่บ่อยๆ คือ การติดตามข่าวสารบ้านเมือง จำนวน 168 คิดเป็นร้อยละ 42.0 การให้ความสนใจกับการเคลื่อนไหวของนักการเมือง จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 และการพูดคุยเรื่องการเมืองกับเพื่อนๆ จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0

ตารางที่ 11 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ในกรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกตั้ง	การไปเลือกตั้ง			ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมือง
	ไปทุกครั้ง	ไปบ้าง	ไม่ไป			
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	303 (76.0)	68 (17.0)	29 (7.0)	2.7	0.6	สูง
สมาชิกวุฒิสภา	278 (69.0)	84 (21.0)	38 (10.0)	2.6	0.7	สูง
ระดับท้องถิ่น	157 (39.0)	125 (31.0)	118 (30.0)	2.1	0.8	ปานกลาง
รวม				2.5	0.6	สูง

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครมีส่วนร่วมในทางการเมืองอยู่ในระดับสูงกล่าวคือ มีการไปเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกครั้ง จำนวน 303 คิดเป็นร้อยละ 76.0 ไปเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา จำนวน 278 คน คิดเป็นร้อยละ 69.0 ไปเลือกตั้งระดับท้องถิ่น จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 39.0

ตอนที่ 6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ในส่วนของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น ในแบบสอบถามผู้วิจัยได้ทำเป็นคำถามในลักษณะปลายเปิดเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ ซึ่งมีผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะกลับมาเป็นจำนวนทั้งสิ้น 353 ชุด และไม่แสดงความคิดเห็นใดๆ อีกจำนวน 47 ชุด ซึ่งผู้วิจัยนำมารวบรวมไว้หลายประเด็นที่น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการเลือกตั้งในอนาคตดังนี้

ส่วนที่ 1 ความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งสรุปความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

1. ช่วยพัฒนาการเลือกตั้งในประเทศไทยให้ดีขึ้น
2. คู่มือการเลือกตั้งในทุกระดับให้บริสุทธิ์ และเที่ยงธรรมมากที่สุด
3. อยากให้มีความเด็ดขาด อย่าเห็นแก่พวกพ้อง ขอให้ทำงานอย่างตรงไปตรงมา ให้ความยุติธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เขาทำถูกต้อง
4. ทำงานด้วยความเป็นกลาง ซื่อสัตย์ สุจริต ทำงานเพื่อประเทศชาติอย่าง

จริงจังและจริงใจ

5. มีความรู้ ความสามารถ
6. ทำงานอย่างเป็นอิสระ
7. ช่วยควบคุมระบบการเมืองให้โปร่งใส มีประสิทธิภาพมากขึ้น
8. กกต. ควรจะวางตัวเป็นกลาง และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ ยุติธรรม และ

ไม่เกรงกลัวอิทธิพลใดๆ

จากความคิดเห็นดังกล่าว สรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งส่วนใหญ่ คาดหวังที่จะให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทำงานด้วยทำงานด้วยความเป็นกลาง ซื่อสัตย์ สุจริต จำนวน 257 คน คิดเป็นร้อยละ 73.0 คาดหวังที่จะให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพัฒนาระบบการเลือกตั้งในประเทศไทยให้ดีขึ้น มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 2 ข้อควรปรับปรุง แกไขของคณะกรรมการการเลือกตั้งสรุปได้ดังนี้

1. ผู้ที่เข้ามาทำหน้าที่ ต้องมีความซื่อสัตย์ เทียงตรง มีความรู้ประสบการณ์ในการจัดการได้เป็นอย่างดี
2. มีความเด็ดขาด
3. การชื่อเสียงของผู้แทน
4. ให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเลือกตั้งให้มากขึ้น และทำความเข้าใจกับประชาชนให้ดีกว่าทุกครั้งที่ผ่านมา
5. อยากให้กกต. ช่วยรณรงค์ประชาสัมพันธ์หน้าที่ของกกต. ต่อประชาชนให้มากกว่านี้เพื่อให้ประชาชนเข้าใจในระบบงาน
6. พัฒนาคณากรให้มีความรู้ ความเข้าใจให้มากขึ้น
7. ควรเพิ่มจำนวนบุคลากรให้มากขึ้น และทำงานให้รวดเร็วกว่าเดิม
8. แดงผลการปฏิบัติงานและปัญหาในการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ
9. ความรวดเร็วในการทำงาน การให้ข้อมูลที่ชัดเจนแก่ประชาชน
10. ควรมีแหล่งข้อมูลข่าวสารมากกว่านี้
11. ปรับปรุงระบบการเลือกตั้งให้มีประสิทธิภาพ ไม่ล่าช้า
12. ให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยเลือกตั้งให้เข้าใจและสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ถูกต้อง
13. เร่งดำเนินการสอบผู้ที่กระทำทุจริตการเลือกตั้งและประกาศผลโดยเร็วที่สุด
14. ควรวางแผนการนับคะแนนให้รัดกุมกว่าเดิม
15. ใช้มาตรการอย่างเด็ดขาดในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง เพื่อจะได้ไม่มีการเลือกตั้งใหม่หลายรอบ

สรุปข้อควรปรับปรุงได้จากกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งส่วนใหญ่ว่าต้องการให้คณะกรรมการการเลือกตั้งปรับปรุง แก้ไข คือ ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเลือกตั้งให้มากขึ้น จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 เพิ่มความเด็ดขาดในการปฏิบัติงาน จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 รณรงค์ประชาสัมพันธ์หน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ประชาชนทราบ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจในระบบงาน จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจให้มากขึ้น เพื่อจะได้ไม่มีการเลือกตั้งใหม่หลายรอบ จำนวน 32 คิดเป็นร้อยละ 9.0 แลงผลการปฏิบัติงานและปัญหาในการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 และวางแผนการนับคะแนนให้รัดกุมกว่าเดิม จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

1. คณะกรรมการการเลือกตั้งอย่าได้ทุจริตเอง
2. ประชาสัมพันธ์มากกว่านี้
3. ให้กระทรวงศึกษาธิการเลือกตั้งไว้ในหลักสูตร การเรียนการสอน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษา หรืออุดมศึกษา
4. ให้ความรู้แก่ประชาชนมากขึ้น
5. ควรมีวิธีการในการจัดการเลือกตั้งให้สำเร็จโดยเร็ว และควรเพิ่มบทลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดพบ. เลือกตั้งโดยเฉพาะ ตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมืองที่ผู้สมัครสังกัด
6. เลื่อนคนที่ได้อันดับถัดไปขึ้นมา ดีกว่าที่จะจัดการเลือกตั้งใหม่
7. คณะกรรมการการเลือกตั้งควรมีความรู้ ความเข้าใจ ทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
8. กกด. ควรมีการวางแผนการจัดการเลือกตั้งให้รัดกุมมากขึ้น การนับคะแนนเสี่ยงมีการอบรมวิธีการนับคะแนนให้มีความเข้าใจที่ตรงกัน
9. อยากให้ประชาชนมีสิทธิในการตรวจสอบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ว่าเป็นพวกพรรคใดหรือเปล่า
10. ประชาสัมพันธ์ข่าวสารและประโยชน์ของการมีส่วนร่วมด้านการเมืองของประชาชนปลูกฝังเยาวชนให้เกิดความตื่นตัวและสร้างสรรค์กิจกรรมการเมืองเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสรับรู้และเต็มใจให้ความร่วมมือ
11. อยากให้มีการดำเนินการลงโทษทางกฎหมายอย่างรุนแรงต่อผู้ทุจริตในการเลือกตั้งและกกด. ที่ทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่
12. ควรกำหนดบทลงโทษให้นักแก่เจ้าหน้าที่ผู้ทำการควบคุมหน่วยเลือกตั้ง และเจ้าหน้าที่ในการเลือกตั้งเพื่อไม่ให้มีการทุจริต
13. เพิ่มงบประมาณในการจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ ในหน่วยเลือกตั้ง ให้มีความรู้

ความเข้าใจในการเลือกตั้ง

14. ให้ประชาสัมพันธ์ข่าวสารในการเลือกตั้งในสื่อโทรทัศน์และอื่นๆ ให้มากขึ้น
15. ไม่ควรจะนำข้าราชการมาเป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยเลือกตั้งทั้งหมด
16. เปิดสายโทรศัพท์ให้ประชาชนไปร้องเรียนให้มากขึ้น
17. หน่วยงานของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งไม่สนับสนุน

จากข้อเสนอแนะดังกล่าวสรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งส่วนใหญ่เสนอแนะว่าควรมีวิธีการในการจัดการเลือกตั้งให้สำเร็จโดยเร็ว และควรเพิ่มบทลงโทษแก่ผู้กระทำผิด พรบ. เลือกตั้ง โดยเฉพาะ ตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมืองที่ผู้สมัครสังกัด ให้กระทรวงศึกษา บรรจุการเลือกตั้งไว้ในหลักสูตร การเรียนการสอน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ประชสัมพันธ์ข่าวสาร และประโยชน์ของการมีส่วนร่วมด้านการเมืองของประชาชน ปลุกฝังเยาวชนให้เกิดความตื่นตัว และสร้างสรรค์กิจกรรมการเมืองเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสรับรู้และเต็มใจให้ความร่วมมือ ควรมี การวางแผนการจัดการเลือกตั้งให้รัดกุมมากขึ้น การนับคะแนนเสียง มีการอบรมวิธีการนับคะแนน ให้มีความเข้าใจที่ตรงกัน ควรมีแหล่งข้อมูลข่าวสารมากกว่านี้

การทดสอบสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ ปรากฏผลการทดสอบดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ความสนใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ (ซึ่งหมายถึงการเปิดรับข่าวสารของคณะกรรมการการเลือกตั้ง, ความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง) ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีต่อบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ได้แบ่งเป็นสมมติฐานย่อย ดังนี้

สมมติฐานที่ 1.1 ความสนใจทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ความสนใจทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig < 0.05) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ดังแสดงในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 แสดงระดับและความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครกับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ตัวแปร	Pearson Correlation	Sig.
ความสนใจทางการเมือง การเปิดรับข่าวสาร	0.20**	0.000

หมายเหตุ ** หมายถึง มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 1.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (Sig > 0.05) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตารางที่ 13 ตารางที่ 13 แสดงระดับและความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครกับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ตัวแปร	Pearson Correlation	Sig.
การมีส่วนร่วมทางการเมือง การเปิดรับข่าวสาร	0.044	0.375

สมมติฐานที่ 1.3 ความสนใจทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ความสนใจทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครไม่มีความสัมพันธ์กับความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (Sig > 0.05) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตารางที่ 14 ตารางที่ 14 แสดงระดับและความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครกับความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ตัวแปร	Pearson Correlation	Sig.
ความสนใจทางการเมือง ความเข้าใจในบทบาทของ คณะกรรมการการเลือกตั้ง	0.05	0.303

สมมติฐานที่ 1.4 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ความสนใจทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครไม่มีความสัมพันธ์กับความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (Sig > 0.05) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตารางที่ 15 ตารางที่ 15 แสดงระดับและความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครกับความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ตัวแปร	Pearson Correlation	Sig.
การมีส่วนร่วมทางการเมือง ความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง	0.016	0.750

สมมติฐานที่ 1.5 ความสนใจทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ความสนใจทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (Sig > 0.05) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตารางที่ 16 ตารางที่ 16 แสดงระดับและความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครกับทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ตัวแปร	Pearson Correlation	Sig.
ความสนใจทางการเมือง ทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง	0.01	0.820

สมมติฐานที่ 1.6 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (Sig > 0.05) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตารางที่ 17 ตารางที่ 17 แสดงระดับและความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพกับทัศนคติที่มีต่อบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ตัวแปร	Pearson Correlation	Sig.
การมีส่วนร่วมทางการเมือง ความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง	0.006	0.890

สมมติฐานที่ 2 ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรต่างกันมีการเปิดรับ มีความเข้าใจ และมีทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน ในการวิเคราะห์ความแตกต่างได้แบ่งเป็นสมมติฐานย่อย ดังนี้

สมมติฐานที่ 2.1 ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีเพศต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีเพศต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (Sig > 0.05) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตารางที่ 18 ตารางที่ 18 แสดงระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง ของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีเพศแตกต่างกัน

เพศ	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	Sig.
ชาย	207	2.6	0.5	-1.193	0.234
หญิง	193	2.6	0.6		

สมมติฐานที่ 2.2 ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีเพศต่างกันมีความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีเพศต่างกันมีความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (Sig > 0.05) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตารางที่ 19 ตารางที่ 19 แสดงระดับความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีเพศแตกต่างกัน

เพศ	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	Sig.
ชาย	207	5.7	1.6	-0.98	0.328
หญิง	193	5.9	1.6		

สมมติฐานที่ 2.3 ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีเพศต่างกันมีทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีเพศต่างกันมีทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (Sig > 0.05) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตารางที่ 20 ตารางที่ 20 แสดงระดับทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีเพศแตกต่างกัน

เพศ	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	Sig.
ชาย	207	3.1	0.4	-1.194	0.233
หญิง	193	3.1	0.4		

สมมติฐานที่ 2.4 ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (Sig < 0.05) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตารางที่ 21 ตารางที่ 21 แสดงระดับของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีอายุแตกต่างกัน

อายุ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	Sig.
18 – 20 ปี	2.7	0.6	4.72**	0.000
21 – 30 ปี	2.5	0.5		
31 – 40 ปี	2.6	0.5		
41 – 50 ปี	2.9	0.7		
51 ปีขึ้นไป	2.6	0.3		
รวม	2.6	0.6		

หมายเหตุ ** หมายถึง แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากผลการทดสอบสมมติฐานผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีอายุต่างกันมีระดับของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน นำมาเปรียบเทียบกับความแตกต่างเป็นรายคู่ ได้ผลการทดสอบปรากฏในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการเปิดรับข่าวสารของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
ใน กรุงเทพมหานครที่มีอายุต่างกันเป็นรายคู่

อายุ	ค่าเฉลี่ย	อายุ				
		18 – 20 ปี	21 – 30 ปี	31 – 40 ปี	41 – 50 ปี	51 ปีขึ้นไป
18 – 20 ปี	2.7	-	*	-	-	-
21 – 30 ปี	2.5		-	-	*	-
31 – 40 ปี	2.6			-	*	-
41 – 50 ปี	2.9				-	-
51 ปีขึ้นไป	2.6					-

หมายเหตุ * หมายถึง แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 22 ผลการทดสอบรายคู่ของระดับการเปิดรับข่าวสารของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีอายุต่างกัน เป็นดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีอายุระหว่าง 18 – 20 ปี และ 21 – 30 ปี มีระดับการเปิดรับข่าวสารแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ผู้ที่มีอายุระหว่าง 18 – 20 ปี มีระดับการเปิดรับข่าวสารสูงกว่าผู้ที่มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี
2. กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี และ 41 - 50 ปี มีระดับการเปิดรับข่าวสารแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ผู้ที่มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มีระดับการเปิดรับข่าวสารสูงกว่าผู้ที่มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี
3. กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี และ 41 - 50 ปี มีระดับการเปิดรับข่าวสารแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ผู้ที่มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี มีระดับการเปิดรับข่าวสารสูงกว่าผู้ที่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี

สมมติฐานที่ 2.5 ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีอายุต่างกันมีความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีอายุต่างกันมีความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (Sig > 0.05) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ดังแสดงในตารางที่ 23 ตารางที่ 23 แสดงระดับของความเข้าใจในบทบาทคณะกรรมการการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีอายุแตกต่างกัน

อายุ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	Sig.
18 – 20 ปี	5.9	1.5	1.79	0.130
21 – 30 ปี	5.7	1.5		
31 – 40 ปี	6.0	1.4		
41 – 50 ปี	6.2	1.9		
51 ปีขึ้นไป	5.2	1.6		
รวม	5.8	1.6		

สมมติฐานที่ 2.6 ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีอายุต่างกันมีทัศนคติที่มีต่อ
คณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งใน
กรุงเทพมหานครที่มีอายุต่างกันมีทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัย
สำคัญ 0.05 ($Sig > 0.05$) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตารางที่ 24
ตารางที่ 24 แสดงระดับทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือก
ตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีอายุแตกต่างกัน

อายุ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	Sig.
18 – 20 ปี	3.0	0.4	1.57	0.180
21 – 30 ปี	3.1	0.4		
31 – 40 ปี	3.0	0.4		
41 – 50 ปี	3.2	0.5		
51 ปีขึ้นไป	3.1	0.4		
รวม	3.1	0.4		

สมมติฐานที่ 2.7 ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิด
รับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งใน
กรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง
แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ($Sig < 0.05$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตาราง
ที่ 25

ตารางที่ 25 แสดงระดับของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่าง
ที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	Sig.
มัธยมศึกษา	2.4	0.6	2.66*	0.048
ปวช. / ปวส.	2.7	0.6		
ปริญญาตรี	2.6	0.6		
สูงกว่าปริญญาตรี	2.5	0.5		
รวม	2.6	0.6		

หมายเหตุ * หมายถึง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการทดสอบสมมติฐาน ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน นำมาเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ได้ผลการทดสอบปรากฏในตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาต่างกันเป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ระดับการศึกษา			
		มัธยมศึกษา	ปวช. / ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
มัธยมศึกษา	2.4	-	*	-	-
ปวช. / ปวส.	2.7	-	-	-	-
ปริญญาตรี	2.6	-	-	-	-
สูงกว่าปริญญาตรี	2.5	-	-	-	-

หมายเหตุ * หมายถึง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 26 ผลการทดสอบรายคู่ของระดับการเปิดรับข่าวสารของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาต่างกัน เป็นดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา และ ปวช. / ปวส. มีระดับการเปิดรับข่าวสารแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ผู้ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับปวช. / ปวส. มีระดับการเปิดรับข่าวสารสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา

สมมติฐานที่ 2.8 ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความ
เข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (Sig < 0.05) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตารางที่ 27 ตารางที่ 27 แสดงระดับของความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	Sig.
มัธยมศึกษา	6.1	1.6	3.28*	0.021
ปวช. / ปวส.	5.6	1.6		
ปริญญาตรี	5.7	1.5		
สูงกว่าปริญญาตรี	6.6	1.6		
รวม	5.8	1.6		

หมายเหตุ * หมายถึง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการทดสอบสมมติฐาน กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับของความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน นำมาเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ได้ผลการทดสอบปรากฏในตารางที่ 28 ตารางที่ 28 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาต่างกันเป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ระดับการศึกษา			
		มัธยมศึกษา	ปวช. / ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
มัธยมศึกษา	6.1	-	-	-	-
ปวช. / ปวส.	5.6	-	-	-	*
ปริญญาตรี	5.7	-	-	-	*
สูงกว่าปริญญาตรี	6.6	-	-	-	-

จากตารางที่ 28 ผลการทดสอบรายคู่ของระดับความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีระดับศึกษาต่างกันเป็นดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีการศึกษาอยู่ในระดับปวช. / ปวส. และ สูงกว่าปริญญาตรี มีระดับความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ผู้ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีระดับความเข้าใจสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับปวช. / ปวส.

กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี และ สูงกว่าปริญญาตรี มีระดับความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ผู้ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีระดับความเข้าใจสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี

สมมติฐานที่ 2.9 ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีทัศนคติต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (Sig < 0.05) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตารางที่ 29 ตารางที่ 29 แสดงระดับของทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	Sig.
มัธยมศึกษา	3.1	0.3	3.52 [*]	0.015
ปวช. / ปวส.	3.1	0.4		
ปริญญาตรี	3.1	0.4		
สูงกว่าปริญญาตรี	3.3	0.4		
รวม	3.1	0.4		

หมายเหตุ * หมายถึง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการทดสอบสมมติฐานกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีทัศนคติต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน นำมาเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ได้ผลการทดสอบปรากฏในตารางที่ 30

ตารางที่ 30 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาต่างกันเป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ระดับการศึกษา			
		มัธยมศึกษา	ปวช. / ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
มัธยมศึกษา	3.1	-	-	-	*
ปวช. / ปวส.	3.1	-	-	-	*
ปริญญาตรี	3.1	-	-	-	*
สูงกว่าปริญญาตรี	3.3	-	-	-	-

หมายเหตุ * หมายถึง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 30 ผลการทดสอบรายคู่ของระดับทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีระดับศึกษาต่างกัน เป็นดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาและ สูงกว่าปริญญาตรี มีทัศนคติต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ผู้ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีทัศนคติต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งดีกว่า ผู้ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา

2. กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีการศึกษาอยู่ในระดับปวช. / ปวส. และ สูงกว่าปริญญาตรี มีทัศนคติต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ผู้ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีทัศนคติต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งดีกว่า ผู้ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับปวช. / ปวส.

3. กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีและ สูงกว่าปริญญาตรี มีทัศนคติต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ผู้ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีทัศนคติต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งดีกว่า ผู้ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี

สมมติฐานที่ 2.10 ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีอาชีพต่างกันมีการเปิดรับ

ข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีอาชีพต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (Sig < 0.05) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตารางที่ 31

ตารางที่ 31 แสดงระดับของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีอาชีพต่างกัน

อาชีพ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	Sig.
ข้าราชการ	2.7	0.6	4.49**	0.000
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2.8	0.4		
ลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน	2.4	0.6		
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	2.6	0.7		
นักเรียน/นิสิต นักศึกษา	2.6	0.6		
อื่นๆ	2.9	0.1		
รวม	2.6	0.6		

หมายเหตุ * หมายถึง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการทดสอบสมมติฐาน กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีอาชีพต่างกันมีระดับของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน นำมาเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ได้ผลการทดสอบปรากฏในตารางที่ 32 ตารางที่ 32 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีอาชีพต่างกันเป็นรายคู่

อาชีพ	ค่าเฉลี่ย	อาชีพ					
		ข้าราชการ	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	ลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	นักเรียน/นิสิตนักศึกษา	อื่นๆ
ข้าราชการ	2.7	-		*	-	-	
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2.8		-	*	-	*	-
ลูกจ้าง/ พนักงานบริษัทเอกชน	2.4			-	-	*	*
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	2.6				-	-	-
นักเรียน/นิสิตนักศึกษา	2.6					-	-
อื่นๆ	2.9						-

จากตารางที่ 32 ผลการทดสอบรายคู่ของระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีอาชีพต่างกันเป็นดังนี้

อาชีพ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	Sig.
ข้าราชการ	5.9	1.6	2.00	0.08
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	5.9	1.5		
ลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน	6.0	1.5		
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	5.8	1.8		
นักเรียน/นิสิต นักศึกษา	5.6	1.5		
อื่นๆ	4.3	0.8		
รวม	5.8	1.6		

สมมติฐานที่ 2.12 ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีอาชีพต่างกันมีทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีอาชีพต่างกันมีทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (Sig > 0.05) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตารางที่ 34 ตารางที่ 34 แสดงระดับของทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีอาชีพต่างกัน

อาชีพ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	Sig.
ข้าราชการ	3.1	0.4	0.28	0.92
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3.1	0.4		
ลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน	3.1	0.4		
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	3.2	0.3		
นักเรียน/นิสิต นักศึกษา	3.1	0.4		
อื่นๆ	3.1	0.3		
รวม	3.1	0.4		

สมมติฐานที่ 2.13 ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (Sig > 0.05) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตารางที่ 35

ตารางที่ 35 แสดงระดับของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน

รายได้ต่อเดือน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	Sig.
ต่ำกว่า 5,000 บาท	2.6	0.6	1.44	0.221
5,000 – 10,000 บาท	2.5	0.5		
10,001 – 15,000 บาท	2.7	0.6		
15,001 – 20,000 บาท	2.6	0.6		
20,001 บาทขึ้นไป	2.5	0.6		
รวม	2.6	0.6		

สมมติฐานที่ 2.14 ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (Sig < 0.05) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 36 แสดงระดับของความเข้าใจในบทบาทคณะกรรมการการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน

รายได้ต่อเดือน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	Sig.
ต่ำกว่า 5,000 บาท	5.7	1.7	2.62*	0.034
5,000 – 10,000 บาท	5.7	1.4		
10,001 – 15,000 บาท	5.9	1.5		
15,001 – 20,000 บาท	6.5	1.9		
20,001 บาทขึ้นไป	5.8	1.5		
รวม	5.8	1.6		

หมายเหตุ * หมายถึง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

จากผลการทดสอบสมมติฐาน กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีระดับของความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกันนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ได้ผลการทดสอบปรากฏในตารางที่ 37

ตารางที่ 37 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับของความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการ
การเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ต่อเดือน
ต่างกันเป็นรายคู่

รายได้	ค่าเฉลี่ย	รายได้				
		ต่ำกว่า 5,000 บาท	5,000 – 10,000 บาท	10,001 – 15,000 บาท	15,001 – 20,000 บาท	20,001 บาทขึ้นไป
ต่ำกว่า 5,000 บาท	5.7	-	-	-	*	-
5,000 – 10,000 บาท	5.7		-	-	*	-
10,001 – 15,000 บาท	5.9			-	*	-
15,001 – 20,000 บาท	6.5				-	*
20,001 บาทขึ้นไป	5.8					-

หมายเหตุ * หมายถึง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 37 ผลการทดสอบรายคู่ของระดับความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการ
การเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน
ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า
5,000 บาท และอยู่ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท มีระดับความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการ
การเลือกตั้งแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ผู้ที่มีรายได้ระหว่าง 15,001–
20,000 บาท มีระดับความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งสูงกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า
5,000 บาทต่อเดือน

2. กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ต่อเดือน
ระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท และอยู่ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท มีระดับความเข้าใจในบทบาท
ของคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ผู้ที่มีรายได้
ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท มีระดับความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งสูงกว่าผู้
ที่มีรายได้ระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท

3. กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง
10,001 – 15,000 บาท และอยู่ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท มีระดับความเข้าใจในบทบาทของคณะ
กรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ผู้ที่มีรายได้ระหว่าง
15,001 – 20,000 บาท มีระดับความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งสูงกว่าผู้ที่มี
อยู่ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท

4. กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท และ 20,001 บาทขึ้นไป มีระดับความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ผู้ที่มีรายได้ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท มีระดับความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งสูงกว่าผู้ที่มีรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป

สมมติฐานที่ 2.15 ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (Sig < 0.05) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตารางที่ 38 ตารางที่ 38 แสดงระดับของทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน

รายได้ต่อเดือน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	Sig.
ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.0	0.4	2.84*	0.024
5,000 – 10,000 บาท	3.0	0.3		
10,001 – 15,000 บาท	3.0	0.4		
15,001 – 20,000 บาท	3.2	0.5		
20,001 บาทขึ้นไป	3.2	0.4		
รวม	3.1	0.4		

หมายเหตุ * หมายถึง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

จากผลการทดสอบสมมติฐาน กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีทัศนคติต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน นำมาเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ได้ผลการทดสอบปรากฏในตารางที่ 39

ตารางที่ 39 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับของทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน เป็น รายคู่

รายได้	ค่าเฉลี่ย	รายได้				
		ต่ำกว่า 5,000 บาท	5,000 – 10,000 บาท	10,001 – 15,000 บาท	15,001 – 20,000 บาท	20,001 บาทขึ้นไป
ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.0	-	-	-	-	*
5,000 – 10,000 บาท	3.0		-	-	-	*
10,001 – 15,000 บาท	3.0			-	-	*
15,001 – 20,000 บาท	3.2				-	-
20,001 บาทขึ้นไป	3.2					-

หมายเหตุ * หมายถึง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 39 ผลการทดสอบรายคู่ของระดับทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน เป็นดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท และ 20,001 บาทขึ้นไป มีระดับทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ผู้ที่มีรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป มีทัศนคติต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งในแง่บวกมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน
2. กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท และ 20,001 บาทขึ้นไป มีระดับทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ผู้ที่มีรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป มีทัศนคติต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งในแง่บวกมากกว่าผู้ที่มีรายได้อยู่ระหว่าง 5,000 – 10,000 บาทต่อเดือน
3. กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท และ 20,001 บาทขึ้นไป มีระดับทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ผู้ที่มีรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป มีทัศนคติต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งในแง่บวกมากกว่าผู้ที่มีรายได้อยู่ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาทต่อเดือน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ความสนใจทางการเมืองกับการรับรู้ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครต่อบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการรับรู้(ซึ่งหมายถึงการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง, ความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง) ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครต่อบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากรศาสตร์กับการรับรู้ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครต่อบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานครอายุ 18 ปีขึ้นไป โดยใช้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้โปรแกรม SPSS สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson ค่า T-test และ ค่า F – test ซึ่งผลการวิจัยได้เสนอไว้ในบทที่ 4 และสามารถสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 400 คน มีเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยมีเพศชายจำนวนร้อยละ 52.0 และเพศหญิงจำนวนร้อยละ 48.0 โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปีจำนวนร้อยละ 51.0 ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีจำนวนร้อยละ 57.0 ประกอบอาชีพลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชนจำนวนร้อยละ 36.0 และมีรายได้ต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท จำนวนร้อยละ 33.0

2. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง

กลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อโทรทัศน์ บ่อยมากเป็นอันดับหนึ่ง จำนวนร้อยละ 52.0 อันดับสอง คือ หนังสือพิมพ์ จำนวนร้อยละ 27.0 อันดับสาม คือ วิทยุ จำนวนร้อยละ 12.0

3. ความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งในระดับปานกลาง โดยตอบถูกเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าเป็นองค์กรที่มีอำนาจอิสระไม่ขึ้นอยู่กับหน่วยราชการใด หน่วยราชการหนึ่ง และมีกฎหมายรองรับอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ถูกต้องมากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างตอบได้ถูกร้อยละ 90.0 ส่วนความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่กลุ่มตัวอย่างเข้าใจน้อยที่สุด คือ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีจำนวน 6 คน ประกอบด้วย ประธาน 1 คน และคณะกรรมการการเลือกตั้ง 5 คน ซึ่งตอบได้ถูกต้องน้อยที่สุด โดยตอบถูกเพียงร้อยละ 36.0

4. ทักษะคดีที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

กลุ่มตัวอย่างมีทักษะคดีที่เป็นกลางเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยทักษะคดีที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งในด้านบวกมากที่สุด คือ เห็นด้วยอย่างยิ่งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งช่วยพัฒนา และแก้ไขปัญหาระบบการเมืองไทยให้ดีขึ้นจำนวนร้อยละ 20.0

ส่วนทักษะคดีที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งในด้านลบมากที่สุด คือ เห็นด้วยอย่างยิ่งว่าการเลือกตั้งบ่อยครั้งทำให้ประชาชนเสียเวลาจำนวนร้อยละ 43.0

5. ความสนใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสนใจทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ความสนใจที่กลุ่มตัวอย่างสนใจมากที่สุด คือ ชอบติดตามข่าวสารการเมือง โดยมีจำนวนร้อยละ 42.0 ส่วนความสนใจที่สนใจน้อยที่สุด คือ การไปร่วมฟังอภิปรายทางการเมืองมีเพียงจำนวนร้อยละ 2.0

การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับสูง การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ การไปเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยมีถึงจำนวนร้อยละ 76.0

6. ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ 2 ข้อได้แก่

1. ความสนใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ (ซึ่งหมายถึงการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง ความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และทักษะคดีที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง) ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครต่อบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

2. ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน มีการเปิดรับ มีความเข้าใจ และมีทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1 ความสนใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ (ซึ่งหมายถึงการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง ความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง) ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครต่อบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

จากการทดสอบสมมติฐานการวิจัยพบว่า

1. ความสนใจทางการเมือง กับ การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กัน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. การมีส่วนร่วมทางการเมือง กับ การเปิดรับข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ความสนใจทางการเมือง กับ ความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ไม่มีความสัมพันธ์กัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. การมีส่วนร่วมทางการเมืองกับ ความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ไม่มีความสัมพันธ์กัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. ความสนใจทางการเมือง กับ ทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ไม่มีความสัมพันธ์กัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

6. การมีส่วนร่วมทางการเมืองกับทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ไม่มีความสัมพันธ์กัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 40 ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการรับรู้

สมมติฐาน	Sig.	ผลการทดสอบ	
		สัมพันธ์	ไม่สัมพันธ์
ความสนใจทางการเมือง กับ การเปิดรับข่าวสาร	0.000	✓	
การมีส่วนร่วมทางการเมือง กับ การเปิดรับข่าวสาร	0.375		✓
ความสนใจทางการเมือง กับ ความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง	0.303		✓
การมีส่วนร่วมทางการเมือง กับ ความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง	0.750		✓
ความสนใจทางการเมือง กับ ทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง	0.820		✓
การมีส่วนร่วมทางการเมือง กับ ทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง	0.890		✓

หมายเหตุ Sig < 0.05 หมายถึงมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

ความสนใจทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสาร ซึ่งผลการวิจัยพบว่าความสนใจทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง อาจกล่าวได้ว่า มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งหากมีความสนใจทางการเมืองแล้ว จะเปิดรับข่าวสารเพื่อรับทราบความเคลื่อนไหวที่ตนสนใจ เช่น การสนใจติดตามข่าวสารการเมือง หรือตามข่าวเกี่ยวกับนักการเมือง หรือบางคนชอบการฟังปราศรัย หาเสียง ของนักการเมือง ก็จะฟังข่าวสารเกี่ยวกับการปราศรัยเพื่อเข้าร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ หรือต้องการเปิดรับข่าวสารเพื่อนำไปเป็นหัวข้อในการพูดคุยกับเพื่อน ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเสรี วงษ์มณฑา (เสรี วงษ์มณฑา, 2537 อ้างใน จริณญา เจริญสุขใส, 2539 : 35) ที่กล่าวว่าความสนใจทางการเมืองนั้น ในสมัยก่อนคนส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสนใจมากนัก เพราะไม่ค่อยรู้ข่าวคราวของการเมือง ไม่เคยพบเห็นนักการเมือง หรือผู้บริหาร แต่ในปัจจุบันนี้ข่าวคราวของรัฐบาลมีให้อ่านกันเป็นประจำ นักการเมืองจะเป็นข่าวให้เห็นทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ เสียงพูดของเขามีให้ได้ยินทางวิทยุกระจายเสียง เรื่องราวของเขาจะถูกวิพากษ์ วิจารณ์ทางนิตยสารอยู่เป็นประจำ เพราะฉะนั้นคนยุคนี้จะสนใจข่าวสารการเมืองเพิ่มมากขึ้น และงานวิจัยของ บีกเกอร์ และเพรสตัน (Becker & Preston อ้างในเสรี วงษ์มณฑา, 2535 : 8) พบว่าการใช้สื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมทางการเมืองคือผู้ที่สนใจกิจกรรมทางการเมืองหรือเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองจะสนใจข่าวสารทางการเมืองสูงกว่าผู้ที่ไม่เข้าร่วม และจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีการเปิดรับมากที่สุด ซึ่งจะส่งผลถึงความสนใจทางการเมือง เพราะเป็นสื่อที่มีผลต่อทัศนคติ และความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยคนที่ดูข่าวเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งมากจะมีทัศนคติที่ดีกับคณะกรรมการการเลือกตั้งมากกว่าคนที่ดูน้อย และยังมีความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งมากกว่าด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยหลายชิ้นที่พบว่าอิทธิพลของสื่อโทรทัศน์ส่งผลกระทบต่อผู้เปิดรับสื่อที่เป็นผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสูงกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่น นั่นเพราะสื่อโทรทัศน์ในปัจจุบันมีการพัฒนารูปแบบ และการนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ และจดจำได้ง่าย มีทั้งภาพ และเสียงทำให้สามารถโน้มน้าว และชักจูง ก่อให้เกิดการรับรู้ และสร้างความน่าเชื่อถือได้ และยังสามารถสร้างความสนใจทางการเมือง โดยเมื่อมีการเปิดรับมากขึ้น ก็จะมี ความสนใจเพิ่มมากขึ้นไปด้วย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเจดน์ศักดิ์ แสงสิงแก้ว (2523) และของ McCombs (1973) ที่พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสนใจทางการเมือง ได้แก่ การเปิดรับสื่อมวลชน

นอกจากนี้จากการวิจัยยังพบว่าสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ เป็นสื่อที่มีความสัมพันธ์กับความสนใจทางการเมือง ทั้งนี้สามารถวิเคราะห์ถึงผลที่ได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านผู้ส่งสาร (หมายถึง สื่อมวลชน) และข่าวสาร (เนื้อหาสาร) ที่จะเป็นตัวสร้างความสนใจทางการเมืองให้เกิดขึ้นแก่ผู้รับสาร ดังผลการวิจัยของ วิทยา เกียวกุล(2538) ที่พบว่า วิทยา และโทรทัศน์ในปัจจุบันมีการนำเสนอข่าวสารการเมืองเป็นประจำ และมีปริมาณมากกว่าข่าวประเภทอื่น ทั้งนี้จากการสำรวจเนื้อหาของการนำเสนอข่าวในหนึ่งสัปดาห์ พบว่า สถานีส่วนใหญ่เสนอข่าวหนักมากกว่าข่าวเบาในสัดส่วน 2:1 นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอข่าวสารที่ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ประชาชนในกรุงเทพมหานครมีความสนใจทางการเมืองได้ ดังที่ทฤษฎีของ McCombs (1972) ได้กล่าวถึงการที่สื่อมวลชนให้ความสำคัญ ในการนำเสนอข่าวสารทางการเมืองเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ย่อมจะทำให้ผู้รับสารเกิดความสนใจ และเห็นความสำคัญข่าวสารนั้นๆ ตามไปด้วย แสดงให้เห็นว่าหากสื่อมวลชนเสนอข่าวสารทางการเมืองในปริมาณมากแล้ว ประชาชนที่เปิดรับข่าวสารก็ย่อมจะเกิดความสนใจข่าวสารการเมืองนั้นๆ ด้วย

2. ด้านผู้รับสาร จะพบว่าเมื่อผู้รับสารมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนมากก็จะทำให้มีความสนใจทางการเมืองมากขึ้นด้วย

ดังนั้นผลการวิจัยที่ได้นี้จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และทำให้สามารถสรุปได้ว่าการเปิดรับสื่อมวลชนเป็นปัจจัยหนึ่งที่สร้างความสนใจทางการเมืองให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนได้ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยนี้มาใช้ในการวางแผนรณรงค์ทางการเมือง เพื่อให้ประชาชนมีความสนใจทางการเมืองโดยอาศัยพลังของการสื่อสารมวลชนต่อไปได้

อย่างไรก็ตามพบว่าประชาชนมีความสนใจทางการเมืองในระดับปานกลาง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะรณรงค์ หรือสร้างความสนใจทางการเมืองแก่ประชาชนให้มากขึ้นกว่านี้ ทั้งนี้โดยผ่านการสื่อสารในระดับต่างๆ ดังต่อไปนี้ คือ ในสื่อสารมวลชนควรเน้นสื่อโทรทัศน์ วิทยา และหนังสือพิมพ์ สำหรับสื่อบุคคลควรเน้นในครอบครัว และกลุ่มเพื่อน ซึ่งสื่อเหล่านี้เป็นสื่อที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดความสนใจทางการเมือง

ความสนใจทางการเมืองไม่สัมพันธ์กับความเข้าใจในบทบาท และทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งผลการวิจัยพบว่าความเข้าใจในบทบาท และทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นไปได้ว่าประชาชนจะสนใจทางการเมือง หรือไม่นั้นไม่จำเป็นต้องเข้าใจในบทบาท หรือมีทัศนคติต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่อาจเป็นปัจจัยอื่นมากกว่า เช่น เรื่องการสื่อสาร ให้ข้อมูลข่าวสาร ต่างๆ ซึ่งจากงานวิจัยของ เสรี วงษ์มณฑา (เสรี วงษ์มณฑา, 2537 อ้างใน จริยญา เจริญสุขใส, 2539 : 35) พบว่า การสร้างความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง นอกเหนือจากการสร้างความสนใจแล้วการสื่อสารยังถูกนำมาใช้สร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองอย่างมาก การเผยแพร่ประชาธิปไตย โดยสื่อบุคคลก็ดี หรือโดยสื่อสารมวลชนก็ดี ได้ทำให้ประชาชนเข้าใจดีขึ้นว่า ประชาธิปไตยคืออะไร การพูดถึงกฎหมาย การออกพระราชบัญญัติต่างๆ ในปัจจุบัน

ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจยิ่งขึ้น ทุกครั้งที่มีการออกกฎหมายใหม่ มีการออกพระราชบัญญัติใหม่ประชาชนต้องรับรู้ และเข้าใจเพื่อปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองดี ก็มีการนำเสนอสู่ประชาชนด้วยการสื่อสาร หรือการสร้างบทบาททางการเมืองนั้นอาจเกิดจากความสนใจที่ก่อให้เกิดความรู้ และทัศนคติ ที่จะนำไปสู่การกำหนดบทบาททางการเมือง ประชาชนปัจจุบันได้รู้ถึงบทบาท สิทธิหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นประชาชนได้ดีขึ้น เช่น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งถือเป็นการสื่อสารรูปแบบหนึ่งที่บอกให้นักการเมืองรู้ว่า เราต้องการใคร หรือไม่ต้องการใคร ว่าเราสนใจเลือกตัวบุคคล หรือเลือกพรรค การได้รับข่าวสารทำให้เรารู้อะไรบ้างทางการเมือง และการแสดงบทบาททางการเมืองก็เป็นการส่งข่าวสารไปยังผู้บริหารเช่นกัน

การมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่สัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสาร ความเข้าใจในบทบาท และทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง จากผลการวิจัยจะพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง แต่มีความเข้าใจในบทบาท และทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเกิดจากจิตสำนึกของประชาชนเองว่าเป็นหน้าที่ที่ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วม หรือประชาชนต้องการเปลี่ยนแปลงการเมืองจากแบบเดิม หรืออาจเกิดจากการสื่อสารโดยรวมไม่ได้มีส่วนเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้นไม่ว่าจะเปิดรับข่าวสารมาก หรือน้อย การมีส่วนร่วมก็ยังคงมีสูงอยู่ซึ่งต่างจากงานวิจัยของจิตกานต์ ธนาโอฬาร (อ้างใน วณิษา ภักดีพันธ์, 2541) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การสื่อสารกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัย : ศึกษาเฉพาะกรณีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับบทบาทของการสื่อสารทั้งสื่อมวลชน และสื่อบุคคลพบว่า พฤติกรรมสื่อสารของนิสิต นักศึกษา อันได้แก่ การเปิดรับสื่อมวลชน คือ โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ และการสื่อสารกับสื่อบุคคล คือ บุคคลในครอบครัว และกลุ่มเพื่อน มีผลต่อการพัฒนาทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา” และงานวิจัยของ วิชัย โวหารดี (2534) วิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองในระหว่างการหาเสียงเลือกตั้งศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อ.เมือง จ.ยโสธร พ.ศ.2530 พบว่า ประชาชนรับข่าวสารทางการเมืองผ่านช่องทางสื่อมวลชนประเภทวิทยุมากกว่าสื่ออื่น และมีความถี่ในการเปิดรับข่าวสารมากกว่าสื่ออื่น ๆ การสื่อสารระหว่างบุคคลมีส่วนทำให้ประชาชนได้รับข่าวสารทางการเมืองเพิ่มขึ้น และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง และพบว่าเพื่อนเป็นช่องทางที่สำคัญของข่าวสารการเมือง และมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากกว่าช่องทางอื่น ประชาชนที่มีระดับความรู้ทางการเมืองสูง มีแนวโน้มในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากแหล่งข่าวที่หลากหลาย และมีแนวโน้มแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงด้วยส่วนงานวิจัยของ เสน่ห์ นนทะโชติ (2526) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชนบทไทย บ้านวังคล้า อ.เสิงสาง

จ.นครราชสีมา พบว่าผู้มีระดับการสื่อสารการเมืองสูง มีแนวโน้มจะมีระดับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองก่อนข้างสูงกว่าผู้มีระดับการสื่อสารทางการเมืองต่ำ บุคคลที่ใช้ช่องทางการเปิดรับสื่อมวลชนในการรับข่าวสารทางการเมือง มีแนวโน้มที่จะมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง สูงกว่าผู้ใช้ช่องทางสื่อสารระหว่างบุคคล ผู้ที่มีระดับการสื่อสารทางการเมืองสูงมีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมทางการเมืองด้วยสำนึกตนเอง ขณะที่ผู้มีระดับการสื่อสารทางการเมืองค่อนข้างต่ำ มักเข้าร่วมทางการเมืองโดยการชักจูงระดมพลังจากผู้อื่น และผู้ที่เปิดรับสื่อมวลชนสูงกว่าการสื่อสารระหว่างบุคคลจะเข้าร่วมทางการเมืองด้วยสำนึกของตนต่างกับผู้ที่ได้รับข่าวสาร จากการสื่อสารระหว่างบุคคลสูงกว่าสื่อมวลชน และจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการชักจูงระดมพลังของผู้อื่น และงานวิจัยของ เสรี วงษ์มณฑา (2521) ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และเชียงใหม่ จำนวน 640 คน ในปี 2520 สรุปได้ว่า นักศึกษาไทยในปัจจุบัน (2520) ให้ความสนใจการเมืองมากกว่าสมัยก่อน แหล่งข่าวสารทางการเมืองที่สำคัญ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ และสิ่งพิมพ์อื่นๆ นักศึกษาที่เปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน จะมีแนวโน้มที่จะตระหนักถึงความสำคัญของการเมืองมากตามด้วย การสื่อสารระหว่างบุคคล เช่น ระหว่างเพื่อน และญาติมีผลต่อความสนใจ และการเรียนรู้ทางการเมืองของนักศึกษามาก กลุ่มนักศึกษาที่ฝึกฝึกปฏิบัติเสรีนิยม มีแนวโน้มที่จะใช้การสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นสื่อกลาง และแหล่งข่าวสารมากกว่าใช้การสื่อสารมวลชน นักศึกษาต้องการเรียนรู้ทางการเมืองมากขึ้น เพราะมีความรู้สึกที่ถูกทอดทิ้งจากระบบการเมืองการปกครอง โดยที่นักศึกษาเหล่านี้มิได้แสวงหาทางออกด้วยวิธีหนีโลก แต่กลับมุ่งแสวงหาข้อเท็จจริงทางการเมืองเพิ่มขึ้น โดยอาศัยสื่อต่าง ๆ ทั้งการสื่อสารระหว่างบุคคล และสื่อมวลชน เพื่อให้รู้รายละเอียด และเข้าใจปัญหาทางการเมืองดีขึ้น และผ่อนคลายความรู้สึกกดดัน อันเป็นการใช้สื่อเพื่อสร้างประโยชน์ และความพึงพอใจของบุคคล ส่วนงานวิจัยของ เดเนียล เลินเนอร์ (Daniel Lerner, 1976) พบว่าการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนมีส่วนช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจของบุคคล และอาจมีส่วนช่วยกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความสนใจเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น

อีกงานวิจัยที่เกี่ยวข้องคืองานวิจัยของ Thinapan Nakata. (1958 : 139-237.) ได้ศึกษาทัศนคติทางการเมือง กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาพบว่า โดยทั่วไปบุคคลที่มีทัศนคติแบบอำนาจนิยม ชอบสภาพแวดล้อมที่มีสถานะชัดเจน และมั่นคง ซึ่งยอมรับว่าคนจะต้องเชื่อฟังผู้ที่อยู่เหนือกว่า และเชื่อฟังคำสั่งโดยปราศจากการทำทาบ พวกเขามีส่วนร่วมในการออกเสียงเลือกตั้ง และการรณรงค์น้อย แต่จากผลการวิจัยครั้งนี้ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งจะมีความเข้าใจ หรือทัศนคติอย่างไรกับคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น ไม่ได้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองเลย

อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยครั้งนี้การนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนกลับไม่สร้างทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแก่ประชาชน เพราะจากผลการวิจัยไม่พบว่าทั้งสองส่วนนี้มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าอาจเกิดจาก การที่สื่อมวลชนไม่สามารถสร้างภาพทัศนคติทางการเมืองแก่ประชาชนได้ทั้งนี้เพราะสถานการณ์ทางการเมืองไทยที่ล้มลุกคลุกคลานตลอดมา บ่อมทำให้ประชาชนขาดความต่อเนื่องในการสร้างภาพ หรือสร้างทัศนคติแบบประชาธิปไตย ซึ่งสื่อมวลชนในฐานะผู้ถ่ายทอดความเป็นจริงทางสังคมให้แก่ประชาชนก็ได้รับอิทธิพลจากเหตุการณ์ดังกล่าวด้วย ดังนั้นประชาชนจะมีภาพทัศนคติต่อการเมืองในลักษณะกระท่อนกระแท่น ไม่เป็นภาพที่สมบูรณ์ กล่าวคือในบางยุคสมัยการปกครองของไทยก็ถูกปกครองด้วยระบบกึ่งเผด็จการโดยคณะปฏิวัติ ที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยชอบธรรม สื่อมวลชนเป็นองค์กรหนึ่งที่อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลก็ต้องทำหน้าที่กระบอกเสียงนำแนวคิดทางการเมืองตามนโยบายของรัฐบาลสู่สาธารณชน ประชาชนยุคนั้นก็ได้รับแนวความคิดกึ่งเผด็จการนั้น ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนคณะผู้ปกครองมาเป็นระบบประชาธิปไตยที่ผ่านการเลือกตั้งมา ประชาชนก็จะรับแนวคิดนี้จากสื่อมวลชน แต่ก็เป็นไปไม่ได้นาน ก็มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเกิดขึ้นอีก อาจกล่าวได้ว่าสื่อมวลชนจะสร้างความคิดและทัศนคติให้แก่ประชาชนไปในทิศทางใดนั้นขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเป็นสำคัญ ซึ่งผลก็คือประชาชนผู้ได้รับผลตอนท้ายอาจจะเกิดความสับสน ในความคิดทางการเมือง หรือไม่สามารถสร้างทัศนคติทางการเมืองขึ้นก็เป็นได้

สมมติฐานที่ 2 ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรต่างกันมีการเปิดรับข่าวสาร มีความเข้าใจ และมีทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐานการวิจัยพบว่า

1. ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่มีเพศต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
2. ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่มีเพศต่างกัน จะมีความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
3. ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่มีเพศต่างกัน จะมีทัศนคติต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
4. ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่มีอายุต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
5. ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่มีอายุต่างกัน จะมีความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 41 ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความเข้าใจ และทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง กับผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน

ลักษณะทางประชากร ที่แตกต่างกัน	สมมติฐาน	Sig.	ผลการทดสอบ	
			แตกต่าง	ไม่แตกต่าง
เพศ	การเปิดรับข่าวสาร	0.234		✓
	ความเข้าใจ	0.328		✓
	ทัศนคติ	0.233		✓
อายุ	การเปิดรับข่าวสาร	0.000	✓	
	ความเข้าใจ	0.130		✓
	ทัศนคติ	0.180		✓
ระดับการศึกษา	การเปิดรับข่าวสาร	0.048	✓	
	ความเข้าใจ	0.021	✓	
	ทัศนคติ	0.015	✓	
อาชีพ	การเปิดรับข่าวสาร	0.000	✓	
	ความเข้าใจ	0.080		✓
	ทัศนคติ	0.920		✓
รายได้	การเปิดรับข่าวสาร	0.221		✓
	ความเข้าใจ	0.034	✓	
	ทัศนคติ	0.024	✓	

อภิปรายผล

ด้านปัจจัยทางประชากรศาสตร์นั้นพบว่า

1. เพศต่างกันมีการเปิดรับข่าวสาร ความเข้าใจ และทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ มีความเข้าใจ และทัศนคติที่เป็นกลางเหมือนกัน ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของคารณี ถนอม (อ้างใน วณิษา ภักดีพันธ์ แหล่งเดิม : 28) ได้ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารรัฐสภาของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าประชาชนในกรุงเทพฯ ที่มีเพศแตกต่างกันมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารรัฐสภาแตกต่างกัน และงานวิจัยของชัยวัฒน์ รัฐจร (2521) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความเข้าใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนศึกษาเฉพาะกรณีประชาชน อ.เมือง จ.ชลบุรี ยังพบว่าเพศมีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมือง

เมืองในระบอบประชาธิปไตย และความกระตือรือร้นในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง และการปกครอง โดยพบว่าเพศชายมีความรู้ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง และงานวิจัยของจินตนา ปัญญาอาวุธ(2541) ยังพบอีกว่า เพศชายเปิดรับข่าวสารด้านการปฏิรูปการเมือง จากสื่อมวลชนมากกว่าเพศหญิง และงานวิจัยของ Almond และ Verbaยังพบว่าเพศชาย เปิดรับข่าวสารทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง

แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตนา ปัญญาอาวุธ(2541) ที่พบว่าเพศชาย และเพศหญิง มีความรู้ และทัศนคติทางการเมืองไม่แตกต่างกัน ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการเปิดรับข่าวสารไม่ได้มีส่วนเสริมสร้างความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดังนั้นไม่ว่าจะเปิดรับข่าวสารมากหรือน้อยก็จะความเข้าใจในบทบาท และมีทัศนคติที่เป็นกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จูติกานต์ ธนาโอฬาร (2537.) ที่พบว่าเพศมีผลต่อทัศนคติ และความรู้ทางการเมืองที่ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญเลิศ ชีระตระกูล (2530) ที่พบว่า กรรมการชาย และหญิงเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับที่ไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของ ทรงพล สวาสดิ์ธรรม (2533) ยังพบว่า เพศไม่มีอิทธิพลต่อความสนใจทางการเมืองแต่อย่างใด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจริญญา เจริญสุขใส (2539) ที่พบว่าเพศต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารไม่แตกต่างกัน

ประกอบกับในปัจจุบัน สิทธิเสรีภาพของชาย และหญิงเท่าเทียมกันมากขึ้นในหลาย ๆ เรื่อง ผู้หญิงได้มีการศึกษาสูงขึ้นเท่ากับผู้ชาย และมีบทบาททางสังคมมากกว่าในอดีต สถานการณ์เช่นนี้ ทำให้ผู้หญิงต้องแสวงหาข่าวสารที่ทันสมัย เพื่อประโยชน์ของตนเอง นอกจากนี้ ชาย หญิง มีบทบาทในสังคมไม่แตกต่างกัน แม้จะได้รับการอบรมต่างกัน ผู้หญิงเองก็มีบทบาททางการเมืองมากขึ้น มี ส.ส. และรัฐมนตรีหญิงมากขึ้น และโดยเฉพาะงานด้านการเมืองที่สื่อมวลชนทุกแขนงได้สนับสนุน และส่งข่าวสารอย่างกว้างขวาง และยังเป็นคนที่อยู่ในกรุงเทพฯ ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจสูง มีเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยรองรับการดำเนินชีวิตประจำวันของคนในสังคม และที่สำคัญคนกลุ่มนี้ส่วนหนึ่งเป็นคนที่พึงจะเลือกตั้งส.ส. แบบใหม่ถ้าใครไม่สนับสนุนจะถูกมองว่าไม่ต้องการปฏิรูปการเมือง จึงทำให้ทั้งชาย และหญิงสนใจเปิดรับข่าวสาร แสวงหาความรู้เพิ่มเติม และพยายามทำความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

2. อายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารต่างกัน โดยผลการวิจัยพบว่าผู้ที่มีอายุ 18-20 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่น กับผู้ที่มีอายุ 41-50 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงวัยกลางคน จะมีการเปิดรับข่าวสารสูงกว่าผู้ที่มีอายุ 21-40 ปี ซึ่งอยู่ในวัยทำงาน ซึ่งอาจเป็นสาเหตุช่วงอายุทั้ง 2 ช่วงเป็นช่วงที่ไม่ต้องดิ้นรน ในการทำงาน เช่น วัยรุ่น ก็มุ่งแต่การเรียน และความสนุกสนาน และวัยกลางคนเป็นวัยที่ฐานะทางเศรษฐกิจมั่นคง การงานไม่ต้องมีกังวลมาก และเป็นระดับผู้บริหาร จึงมีเวลาในการเปิดรับข่าวสารมากกว่าวัยทำงานซึ่งต้องแข่งขันกันทำงาน โดยแทบจะไม่ได้สนใจข่าวสารรอบตัว ด้วยภาวะเศรษฐกิจบีบบังคับ และเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ด้านความเข้าใจในบทบาท และทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้นไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยพบว่ามีความเข้าใจ และทัศนคติที่เป็นกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจินตนา ปัญญาอาวุธ (2541) พบว่า คนอายุ 18-20 ปี ที่ถือว่าเป็น “คนรุ่นใหม่” ของสังคมไทยมีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเป็นกลาง และมีทัศนคติในการปฏิรูปการเมืองเป็นกลาง ซึ่งจริง ๆ แล้วคนกลุ่มนี้น่าจะเป็นกลุ่มที่มีความกระตือรือร้น สนใจทางการเมืองอยู่ในระดับสูง เพราะคนกลุ่มนี้ถูกคาดหวังจากสังคมว่าจะเป็นพลังใหม่ทางการเมือง เป็นพลังบริสุทธิ์ จึงได้มีการขยายสิทธิเลือกตั้งให้กับคนอายุ 18 ปีขึ้นไป อย่างไรก็ตามความคาดหวังนั้นอาจได้รับการยืนยัน หรือโต้แย้งก็ได้ว่าพลังเหล่านั้นมีความพร้อม หรือไม่กับการพัฒนาการเมือง และปัจจัยอะไรที่กำหนดความสนใจ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง

3. ระดับการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารต่างกัน โดยผลการวิจัยพบว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับ ปวช./ปวส. มีการเปิดรับข่าวสารสูงกว่าระดับมัธยม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชราม (Schramm อังโน เเสรี วงษ์มณฑา, 2535 : 7-8) พบว่าการศึกษามีอิทธิพลต่อ ความสนใจข่าวสารการเมือง บีกเกอร์ และเพรสตัน (Becker & Preston อังโน เเสรี วงษ์มณฑา.เรื่องเดียวกัน, : 8) ผู้ที่มีการศึกษาสูงเป็นผู้ที่ติดตามข่าวสารการเมืองบ่อยกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อยกว่า และงานวิจัยของแม็คคอมส์ และมัลลิน (MC Combs & Mullins อังโน เเสรี วงษ์มณฑา, แหล่งเดิม : 8-9) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับการใช้สื่อมวลชน และความสนใจทางการเมือง การใช้สื่อมวลชนมีมากขึ้นในหมู่ผู้มีการศึกษาสูง จึงทำให้เขาสนใจการเมืองไปด้วย) แต่ความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างการศึกษากับความสนใจทางการเมือง โดยไม่ผ่านสื่อมวลชนไม่มี นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจริญญา เจริญสุขใส (2539) ที่พบว่าเยาวชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่ามีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมากกว่าเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษา และเนื่องจากบุคคลที่มีการศึกษาสูงจะเห็นความสำคัญของการเมืองที่มีต่อตนเอง และเห็นความสำคัญของตนเองที่มีต่อการเมืองด้วย ดังนั้นประชาชนจึงเห็นความสำคัญของการเปิดรับข่าวสารเรื่องคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อที่จะติดตามความเป็นไปทางการเมืองที่มีผลต่อตัวเขา ในขณะที่ผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษาขาดปัจจัยพื้นฐาน คือ การศึกษา ดังนั้นเขาอาจมองไม่เห็นความสำคัญของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะมีผลต่อตัวเขาในระดับกว้าง บุคคลที่ขาดการศึกษาจะมีกรอบอ้างอิงเฉพาะเรื่องใกล้ตัว เช่น การทำมาหากิน การหาเลี้ยงครอบครัว ซึ่งทำให้เขาไม่สามารถโยงเรื่องที่ไกลตัวมาเป็นเรื่องที่สำคัญในชีวิตได้ ผู้ที่ไม่มีการศึกษาจึงไม่มีความเดือดร้อน หรือกังวลใจว่าการตัดสินใจทางการเมือง หรือนโยบายทางการเมืองที่ออกมาจะสำคัญ หรือไม่ หรือจะมีผลกระทบต่อตัวเขาหรือไม่ ความสนใจในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงเป็นไปในระดับน้อย

[ด้านความเข้าใจที่มีต่อบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งจากผลการวิจัยพบว่าระดับการศึกษาต่างกันมีความเข้าใจต่างกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีจะมีความเข้าใจ

ในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับปวช./ปวส. และปริญญาตรีซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยวัฒน์ รัชจร (2521) ที่ทำการศึกษารื่อง ความเข้าใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชน อ.เมือง จ.ชลบุรี และพบว่าระดับการศึกษามีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการปกครอง โดยผู้ที่มีระดับการศึกษาที่สูงขึ้น จะมีความรู้ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำ และสอดคล้องกับงานวิจัยของจริญญา เจริญสุขใส (2539) ที่พบว่าความเข้าใจทางการเมืองนั้นปัจจัยสำคัญอยู่ที่การศึกษา การศึกษาทำให้คนมีความรู้เรื่องการเมืองดีขึ้น และมีความเชื่อมั่นสูงในบทบาททางการเมืองของตน ทั้งนี้เนื่องจากเรื่องของการเมืองเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อทุกคนในสังคม ผู้ที่มีการศึกษาดี ย่อมจะมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองดี ตลอดจนมีความเข้าใจดีว่าการเมืองจะส่งผลกระทบต่อตนเอง และบุคคลในสังคม ดังนั้นด้วยความตระหนักถึงอิทธิพลทางการเมืองที่มีต่อตนเอง บุคคลที่มีการศึกษาสูงจึงต้องกระตือรือร้นสนใจข่าวสารด้านการเมือง รวมทั้งยังรู้สึกเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาล เนื่องจากการศึกษา จะอบรมให้บุคคลมีประสิทธิภาพ มีการฝึกฝนการใช้เหตุผล และเชื่อมั่นในการใช้เหตุผลจัดการปัญหาต่างๆ ทำให้เขาเชื่อมั่นว่าเขาจะมีประสิทธิภาพในทางการเมืองด้วย และบุคคลก็จะเกิดความเชื่อมั่นในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในที่สุด

ด้านทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งจาก ผลการวิจัยพบว่าระดับการศึกษาต่างกันมีทัศนคติที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีทัศนคติที่ดีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยม ปวช./ปวส. และปริญญาตรี ซึ่งแย้งกับงานวิจัยของ Thinapan Nakata (1958) ที่พบว่า นักศึกษาที่มีการศึกษาสูงขึ้นทัศนคติทางประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมทางการเมืองยังมีแนวโน้มลดลง และงานของสำเนาวิ ขจรศิลป์ (2514) พบว่าการศึกษาที่สูงขึ้นไม่ได้ช่วยให้มีทัศนคติแบบประชาธิปไตยที่สูงขึ้น เพราะไม่ได้เกิดทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการเมือง และต่อความเข้าใจประชาธิปไตยและสอดคล้องกับงานวิจัยของ (จิตกานต์ ธนาโอฬาร (2537) ที่พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าชั้นปี อื่นๆ

4. อาชีพต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารต่างกัน จากผลการวิจัยพบว่าอาชีพข้าราชการ มีการเปิดรับข่าวสารสูงกว่าอาชีพ ลูกจ้าง / พนักงานเอกชน ส่วนอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจจะมีการเปิดรับข่าวสารสูงกว่าอาชีพลูกจ้าง / พนักงานเอกชน และนักเรียน / นิสิต/นักศึกษา ส่วนนักเรียน / นิสิต/นักศึกษาจะมีการเปิดรับข่าวสารสูงกว่าอาชีพ ลูกจ้าง / พนักงานเอกชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคาร์ณี ถนอม (อ้างใน วณิษา ภักดีพันธ์ แหล่งเดิม : 28) ที่ทำการศึกษารื่องพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารรัฐสภาของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าประชาชนในกรุงเทพฯพบว่าอาชีพที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารรัฐสภาแตกต่างกันกล่าวคือมีความเข้าใจ และ

ทัศนคติที่เป็นกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของจริญญา เจริญสุขใส (2539) ที่พบว่า เยาวชนต่าง อาชีพมีการเปิดรับสื่อในระดับที่แตกต่างกัน โดยเยาวชนที่เป็นนิสิต นักศึกษามีการเปิดรับข่าวสารทาง การเมืองจากบุคคลในครอบครัว และครูอาจารย์มากกว่าเยาวชนที่ทำงานบริษัทเอกชน

แต่ผลการวิจัยก็พบว่าอาชีพที่ต่างกันมีความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และมีทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน และขัดแย้งกับงานวิจัยของจริญญา เจริญสุขใส (2539) ที่พบว่า อาชีพต่างกันมีทัศนคติ ความเข้าใจทางการเมืองแตกต่างกัน กล่าวคือ เยาวชนที่ยังเป็นนิสิต นักศึกษามีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่าเยาวชนที่ประกอบ อาชีพรับจ้าง และเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจทางการเมือง และรู้ว่าการเมืองมีอิทธิพลต่อชีวิตของ ตน จึงทำให้เป็นผู้ที่ตระหนักถึงบทบาทของตนเองที่มีต่อการเมือง ความสำนึกทางการเมือง และมีความมั่นใจว่า ตนเองจะมีบทบาทต่อการเมืองในลักษณะใดลักษณะหนึ่งได้ และเมื่อได้ตระหนักว่า สามารถมีบทบาททางการเมืองได้แล้วก็จะเกิดความไว้วางใจในการเมือง การปกครอง และยังพบอีก ว่าเยาวชนที่ประกอบอาชีพรับราชการ หรือรัฐวิสาหกิจมีความสนใจทางการเมือง และเข้าใจใน บทบาททางการเมืองสูงกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพรับจ้าง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ทำงานใกล้ชิดองค์กรรัฐบาล มีความสนใจทางการเมืองมากกว่าอาชีพอื่น

5. รายได้ต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยขัดแย้งกับงานวิจัยของ บีกเกอร์ และเพรสตัน (Beeker & Preston อ้างในเสรี วงษ์มณฑา.เรื่องเดียวกัน, : 8) ที่พบว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี จะติดตามข่าวสารการเมืองบ่อยกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจด้อยกว่า

ด้านความเข้าใจในบทบาทและทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งผลการวิจัยพบ ว่า ผู้ที่มีรายได้ต่างกันมีความเข้าใจแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีรายได้ 15,001-20,000 บาทมีความ เข้าใจในบทบาทสูงกว่าผู้ที่มีรายได้ ตั้งแต่ต่ำกว่า 5,000-15,000บาท และผู้ที่มีรายได้ ตั้งแต่ 20,001 บาทขึ้นไป และด้านทัศนคติพบว่าผู้ที่มีรายได้ต่างกันจะมีทัศนคติที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีรายได้ ตั้งแต่ 20,001 บาทขึ้นไป จะมีทัศนคติที่ดีกว่าผู้ที่มีรายได้ ตั้งแต่ต่ำกว่า 5,000 –15,000 บาท ซึ่ง ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของจินตนา ปัญญาอาวุธ (2541) ที่พบว่าคนที่มีรายได้น้อยกลับมีส่วนร่วม ในการปฏิรูปการเมืองมากกว่าคนที่มีรายได้ปานกลาง และรายได้มาก และยังแย้งกับงานวิจัยของ ติรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์, 2527 (150-151) ที่พบว่า ผู้อยู่ในสถานภาพเศรษฐกิจ และสังคมต่ำสุด หรือ ชนชั้นต่ำสุดกลับไปออกเสียงเลือกตั้งมากที่สุด ขณะที่ผู้ที่อยู่ในสถานะเศรษฐกิจ และสังคมใน ระดับสูง และระดับกลางไปออกเสียงเลือกตั้งเท่ากัน และน้อยกว่าชนชั้นต่ำ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือข้อเสนอแนะทั่วไปเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งและข้อเสนอแนะการทำวิจัยในอนาคต

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการศึกษาพบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในเขตกรุงเทพมหานครนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นเพื่อเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่างๆ ให้มากขึ้น โดยเฉพาะเพิ่มการประชาสัมพันธ์ในสื่อด้านที่ประชาชนมีการเปิดรับค่อนข้างน้อย หรือไม่มีการเปิดรับเลย เพื่อให้ประชาชนเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ในทุกๆ ด้านอย่างทั่วถึง

2. จากผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง จากสื่อมวลชน คือ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และวิทยุ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้นจึงควรพิจารณา ศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของเนื้อหา ข่าวสารที่มีการออกสู่สาธารณชนว่ามีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ และส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอย่างไร และควรปรับปรุงแก้ไขการให้ข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งให้เกิดประโยชน์สูงสุด และในบรรดาสื่อมวลชนทั้ง 3 สื่อ นั้น โทรทัศน์เป็นสื่อที่มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดข่าวสารเรื่องคณะกรรมการการเลือกตั้งแก่กลุ่มตัวอย่างมากที่สุด ดังนั้นในการรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ที่เกี่ยวข้องอาจใช้สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อหลักในการส่งข่าวสารที่ต้องการรณรงค์ต่อไป

3. จากการศึกษาพบว่า ความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีระดับปานกลาง ดังนั้นจึงควรเพิ่มความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้มากขึ้น และควรวางแผนในระยะยาว และต่อเนื่องในการเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ควรกระตุ้น รณรงค์ให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการการเลือกตั้งในอนาคตต่อไป โดยการนำเสนอ ข้อมูล ข่าวสารสู่กลุ่มผู้รับสารโดยตรง และสู่กลุ่มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลนั้น ๆ เช่น ผู้นำทางความคิดในกลุ่ม หรือชุมชนคารา นักร้อง เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดี เนื่องจากคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรใหม่

4. จากการศึกษาพบว่า ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งมีทัศนคติที่เป็นกลางเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพราะฉะนั้นเพื่อการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ควรที่จะทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งมากขึ้น เช่น ช่วยดูแลการเลือกตั้งในทุกระดับให้บริสุทธิ์ และเที่ยงธรรมมากที่สุด ลดการทุจริต กอรัปชั่น

มีความซื่อสัตย์ ยุติธรรม ทำงานตรงไปตรงมาไม่เห็นแก่พวกพ้อง เร่งดำเนินการสอบผู้ทุจริตเลือกตั้ง และประกาศผลให้เร็วที่สุด มีความเด็ดขาด และเพิ่มบทลงโทษในการตัดสินความผิดของผู้สมัครรับเลือกตั้งให้มากขึ้น รวมทั้งพรรคการเมืองที่สังกัดด้วย โดยเฉพาะควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งให้มากขึ้น ทั้งทางสื่อโทรทัศน์ และสื่ออื่น ๆ ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองปลูกฝังเยาวชนให้ตื่นตัว สร้างสรรค์กิจกรรมทางการเมืองให้ประชาชนรับรู้ และเต็มใจเข้าร่วมและทำความเข้าใจกับประชาชนในระบบของงาน รณรงค์ประชาสัมพันธ์หน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง แลกผลการปฏิบัติงาน และปัญหาในการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ หากเป็นไปได้ควรให้ประชาชนตรวจสอบการทำงานว่าเป็นพรรคพวกของพรรคใด

5. จากการศึกษาพบว่าในเรื่องของการมีส่วนร่วมทางการเมืองผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ในกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งในระดับชาติ มากกว่าการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ดังนั้นจึงควรมีการให้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นให้มากขึ้น

6. ควรจัดให้มีการเรียนการสอน หรือมีวิชาที่เกี่ยวกับการปฏิรูปการเมือง โดยมีคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลง เป็นวิชาพื้นฐานสำหรับเยาวชน และควรกระตุ้นเยาวชนเหล่านั้นให้ตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิรูปการเมือง และพัฒนาเยาวชนทางการเมืองในระยะยาว ให้เยาวชนเกิดความสนใจ เห็นความสำคัญ และตระหนักถึงบทบาทของตนในการเข้ามีส่วนร่วมในการปฏิรูปการเมืองอันจะนำไปสู่การพัฒนาการเมืองในอนาคตต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ทำวิจัยในอนาคต

1. ควรวิจัย และศึกษาพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร และการมีส่วนร่วมในการปฏิรูปการเมืองของประชาชนในขอบเขตที่กว้างขึ้น เนื่องจากในครั้งนี้ทำการศึกษาเฉพาะประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครเท่านั้น จึงสมควรทำการวิจัยถึงผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในจังหวัดอื่นๆ และควรศึกษาเกี่ยวกับการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น หรือระดับอื่นๆ ในจังหวัดอื่นๆ ด้วย หรือศึกษาประชาชนในกรุงเทพมหานครทั้งหมด หรือศึกษาเปรียบเทียบประชาชนในกรุงเทพมหานคร กับต่างจังหวัด เนื่องจากผลที่ได้อาจมีความแตกต่างกันได้

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบสื่อมวลชนทั้ง 3 สื่อ คือ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และวิทยุ โดยศึกษาหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการรณรงค์ของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าสื่อชนิดใดส่งผลซึ่งนำความคิดทางการเมืองของประชาชนไปในทิศทางใด หรือไม่ หรือสื่อใดส่งผลต่อ ความเข้าใจในบทบาท ทัศนคติที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือสื่อใดส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมากที่สุด

3. ควรศึกษากลยุทธ์การสื่อสารในรูปแบบใหม่ ในการชักจูงประชาชนจากสื่อมวลชนว่าสื่อประเภทใดมีประสิทธิภาพต่อบุคคลกลุ่มใดมากที่สุด น้อยเพียงใด มีความคุ้มค่า หรือไม่ เพื่อที่

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้นำมาใช้เป็นกลยุทธ์ในการโน้มน้าวใจให้ประชาชนมีความสนใจทางการเมืองและมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างสัมฤทธิ์ผลรวมทั้งศึกษาแผนการณรงค์ของคณะกรรมการเลือกตั้งในโครงการต่างๆ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาที่ใช้ณรงค์ รวมทั้งสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการวางแผนด้วย

4. การวิจัยพบว่าความสนใจทางการเมืองของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง แต่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง ในการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรศึกษาเพิ่มเติมความสนใจทางการเมืองของประชาชน และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีเหตุผล ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานของผู้แทนราษฎรที่ประชาชนเลือกเข้าไปดูแลรักษาผลประโยชน์ให้กับส่วนรวม และประเทศชาติ เพราะในเมื่อนักการเมืองรู้ว่าประชาชนสนใจทางการเมือง และเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นก็ข่อมพยายามทำงานให้ดี ด้วยเกรงว่าในการเลือกตั้งครั้งต่อไปอาจไม่ได้รับเลือกเข้ามาอีก ซึ่งหากประชาชนขาดความสนใจทางการเมือง และการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองแล้วการพัฒนาประเทศก็ข่อมเป็นไปไม่ได้ ซึ่งเมื่อกการเมืองดีมีเสถียรภาพ เศรษฐกิจ และสังคมข่อมดีไปด้วยนั้นหมายถึงความผาสุกหรือความเป็นอยู่ที่ดีที่จะเกิดแก่มหาชน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- จรูญ สุภาพ.หลักรัฐศาสตร์. พระนคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2514.
- เชาว์ ไพโรพริคุณโรจน์. “ลัทธิ และอุดมการณ์ทางการเมือง”. สำนักฝึกอบรมสถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์, 2529.
- ณรงค์ จันทรนวล. “จิตวิทยาทั่วไป” มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2527 .
- ณรงค์ สีนสวัสดิ์ . “จิตวิทยาทางการเมือง” กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
กรุงเทพ พิมพ์ครั้งที่ 2 , 2522 .
- ทิพาพร พิมพ์สุทธิ.พัฒนาทางการเมือง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521.
- บรรพต วีระสัย และสุขุม นวลสกุล.รัฐศาสตร์.พระนคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2517 .
- ประจวบ อินอ้อด. “ศัพท์การประชาสัมพันธ์” ศัพท์านุกรมสื่อสารมวลชน เล่มที่ 1. พิมพ์ครั้งที่ 1, 2520.
- พัชนี กรกวิน. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด , 2522.
- พัชนี เขยจรรยา. เมตตา วิวัฒนานุกูล และฉรินันท์ อนวัชศิริวงศ์.แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์.
กรุงเทพฯ : บริษัทเฮลโล่การพิมพ์, 2538.
- พิระ จิร โสภณ.หลักและทฤษฎีการสื่อสาร หน่วยที่ 9-15.นนทบุรี:มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช,
2531.
- ไพฑูรย์ บุญวัฒน์. การจัดตั้งองค์กรเพื่อสนับสนุนการเลือกตั้งให้เป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม
กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2538.
- เมตตา กฤตวิทย์ และคณะ. “การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ” .ในแนวคิดหลักนิเทศศาสตร์ , 2530.
- รวีวรรณ ประกอบผล. พฤติกรรมการสื่อสารทางการเมือง. เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรม
ศาสตร์การสื่อสาร.หน่วยที่ 9.นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2529.
- ไรวรัช เจียมบรรจง. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด , 2522 .
- สวนิต ขมาภัย และรวีวรรณ ประกอบผล. แบบจำลองการสื่อสาร สำหรับการสื่อสารมวลชน
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528 .
- สถิต นิยมญาติ. สังคมวิทยาการเมือง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2524.
- สิทธิโชค วรานุสินติกุล.ทฤษฎีและปฏิบัติทางจิตวิทยาสังคม.กรุงเทพมหานคร:พิทักษ์อักษร, 2531.
- เสรี วงษ์มณฑา.บทบาทของการสื่อสารในกระบวนการสังคมกรรม. ในหลัก และทฤษฎีการสื่อสาร.

- หน่วยที่ 12 .นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,2529.
- เสรี วงษ์มณฑา. “การสื่อสารกับการพัฒนาประเทศ” ในหลัก และทฤษฎีการสื่อสาร หน่วยที่ 9-15.
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,2535.
- สุบรรณ พันธุ์วิลาศ และชัยวัฒน์ ปัญญาพงษ์.ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติ. (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์,2522 .
- สุจิต บุญบงการ.“การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองกับเสถียรภาพทางการเมืองของไทยในการพัฒนาประเทศ.จรุญ สุภาพ.บรรณาธิการ.กรุงเทพ.คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- สุโขทัยธรรมมาธิราชมหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชามนุษยกับสังคม .หน่วยที่ 1-5 .กรุงเทพ. ฝ่ายการพิมพ์สำนักเทคโนโลยีการศึกษา.มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,2527.

วารสาร

- ขัตติยา กรรณสูต. ทัศนคติในการปฏิบัติงานของข้าราชการ . รายงานการวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมการวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์,2516.
- จรุญ สุภาพ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. “การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดมุกดาหารแทนตำแหน่งที่ว่าง 14 สิงหาคม 2526”. เอกสารวิจัย.กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย,2537.
- บุญเลิศ วีระตระกูล. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกรรมกรไทย” ,2530.
- ทรงพล สวาสดิ์ธรรม. “สังคมประเพณีการเมืองของเยาวชนจังหวัดชายแดนภาคใต้” ,2533.
- “ประชาธิปไตย”. วารสารรักษาดินแดง.ปีที่ 10 ฉบับที่ 65 เมษายน – มิถุนายน ,2540.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. ข่าวสารการเมืองของคนไทย. กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์,2526.
- วิสุทธิ์ โภธิแทน. “ความคิดเกี่ยวกับการให้ความรู้ในทางการเมืองเพื่อการมีส่วนร่วมในทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพในประเทศไทย . รัฐศาสตร์สาร 3 ; 3 สิงหาคม 2519.
- สวัสดิ์ สุกนธรังษี. “อุดมการณ์ และผู้นำสังคมไทย”. รัฐสภาสาร. มีนาคม 2517 .

วิทยานิพนธ์

- กระมล ทองธรรมชาติ และคณะ. การก่อตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งในประเทศไทย : ศึกษาเปรียบเทียบกรณีของอินเดีย และฟิลิปปินส์ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับประเทศไทย. โครงการวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประเภททุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2541.

- เจดน์ศักดิ์ แสงสิงแก้ว. “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสารกับกระบวนการสังคม
 ประกิตทางการเมืองของประชาชนในท้องที่บางชั้น เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร”.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- จินตนา ปัญญาอาวธ. “พฤติกรรมการสื่อสาร และอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีต่อ
 ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมในการปฏิรูปการเมือง พ.ศ. 2540 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
 กลุ่มอายุ 18-20 ปี ในกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ วารสารศาสตรมหาบัณฑิต(สื่อสาร
 มวลชน) คณะวารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541.
- จริญญา เจริญสุขใส. “การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองกับการไปใช้
 สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร ปี2538” วิทยานิพนธ์หลักสูตร
 ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2539.
- จิตกานต์ ธนาโอฬาร. “การสื่อสารกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต นักศึกษา มหาวิทยาลัย
 ศึกษาเฉพาะกรณีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์”. วารสารศาสตร
 มหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน) คณะวารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชน
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537.
- ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์. “อิทธิพลทางเศรษฐกิจ สังคม ประชากร และสื่อมวลชนที่มีต่อการเลื่อน
 ชั้นทางสังคม : ศึกษาเฉพาะ อ.รัชบุรี และอ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี”. วิทยานิพนธ์
 มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527 .
- ยรรยง สันติปรีชาวัฒน์ ร.ต.อ. “ปัญหาการจัดการเลือกตั้งของประเทศไทย วิเคราะห์คณะกรรมการ
 การเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
 สาขากฎหมายมหาชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2542.
- วิยดา เกียวกุล. “การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจจากการเปิดรับรายการข่าวทางโทรทัศน์ของ
 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลง
 กรณ์มหาวิทยาลัย , 2538
- วณิษา กักดีพันธ์. “การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ของพนักงาน
 ระดับปฏิบัติการธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ในเขตกรุงเทพมหานคร ” วิทยานิพนธ์
 ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ธุรกิจมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2541.
- วรกิจ หิรัญวัฒน์ศิริ เรือเอก. “การศึกษาทัศนคติ และพฤติกรรมการรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียง
 ประเภทข่าวและสาระความรู้ “คุยกันที่ซานเรื่อน” ของสถานีวิทยุกระจายเสียง 919 สำนัก
 งานพัฒนาพิเศษ กองอำนาจการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ กองบัญชาการทหาร

สูงสุด”. วิทยานิพนธ์ปริญญาวารสารศาสตร์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2536.

วิชัย โวหารดี. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองในระหว่างการหาเสียงเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อ.เมือง จ.ยโสธร พ.ศ.2530. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2534.

วิภาดา บุนนาค.ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชนบท ศึกษาเฉพาะกรณี อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2534.

เสนห์ นนทะโชติ. การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชนบทไทย บ้านวังคล้า อ.แก่งสา จ.นครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2526.

เสรี วงศ์มณฑา. ความคิดทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และเชียงใหม่,2521.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. ระเบียบการวิจัยทางสังคมศาสตร์ กรุงเทพมหานคร : คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ,2523 .

สุนีย์ ชุ่มจิต. “การเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทัศนคติในด้านมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้น ป.5 ที่เรียนหน่วย ‘ชีวิตในบ้าน’ ด้วยการสอนแบบใช้ และไม่ใช้การแสดงบทบาทสมมติ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร,2523.

ลำเนาวิ ขจรศิลป์. “ทัศนคติของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่มีต่อการเมือง”. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต แผนกวิชาพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,2514.

เอกสาร

“การเลือกตั้งกับกระทรวงมหาดไทย” สยามรัฐ.23 มกราคม 2535.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

ภาษาอังกฤษ

BOOK

Alex Inkeles, “Participation Citizenship in Six Developing Countries”, American Political Science Review ,1969.

Almond,G.A. and S. Verba, The Civic Culture : Political Attitude and Democracy in five

- Nations. Boston : Little,Brown,1965.**
- Arthur W. Bromage . **Introduction to Municipal Government and Administration** .
New York : Appleton Century Crofts Inc . , 1950.
- Bogardus, E.S., **Fundamentals of Social Psychology. (2d ed.)**. New York : Century , 1931.
- Carter V. Good, **Dictionary of Education**, New York : McGraw-Hill Book Co. Inc., 1959.
- Center, **The Psychology of Social Classes : A study of Class Consciousness** .Princeton :
Princeton University Press,1949.
- C.Maple, **“The Comparative Susceptibility of Three Age Levels to the Suggestion of
Group Versus Expert Opinion”**. Journal of Social Psychology 4. 1933.
- Daniel Lerner, **“The Passing of Traditional Society.”** New York : The Press,1958.
- D. Krech and R. Crutchfield, **Theory and Problems of Social Psychology**. New York :
McGraw Hill Book Co.. Inc.,1948.
- Gabrial A. Almond, James S. Coleman. **The Political of Developing Areas**. Princeton :
Princeton University Press,1960.
- Geoffrey K.Roberts. **A Dictionary of Political Analysis** . Great Britain : Longman, 1971.
- Herbert McClosky, **“Political Participation,”** International Encyclopedia of Social Sciences,
12 ,1968.
- Hilgard, **E.R. Introduction to Psychology**. New York : Harcourt, 1957 .
- Howard H. Kendler, **Basic Psychology** , New York : Appleton-Century-Grofts Company C,
1963.
- Hugo F. Reading, **A Dictionary of the Social Science** London : Routledge & Kegan
Paul , 1977.
- I.L. Janis and D. Rife. **“Persuasibility and Emotional Disorder”**, Personality and
Persuasibility, Hovland and I.L.Janis,(cd.) (New Haven :Yale University Press ; 1959.
- James David , **Barberm Citizen Politics** Chicago : Markham Publishing Company,1972.
- Kendler H.H. , **Basic Psychology**. Manlo Park, Cal. : W.A. Benjamin 1974 .
- Krech, Crutchfield and Ballachey, **Individual in Society**, (New York : McGraw-Hill,Inc.,
1962.
- Lerner,Daniel.**Communication and Chang in the Developing Countries**.Honolulu : East-
West Center Press,1976.

- Lester W. Milbrath, **Political Participation: How and Why Do People Get Involved in Politics** :Chicago: Rand McNally ,1977.
- McCombs. M.E. and Shaw D.L. **Le Agenda Setting : Reading on Media. Public Opinion and Policy Making.** Hilldsale, New Harsey : Lawrence Erlbaum Association,1972.
- Milton J. Rosenberg and carl I. Hovland,**Attitude Organization and Change** ,New Haven : Yale University Press,1960.
- Newcomb,T.M. **Social Psychology.** New York : Pryden Press. ,1954.
- Norman H. Nie, G. Powell and Kenneth Prewitt, "**Social Structure and Political Participation : DevelopmentRelationship,**" American Political Science Review ,1996.
- Norman H. Nie, "**Political Participation**," ; William R. Schonfeld, "The Meaning of Democratic Participation," World Politics, Vol.28 ,1975-1976.
- Norman H. Nie and Sidney Verba, "**Political Paticipation**", in Fred P. Greenstein and N. W. Polsby, eds, The Handbook of Political Science : Reading Massachusettes : Addison Weiley , 1975.
- Norman L Mun , **Introduction to Psychology** , Boston : Houghton Muffin Co.,1971.
- Pool,Ithiel de Sola. "**Political Communication**". In D. Shills (ed.) International Encyclopedia Of Social Science Vol.3 .New York : The Macmillan Company and the Free Press,1968 .
- Pye, Lucian W. **Aspects of political Development.** Boston : Little, Brown and company,1966.
- Rokeach ,Milton.**Beliefs Attitudes and Values.**San Francisco: Jossey-BassInc.,Publisher. 1970 .
- Rosenberg M. **Cognitive Structure and attitudinal affect** (J. abnorm. Soc. Psychol.,1956.
- Rush,M. and P. Althoff. **An Introduction to Political Sociology.** London : Thomas Nelson and Sons Limited,1971.
- S.E., **Asch Social Psychology** , New York : Prentice-Hall,1951.
- Steven Chaffee,(ed.).**Political Communication.** Beverly Hills,California: Sage Publications,1975.
- T.M. Newcomb, R.H. Turner and P.E. Converse,Social Psychology ,New York : Holt,1963.
- Thurstone L.L. "**Coment**". American Journal of Sociology.35 (April1964),1964 .
- Thinapan Nakata. **The Problems of Democracy in Thailand : A Study of Political Culture and Socialization of Collage Students** (Bangkok : Prawpittaya Ltd.,1958 .

ภาคผนวก

ประวัติคณะกรรมการการเลือกตั้ง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 136-148 บัญญัติให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรแรกที่ต้องตรวจสอบกระบวนการเข้าสู่อำนาจรัฐให้มีความเห็นชอบให้มีความโปร่งใส และบริสุทธิ์ยุติธรรม เพื่อให้บุคลากรที่เข้ามาเป็นนักการเมืองมีบทบาทในสถาบันทั้งสองสภาให้มีคุณภาพมาตรฐานระดับสูง

รัฐธรรมนูญส่วนที่ 4 (มาตรา (136)) ได้กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมาจากการแต่งตั้งโดยพระมหากษัตริย์ โดยผ่านกระบวนการคัดเลือก และสรรหาตามคำแนะนำของวุฒิสภา ซึ่งรัฐธรรมนูญกำหนดให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือเรียกสั้น ๆ ว่า (กต.) มีจำนวน 5 คน มีวาระการดำรงตำแหน่ง 7 ปี (มาตรา 140) แต่ในวาระแรกเริ่มมีวาระที่ดำรงตำแหน่ง 3 ปี 6 เดือน (มาตรา 322) ประกอบด้วย ประธานกรรมการการเลือกตั้ง 1 คนและกรรมการการเลือกตั้ง 4 คน (มาตรา 136) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด มีสถานะเป็นหน่วยงานอิสระ มีหน้าที่จัดการเลือกตั้งทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมาชิกวุฒิสภา และการเลือกตั้งท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการลงประชามติ นอกจากนี้ประธานกรรมการการเลือกตั้งยังเป็นนายทะเบียนพรรคการเมืองอีกด้วย

คณะกรรมการการเลือกตั้ง ชุด วาระแรกเริ่ม มีรายชื่อดังนี้

- นายธีรศักดิ์ กรรณสูต (ประธานกรรมการการเลือกตั้ง)
- นายบุวรรธน์ กมลเวชช (กรรมการการเลือกตั้ง)
- นายสวัสดิ์ โชติพานิช (กรรมการการเลือกตั้ง)
- นายโคทม อาริยา (กรรมการการเลือกตั้ง)
- นายจิระ บุญพจนสุนทร (กรรมการการเลือกตั้ง) แทนจากเดิมนายวิสุทธิ์ โภธิแทน)

คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีอำนาจหน้าที่ ในการควบคุม และดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้ง และการออกเสียงประชามติตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นไปโดยสุจริต และเที่ยงธรรม ตามรัฐธรรมนูญ ดังนี้

1. ควบคุมและดำเนินการจัด หรือจัดให้มีการเลือกตั้ง
 - 1.1 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา (มาตรา 144)
 - 1.2 การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งจะต้องดำเนินการภายในไม่เกิน 10 ปี (มาตรา 327 (9))
 - 1.3 การออกเสียงประชามติ (มาตรา 144)ซึ่งต้องดำเนินการภายใน 2 ปี (มาตรา 329(5))
2. ประธานกรรมการการเลือกตั้ง เป็นนายทะเบียนพรรคการเมือง (มาตรา 144)
3. ออกประกาศกำหนดทั้งหลายอันจำเป็นแก่การปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 145 (1))

4. มีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ปฏิบัติการทั้งหลายอันจำเป็นตามกฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญทุกฉบับที่เกี่ยวข้อง (มาตรา 145 (2))

5. สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหา หรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้น เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง และการออกเสียงประชามติ (มาตรา 145 (3))

6. สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่ง หรือทุกหน่วยเลือกตั้ง หรือสั่งให้มีการนับคะแนนใหม่เมื่อมีหลักฐาน หรือเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งนั้นๆ มิได้เป็นไปโดยสุจริต และเที่ยงธรรม (มาตรา 145 (4))

7. ประกาศผลการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ (มาตรา 145 (5))

8. เรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้ศาล พนักงานอัยการ พนักงานสืบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการเพื่อประโยชน์แห่งการปฏิบัติหน้าที่ การสืบสวนสอบสวนหรือวินิจฉัยชี้ขาด (มาตรา 145 วรรคสอง)

9. แต่งตั้งบุคคล คณะบุคคล หรือผู้แทนองค์กรเอกชน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมาย (มาตรา 145 วรรคสาม)

10. ดำเนินการแบ่งเขตการเลือกตั้ง สำหรับการเลือกตั้งที่ใช้วิธีการแบ่งเขตเลือกตั้ง และจัดให้มีบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (มาตรา 327(2))

11. รับรองและแต่งตั้งผู้แทนองค์กรเอกชน เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบการเลือกตั้ง (มาตรา 327(9)) เนื้อหาอ้างถึงพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2541

12. จัดให้มีบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (มาตรา 10(5))

13. ดำเนินการ หรือประสานงานกับหน่วยงานราชการ ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือสนับสนุนองค์กรเอกชนในการให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (มาตรา 10(8))

14. จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีและข้อสังเกตเสนอต่อรัฐสภา (มาตรา 10(10))

15. แจ้งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการสอบสวน และให้มีอำนาจดำเนินการฟ้องคดีต่อศาล เมื่อเห็นว่าผู้ใดกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง การออกเสียงประชามติ หรือ

พรรคการเมือง (มาตรา 16)

16. ดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดไว้ในกฎหมาย

17. ออกข้อกำหนดเป็นแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ ของผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง หรือการออกเสียงประชามติ

จากอำนาจหน้าที่ดังกล่าวคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะทำให้ การเลือกตั้งทุกระดับมีความบริสุทธิ์ ยุติธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องดำเนินการทุกชั้น ตอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยวิธีการต่าง ๆ อาทิ

- การรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เข้าใจวิธี เลือกตั้งตามระบบการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตของประชาชน เข้าใจบทกำหนดลงโทษที่ประชาชนจะได้รับ หากไม่ไปออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง

- สนับสนุนคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทุกจังหวัด โดยจัดตั้งสำนักงานพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้ ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถปฏิบัติงานในการเลือกตั้งทุกระดับ

- ประกาศเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาในแต่ละจังหวัด ให้ ประชาชนทราบทั่วกัน และปรับปรุงรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ถูกต้องทันสมัย รวมทั้งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการเดินทางไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

- ตรวจสอบและติดตามการใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครและพรรคการเมือง และหลังการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญให้มีการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น หรืออาจเกิดขึ้นเพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขป้องกัน

- ปรับปรุงเทคโนโลยีในการควบคุมอำนวยการเลือกตั้งเพื่อให้รวดเร็วและป้องกันทุจริต ได้อย่างแท้จริง

- ปรับปรุงระบบการเลือกตั้งท้องถิ่นให้สอดคล้อง กับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้เป็นแนวทางเดียวกัน เป็นต้น

จากการจัดสรรหน้าที่ดังกล่าวของ กกต. ส่วนกลางยังมีการแบ่งความรับผิดชอบให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอีกด้วยซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

คณะกรรมการการเลือกประจำจังหวัด (กกต.จว.) และ ผอ.กกต.จว.

- คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำ จังหวัด (มาตรา 11) และคณะอนุกรรมการ (มาตรา 14) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ ตามที่มอบหมาย

- คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (กกต.จว.) มี จำนวนจังหวัดละไม่เกินสิบ เอ็ดคน ซึ่งแต่งตั้ง โดยวิธีสรรหา จากผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 137 (1) (2)

(4) (5) (6) และ (7) ของรัฐธรรมนูญโดยสรรหา จากผู้มีภูมิลำเนา ในจังหวัดเป็นหลัก กกต.จว.ดำรงตำแหน่ง ได้ เพียงวาระเดียว (มาตรา 12)

-หลักเกณฑ์วิธีการเลือกตั้ง การพ้นจากตำแหน่ง และค่าตอบแทน รวมทั้งวิธีการปฏิบัติงานของกกต.จว. ให้เป็นไปตามที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด (มาตรา 11)

-ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้บุคคลดังกล่าวข้างต้น เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา 22)

เนื้อหาที่อ้างถึง พรบ. การเลือกตั้ง ส.ส. และ ส.ว. พ.ศ.2541

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง และคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

- ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง มีหนึ่ง คน มีหน้าที่เกี่ยวกับการรับสมัครเลือกตั้งแบบแบ่ง เขตเลือกตั้ง และดำเนินกิจการที่จำเป็นเกี่ยวกับการ เลือกตั้ง กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมี จำนวนไม่น้อยกว่าเก้าคน มีหน้าที่เกี่ยวกับการ กำหนดหน่วยเลือกตั้ง และสถานที่นับคะแนนในเขต เลือกตั้ง การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การ เพิ่มชื่อ และการถอนชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขต เลือกตั้ง รวมทั้งมีหน้าที่ในการกำกับดูแลการลงคะแนน เลือกตั้ง การนับคะแนนเลือกตั้ง และการประกาศผล คะแนนเลือกตั้ง

- ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งและ กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง มาจากการ แต่งตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยวิธีการ สรรหา คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำหน่วยเลือกตั้ง

- จะมีหน่วยเลือกตั้งประมาณ 70,000 หน่วยทั่วราชอาณาจักร กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมีไม่น้อย กว่า 7 คน ประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการสองคน ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำเขตเลือกตั้งแต่งตั้ง และผู้แทนพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น หรือที่ส่งผู้ สมัครแบบบัญชีรายชื่อ

เนื้อหาที่อ้างถึง พรบ. พรรคการเมือง พ.ศ.2541

1. ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองและให้มีอำนาจออกประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ (มาตรา 5)

2. ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียน ให้สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง มีหน้าที่รับคำขอจดทะเบียน การจัดตั้ง พรรคการเมือง ควบคุม ตรวจสอบการดำเนินงานของพรรค การเมือง และปฏิบัติงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ (มาตรา 6)

3. ให้หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง และกรรมการสาขาพรรคการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดง รายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยัง ไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อนายทะเบียน ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ เข้าดำรงตำแหน่ง และภายในสามสิบวันนับแต่

วันที่พ้นจาก ตำแหน่ง

4. เมื่อมีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้อง ควบคุมพรรคการเมืองไม่ให้ใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของพรรคการเมืองนั้น เกินวงเงินที่นายทะเบียน กำหนดโดย ความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และควบคุม ไม่ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองใช้จ่ายเกี่ยว กับการเลือกตั้งเกินวงเงินที่กฎหมายกำหนด

5. พรรคการเมืองเมื่อได้รับการบริจาคเงินให้เปิดเผยชื่อผู้บริจาค และจำนวนเงินตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

6. ให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในสำนักงานคณะ กรรมการการเลือกตั้ง เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียน และใช้จ่ายใน การสนับสนุนพรรคการเมืองและการดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาพรรคการเมือง ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง กำหนด

7. ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมือง และควบคุมดูแลการใช้ จ่ายเงินทุนหมุนเวียน

8. นายทะเบียนประสานงานกับผู้มีหน้าที่รับผิดชอบสถานีวิทยุ กระจายเสียง และสถานีโทรทัศน์ของรัฐ ให้จัดสรรเวลาออกอากาศอย่างเท่าเทียมกันให้แก่พรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับการเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทุกพรรค โดย คำนึงถึงจำนวน ส.ส.ของแต่ละพรรค เพื่อให้แสดงผลงานของ พรรคการเมืองปีหนึ่ง ไม่น้อยกว่าสามครั้ง

เนื้อหาที่เป็นมติคณะกรรมการการเลือกตั้ง

1. ชื่อย่อของคณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งมีชื่อย่อว่า กกต.
2. วิสัยทัศน์ ประชาชนมีความเข้าใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งที่จัดขึ้นอย่างสุจริตและเที่ยงธรรม
3. นโยบาย
 - การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น และการ ออกเสียงประชามติเป็นไปโดยสุจริต และเที่ยงธรรม อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล
 - ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น และเพียงพอสำหรับการออกเสียง และการตัดสินใจอย่างรู้เท่าทัน
 - ประชาชนทราบและถือว่าการไปเลือกตั้ง และการ ออกเสียงประชามติเป็นหน้าที่ของพลเมือง
 - เผยแพร่ความรู้และส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อระบอบ ประชาธิปไตย และการเลือกตั้ง

- สนับสนุนให้พรรคการเมือง และองค์การเอกชนที่ สนใจเรื่องประชาธิปไตยมีความเข้มแข็ง และสามารถเผยแพร่ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน

4. การรับฟังความคิดเห็นคณะกรรมการการเลือกตั้งขอเชิญชวนให้บุคคลทั่วไป

ข้าราชการ นักวิชาการ นักธุรกิจ ตัวแทน องค์การเอกชน เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเลือกตั้ง การตรวจสอบการเลือกตั้งการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเลือกตั้ง การสรรหาบุคคลเป็น กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและประจำเขตเลือกตั้ง หลักเกณฑ์และวิธีการแบ่งเขตเลือกตั้ง ฯลฯ มาที่คณะ กรรมการการเลือกตั้ง

5. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการเลือกตั้ง การเลือกตั้ง ส.ส. ส.ว. สมาชิก

สภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น เป็นทั้งสิทธิ และหน้าที่ของประชาชน การเลือกตั้ง จะบรรลุเป้าหมายของการคัดเลือกตัวแทนของประชาชนเข้าไปออก กฎหมายหรือข้อบัญญัติท้องถิ่น และเข้าไปบริหารประเทศ หรือบริหารท้องถิ่นได้ ก็ต่อเมื่อประชาชนเข้าใจการเมืองและ ประจักษ์แจ้งว่าการเลือกตั้งที่ทุจริต คือบ่อเกิดแห่งคอร์รัปชั่น และความระส่ำระสายในวงราชการเพื่อการพัฒนาประเทศ ทั้งในด้านการเมืองเศรษฐกิจและสังคม ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมทางการเมือง และถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องช่วยกันทำให้การเลือกตั้งสุจริตและเที่ยงธรรม

ประชาชนมีส่วนร่วมได้ดังนี้

- สมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง
- สอดส่องดูแลการเลือกตั้ง คอยแจ้งให้คณะกรรมการ การเลือกตั้งทราบ เมื่อพบเบาะแสการทุจริต และ การซื้อสิทธิขายเสียง ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยพร้อมเพียง

- สำหรับผู้ที่ต้องการตรวจสอบการเลือกตั้ง สามารถทำได้โดยการเข้าไปเป็นสมาชิก หรืออาสาสมัครของ องค์การเอกชนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งรับรอง และสนับสนุนให้ตรวจสอบการเลือกตั้ง

- สำหรับผู้ที่ต้องการช่วยจัดการเลือกตั้ง อาจจะเข้า มามีส่วนร่วมโดยการเป็น กรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัด กรรมการการเลือกตั้งประจำเขต เลือกตั้ง กรรมการนับคะแนนเลือกตั้ง หรือกรรมการ ประจำหน่วยเลือกตั้ง ทั้งนี้ตามเกณฑ์ที่คณะ กรรมการเลือกตั้งกำหนด " ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับการเลือกตั้ง และคณะกรรมการการเลือกตั้งอาจเขียนเป็นแผนภาพได้ดังแสดงไว้ข้างท้ายนี้ ซึ่งสรุปหน้าที่สำคัญของ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)คือกำกับและสนับสนุนพรรคการเมือง จัดการเลือกตั้งและรับรองสนับสนุนองค์การเอกชนในการ ตรวจสอบการเลือกตั้ง ในการปฏิบัติหน้าที่เหล่านี้คณะกรรมการการเลือกตั้งหวังเป็นอย่างยิ่งในความร่วมมือของประชาชนที่เป็นพลังอันสุจริต "

จำนวน กกต.จว.

จำนวน กกต.จว. ขึ้นอยู่กับจำนวนเขตเลือกตั้ง ส.ส. แบบแบ่งเขต ในแต่ละจังหวัด ดังนี้ โดยมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 434 คน

จังหวัดที่มีเขตเลือกตั้ง	จำนวนกกต.จว.
1 ถึง 5 เขต	5 คน
6 ถึง 15 เขต	7 คน
16 เขตขึ้นไป	9 คน

วาระของ กกต.จว.

6 ปี และดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว แต่ในวาระแรกเริ่ม กกต.จว.จะดำรงตำแหน่งได้เพียงครึ่งวาระ คือ 3 ปี

คุณสมบัติของ กกต.จว.

- สัญชาติไทยโดยการเกิด และอายุไม่ต่ำกว่า 40 ปี

ลักษณะต้องห้ามของ กกต.จว.

1. วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
2. เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
3. ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย
4. อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง
5. ติดยาเสพติดให้โทษ
6. เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี
7. เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้น โทษมายังไม่ถึงห้าปี ในวันได้รับการเสนอชื่อโดยคณะ กรรมการสรรหา เว้นแต่ความผิดอันได้ กระทำโดยประมาท
8. เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงาน ของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อ หน้าที่ หรือถือว่า กระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ
9. เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตก เป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ
10. อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เคยถูกวุฒิสภามีมติตามมาตรา ๓๐๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งและยังไม่พ้น กำหนดห้าปีนับแต่วันที่วุฒิสภามีมติจนถึงวันได้รับการ

เสนอ ชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

11. เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

12. เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมือง ในระยะห้าปี(14) เป็นผู้ตรวจการแผ่นดิน ของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครอง กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน **อำนาจหน้าที่ของ กกต.จว.**

1. ตามระเบียบว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ข้อ 13

2. อำนาจการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติที่กระทำภายในจังหวัดนั้น

3. เสนอแนะการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งที่ใช้วิธีการ แบ่งเขตเลือกตั้งต่อกกต.

4. รวบรวมและตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

5. เสนอแนะต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาแต่งตั้ง บุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง หรือการออกเสียงประชามติตามที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นกำหนดไว้

6. ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย หรือมีคำสั่งในกรณีที่ไม่มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ จังหวัดหรือ มีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่งได้ หรือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง เห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว อาจทำให้เกิดความเสียหาย หรือความไม่สุจริต และเที่ยงธรรมได้ คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมอบหมายให้บุคคล อื่นปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวได้

การพ้นจากตำแหน่งของ กกต.จว. ข้อ 10 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

1. ตาย

2. ลาออก

3. ขาดคุณสมบัติตามข้อ 11 หรือมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ 12

4. คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติให้พ้นจากตำแหน่งโดยเห็นว่า มี ความประพฤติส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ส่อว่ากระทำความผิดต่อ ตำแหน่งหน้าที่หรือส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อประกาศระเบียบ หรือข้อกำหนดของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ละเลยต่อ หน้าที่ หรือ ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้

การพ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ย่อมไม่กระทบการใดที่กรรมการการเลือกตั้งประจำ

จังหวัดผู้นั้นได้กระทำไปในหน้าที่รวมทั้งการได้รับคำตอบ แทนก่อนวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง
มติ เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่
ต่อไปได้

โดยโครงสร้างของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในแต่ละจังหวัดจะมีคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ประจำจังหวัดได้ไม่เกินจังหวัดละ 11 คน ปฏิบัติหน้าที่แทนในระดับจังหวัด มีอำนาจในการจัดจ้าง
เจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติงานประจำในสำนักงาน แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในงานแต่ละ
ด้านในระหว่างมีการเลือกตั้ง หรือออกเสียงประชามติ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้
หน่วยราชการ ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐดำเนินการในเรื่องใด
เรื่องหนึ่งตามอำนาจหน้าที่หรือให้หน่วยงานดังกล่าวมีคำสั่งให้ข้าราชการพนักงานหรือลูกจ้างของ
หน่วยราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือ หน่วยงานอื่นของรัฐปฏิบัติการอันจำเป็นเกี่ยวกับการ
เลือกตั้ง หรือออกเสียงประชามติได้ตามที่เห็นสมควร

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ขัดขืนคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หากไม่มีเหตุผลอันสมควร
อาจถูกสั่งเรื่องให้หน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการทางวินัยได้

เมื่อ คณะกรรมการการเลือกตั้งพบการกระทำผิดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ คณะ
กรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแจ้งพนักงานสอบสวน เพื่อดำเนินการสอบสวน และฟ้องคดีต่อศาล
คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาในช่วงที่มีพระราชกฤษฎีกาให้
มีการเลือกตั้ง นอกจากนี้ยังมีอำนาจหน้าที่ในการรับรององค์กรเอกชนที่ประสงค์จะมาช่วยงานของ
คณะกรรมการการเลือกตั้ง

แบบสอบถาม

“ความสนใจทางการเมืองกับการรับรู้ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานคร
ต่อบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง”

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

18-20 ปี

21-30 ปี

31-40 ปี

41-50 ปี

51-60 ปี

60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าประถมศึกษา

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษา

ปวช./ปวส.

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

ข้าราชการ

พนักงานรัฐวิสาหกิจ

ลูกจ้าง / พนักงานบริษัทเอกชน

ประกอบธุรกิจส่วนตัว / อาชีพอิสระ

นักเรียน / นิสิต นักศึกษา

อื่น ๆ ระบุ

5. รายได้ต่อเดือน

ต่ำกว่า 5,000 บาท

5,001-10,000 บาท

10,001- 15,000 บาท

15,001-20,000 บาท

20,001 บาท ขึ้นไป

ตอนที่ 2 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ท่านได้รับข่าวสารเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวและการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งจากสื่อต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

สื่อ	บ่อยมาก	บ่อย	พอสมควร	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
โทรทัศน์					
วิทยุ					
หนังสือพิมพ์					
นิตยสาร					
อินเทอร์เน็ต					
โปสเตอร์					
แผ่นพับ/ใบปลิว					
ป้ายประชาสัมพันธ์					
ป้ายโฆษณากลางแจ้ง					
รถกระจายเสียง					
จดหมายส่งถึงบ้าน					
เพลงรณรงค์การเลือกตั้ง					
เจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง					
อาสาสมัครรัฐธรรมนูญ					
บุคคลในครอบครัว / เพื่อน					
อื่น ๆ ระบุ.....					

ตอนที่ 3 คำถามในเรื่องความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา		
คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรที่มีอำนาจอิสระ ไม่ขึ้นอยู่กับหน่วยราชการใด หน่วยราชการหนึ่ง และมีกฎหมายรองรับอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง		
คณะกรรมการการเลือกตั้งก่อตั้งขึ้นเพื่อจัดการเลือกตั้งทุกระดับ เช่น สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น		
คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่ง หรือทุกหน่วยเลือกตั้ง หรือสั่งให้มีการนับคะแนนใหม่ได้ ถึงแม้ไม่มีหลักฐาน หรือเหตุอันควรเชื่อได้ว่า การเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้นๆ มิได้เป็นไปโดย สุจริต และเที่ยงธรรม		
คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่มีอำนาจสั่งกรให้ส่วนราชการหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และราชการส่วนท้องถิ่นให้ความร่วมมือในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร		
คณะกรรมการการเลือกตั้งมีจำนวน 6 คน ประกอบด้วย ประธาน 1 คน และคณะกรรมการการเลือกตั้ง 5 คน		
คณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้จังหวัดละไม่เกิน 11 คน		
นายธีรศักดิ์ วรรณสุต เป็นเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง		
สำนักงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งปัจจุบันอยู่ที่อาคารรัฐสภา		
วาระในการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งชุดปัจจุบันคือ 7 ปี		

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / หน้าข้อที่ตรงกับคำตอบของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว

ประเด็นความเห็น	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
คณะกรรมการการเลือกตั้งช่วยพัฒนาและแก้ไขปัญหา ระบบการเมืองไทยให้ดีขึ้น					
คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถช่วยลดการทุจริต การเลือกตั้งได้					
อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีมากไป					
คณะกรรมการการเลือกตั้งมีความซื่อสัตย์และเที่ยงธรรม กว่าหน่วยงานอื่นที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเลือกตั้ง					
การเลือกตั้งบ่อยครั้งทำให้ประชาชนเสียเวลา					
คณะกรรมการการเลือกตั้งมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เหมาะสมกับตำแหน่ง					
คณะกรรมการการเลือกตั้งขาดความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ในการจัดการเลือกตั้ง					
คณะกรรมการการเลือกตั้งมีความเด็ดขาดในการตัดสิน ความผิดของผู้สมัครรับเลือกตั้ง					
การประชาสัมพันธ์ของคณะกรรมการการเลือกตั้งขาด ประสิทธิภาพทำให้สังคมไม่ตื่นตัวเรื่องการเลือกตั้ง					
การดำเนินงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อให้เกิด ปัญหาข้อกฎหมายที่สำคัญและกระทบต่อระบบสถาบัน ทางการเมืองของประเทศอยู่บ่อยครั้ง					
การให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งของคณะกรรมการ การเลือกตั้งน้อยเกินไป					
คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นกลุ่มคนรุ่นเก่า ไม่ทันสมัย และมีการบริหารงานช้า					

ตอนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับความสนใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

5.1 ความสนใจทางการเมือง

กิจกรรม	บ่อย	บางครั้ง	นานๆ ที่	ไม่เคย
ชอบติดตามข่าวสารการเมือง				
ให้ความสนใจความเคลื่อนไหวของนักการเมือง				
ชอบฟังปราศรัย หาเสียง				
พูดคุยเรื่องการเมืองกับเพื่อน ๆ เสมอ				

5.2 การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ท่านไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งต่อไปนี้บ่อยแค่ไหน	ไปทุกครั้ง	ไปบางครั้ง	ไม่ไป
การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา			
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร			
การเลือกตั้งระดับท้องถิ่น			

ตอนที่ 6 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

1. ท่านคาดหวังอะไรเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง.....
.....
2. ข้อควรปรับปรุงแก้ไขของคณะกรรมการการเลือกตั้ง.....
.....
3. ข้อเสนอแนะ.....
.....

DPU

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นางสาวรุจินตรา สวงนพงษ์

ประวัติการศึกษา

- จบมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
- จบปริญญาตรีจากคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ เอกประชาสัมพันธ์ โทโทโฆษณา

ประวัติการทำงาน

- เจ้าหน้าที่ประสานงาน “รายการที่นี่กรุงเทพ” บริษัทแปซิฟิกอินเตอร์คอมมิวนิเคชั่น จำกัด
- หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์ บริษัทมีเดียมาสเตอร์คอร์ปอเรชั่น จำกัด
- ผู้จัดการฝ่ายประชาสัมพันธ์ และส่วนประสานงานการตลาด บริษัท เวิลด์ แอดวานซ์ อินเทลลิเจนซ์